

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΑ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1967 | ΑΡ. 15

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ Ο Β'

Κατόπιν μακροχρονίου ασθενείας εξεδήμησε πρὸς Κύριον τὴν Κυριακὴν, 23 Ἰουλίου 1967, εἰς τὴν ἐν Κηφισῆ οἰκίαν τοῦ ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Μακαριότης ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς Χριστοφόρος Β'. Ὁ ἐκλιπὼν Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 91 ἐτῶν, ἦτο ὁ ἑκατοστὸς ἐνδέκατος διάδοχος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου εἰς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας, διακριθεὶς διὰ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ ἰκανότητας καὶ τὰ διοικητικὰ αὐτοῦ χαρίσματα.

Ἡ σορὸς τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας μετεφέρθη τὴν 24 Ἰουλίου 1967 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν καὶ ἐξετέθη εἰς λαϊκὸν προσκύνημα μέχρι τῆς 27 Ἰουλίου ἑ. ἔτους, ὅτε ἐψάλη ἡ Νεκρώσιμος Ἀκολουθία.

Τὴν 24 Ἰουλίου 1967 ἐψάλη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Προκαθημένου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Ἡ κηδεῖα τοῦ μεταστάντος εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐγένετο τὴν 27 Ἰουλίου 1967 ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν κηδεῖαν παρέστησαν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης στρατηγὸς κ. Σπαντιδάκης, ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων κ. Καλαμποκιᾶς καὶ ἄλλα μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Αὐτάρχης τῆς Βασιλίσσης κ. Τζάφος ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀποκρισάριος καὶ Ἐξαρχὸς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἐξαρχὸς τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀντιπρόσωποι ξένων δογμάτων, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Γ. Πλυτᾶς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Τῆς Νεκρώσιμος Ἀκολουθίας προέστη ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερόνυμος, ὁ ὁποῖος ἐξεφώνησε καὶ τὸν ἐπικήδειον λόγον, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν προσωπικότητα καὶ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου. Ὁ ἐπικήδειος λόγος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι... ἵνα ἀναπαύσωνται ἐν τῶν κόπων αὐτῶν» (Ἀποκ. ιδ', 13).

Ἐὰν ταῦτα ἰσχύουν διὰ πάντα χριστιανόν, πολλῷ μᾶλλον ἰσχύουν δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀφιέρωσαν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν των εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τοῦ λιπαροῦ ἰδρωτός των ἠρδενσαν ἐπὶ ἔτη μακρὰ τὸν Ἀμπελώνά Του. Μακάριος εἶ, ἐπομένως, Μακαριώτατε πάτερ, πορευόμενος σήμερον τὴν μακαρίαν ὁδόν,

«ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως». Ἡμεῖς ὅμως, οἱ «περιλειπόμενοι», δοκιμάζομεν ὁδόν, διότι ἀποχωριζόμεθα μιᾶς τῶν σημαντικωτέρων ἡγετικῶν μορφῶν τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν ἡμετέρων χρόνων. Ὁ γηραιότερος Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς, ὁ μέχρι πρό τινος προκαθημένος ὢν τῆς κατ' Αἴγυπτον Ἐκκλησίας καὶ κλεῖζων τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, Χριστοφόρος ὁ Β', τοῦ ὁποίου τὸ σεπτὸν σκήνωμα πρόκειται ἐνώπιον ἡμῶν μὲ τὴν ἀκινήτησάν πλέον τιμίαν χεῖρά του, προσφέρει εἰς ἡμᾶς τὴν τελευταίαν του εὐλογία. Προσετέθη καὶ οὗτος «πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ» (Γεν. μθ', 29), ἵνα μετὰ τῶν λοιπῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων προσδοκᾷ τὴν μεγάλην ἡμέραν καὶ ἐπιφανῆ, κατὰ τὴν ὁποίαν «οἱ νεκροὶ ἐγερθῶσονται ἄφθαρτοι» (Α' Κορινθ. ιε', 52). Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία πολλάκις ἔσχε τὴν εὐλογία τῆς παρουσίας του, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὸ δεῖλι τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, καὶ ἡ ὁποία ἠξιώθη, ἵνα προπέμψῃ τὸ σκῆνος του εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν, τὸν ἀποχαιρετᾷ σήμερον μετὰ σεβασμοῦ καὶ τοῦ προσφέρει τὴν αὐραν τῆς ἀγάπης της καὶ τῆς πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν του στοργῆς της.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος ὁ Β' ὑψώθη ὡς δοῦς αἰωνοβία, ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς ὁποίας ἐγράφη ὁλόκληρος ἱστορία. Ἐγεννήθη εἰς τὴν ἀρχιεροετρόφον Μάδυτον τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, κατὰ τὸ ἔτος 1876. Νέος, μὲ δραματισμοὺς καὶ μὲ πνευματικὰς ἀνησυχίας, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς σεμνοὺς καὶ σοφοὺς διδασκάλους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, τῶν ὁποίων ἐπρυτάνευε καὶ ὁ μέγας ἐν θεολόγοις, μετέπειτα δὲ λαμπρῶνας τὸν ἀποστολικὸν τῶν Ἀθηνῶν θρόνον, αἰμνηστὸς ἡμέτερος προκατόχος καὶ διδάσκαλος, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, παρακαθήμενος ἐπὶ τῶν μαθητικῶν ἐδωλίων μετὰ τοῦ μετέπειτα Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη καὶ τοῦ καθηγητοῦ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ. Ὁταν ὁ Χριστοφόρος κατὰ τὸ 1900 ἀριστεύσας ἀπεφοίτησε τῆς Σχολῆς, εἶχεν ἤδη προσφερθῆ εἰς τὸ Ἱερὸν

Θυσιαστήριον καὶ εἶχε δεχθῆ τὸ χάρισμα τοῦ διακόνου. Ὡς νέος διάκονος καὶ θεολόγος, ὑπὸ ῥέτησε πρῶτον ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ ζωοποιοῦ Τάφου τοῦ Κυρίου. Ἐντεταγμένος εἰς τὴν Ἀδελφότητα τοῦ Παναγίου Τάφου, ἔδωκε τὴν νεανικὴν του ζωτικότητα εἰς τὴν διακονίαν της. Μετὰ δὲ τετραετῆ ἐν αὐτῇ προσφορᾷ, ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ αἰμνηστοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου, νὰ ἀγωνισθῆ εἰς τὴν προκεχωρημένην ἐπαξίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ διηκόνησε μέχρι καὶ τῶν δυσμῶν τοῦ βίου του.

Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν οἱ βηματισμοὶ του ὑπῆρξαν ταχεῖς καὶ ἡ ἀνοδὸς του ἀλματώδης. Τῷ 1906 διωρίσθη Πρωτοσύγκελλος, τῷ δὲ 1908 ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Ἀξώμης. Δὲν παρέμεινε ὅμως ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἵνα ἀναδεχθῆ τὴν διαποιήσαν τῆς Ἐπαρχίας Νουβίας.

Τῷ 1914 ἐξελέγη Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεοντοπόλεως, τὴν ὁποίαν καὶ ἐποίησεν ἐπὶ 25 συναπτά ἔτη, μέχρι καὶ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1939, ὅτε ἐκλήθη νὰ ἀνέλθῃ τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Κατὰ τὴν μακροτάτην περίοδον τῆς πατριαρχείας του εἶδε καὶ ἔζησεν ὁ Πατριάρχης Χριστοφόρος ἀλλεπαλλήλους φάσεις δόξης τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ γεγονότα σκληρᾶς ὁδύνης καὶ πόνου ἀφορήτου. Τὰ πρῶτα πτερυγίσματα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς ὁλόκληρον τὴν ἡπειρὸν τῆς Ἀφρικῆς, ἡ θαυμαστὴ ἀνάπτυξις καὶ κατόπιν ἡ βαθμιαία κάμψις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου, αἱ ἀναστατώσεις καὶ αἱ ἀλλαγαι τὰς ὁποίας ἐπέφερον ὁ τελευταῖος τρομακτικὸς παγκόσμιος πόλεμος, ἀπετέλεσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν, διὰ τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἡ ποιμαντορία τοῦ ἀπερχομένου Πατριάρχου. Πάντα ταῦτα συνέθετον τὴν δοκιμασίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁ πολὺς ἤδη ποιμενάρχης ἔπρεπε νὰ συγκολληθῆται. Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ὀφείλομεν μεγάλην εἰς τὸν σεπτὸν νεκρὸν εὐγνωμοσύνην, διότι, κατὰ τὰς τραγικὰς ἡμέρας τῆς ξενικῆς κατοχῆς, ἐπρωτοστάτησεν οὗτος

Ἀπὸ τὴν κηδείαν τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυροῦ Χριστοφόρου Β'.

ἓνα σκληρὸν ἀγῶνα ἀγάπης, πρὸς ἐξασφάλισιν σημαντικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Ἑλλάδα, χάρις δὲ εἰς τὰς ἀτύτους προσπάθειάς του ἐπετεύχθη ἡ ἀποστολὴ ἰκανῆς ποσότητος σίτου εἰς τὴν σκλαβωμένην τότε καὶ λιμώττουσαν πατρίδα μας. Ἐξ ἄλλου, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἠγωνίσθη διὰ τὴν διάσωσιν τῶν Δωδεκανησίων, διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ ἄλλων ἐφοδίων καὶ βιταμινῶν εἰς τὴν κεντρικὴν Ἑλλάδα, διὰ τὴν πνευματικὴν τροφοδοσίαν καὶ τὴν ψυχικὴν τόνωσιν τῶν ἡρωϊκῶν Ἑλλήνων ἀγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἠγωνίζοντο διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἡμῶν τῶν ἐναπομεινάντων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ κατακτητοῦ.

Ὁραματιστὴς ὁ Χριστοφόρος ἠδυνήθη νὰ συλλάβῃ καὶ μεγάλα καὶ γενικωτέρας σημασίας τῆς Ὁρθοδοξίας προβλήματα. Ἐμόχθη σεν, ἵνα προαγάγῃ τὴν στενωτέραν ἐπικου-

ρωνίαν μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὥστε νὰ δυνηθοῦν αὐταὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀπὸ κοινοῦ καὶ κατὰ τρόπον θετικὸν τὰ φλέγοντα τῆς ἐποχῆς μας θέματα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ 1930 Διάσκεψιν τῶν Ὁρθοδόξων ἐν Ἀγίῳ Ὁρει καὶ ἐπεδίωξεν, ἵνα ἡ ἀρξαμένη ἐκεῖ ἐπικοινωνία προαχθῇ καὶ καρποφορήσῃ. Ἐπίστευεν ἀκραδάντως εἰς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς. Ἐντεῦθεν, καίτοι ἤδη ἡ ἡλικία του ἦτο προκεχωρημένη, ἐπεχείρησε πολλάκις ταξείδια πρὸς σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν μετὰ τῶν λοιπῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἄλλ' ὁ Χριστοφόρος δὲν ἦτο μόνον διάκονος τοῦ λόγου καὶ τῆς δράσεως, ἀλλὰ καὶ δεξιὸς τῆς γραφίδος χειριστὴς καὶ δεινὸς μαχητὴς τοῦ καλάμου. Ἐγραψεν ὡς τοιοῦτος πολλὰς καὶ ἀξιολόγους μελέτας, ἐκφράζων τὰς

ποιμαντορικός, θεολογικός και ἐκκλησιολογικός του ἀνησυχίας, κυρίως δὲ ἠσχολήθη μὲ νομοκανονικά προβλήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσεν ἱκανὸν ἀριθμὸν πραγματειῶν δοκιμωτάτων.

Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ Πατριάρχου Χριστοφόρου ἀνήκει καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς διάδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου παιδείας εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν προώθησίς της εἰς τινὰ κέντρα τῆς Ἀφρικῆς. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του δὲ ἰδρύθη τὸ «Ἰνστιτούτον τῶν Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας», ἀηγέρθησαν ἐκπαιδευτήρια ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Καίρῳ καὶ ἐνισχύθη μεγάλως τὸ Θεῖον Κήρυγμα. Ἐνδιεφέρθη προσέτι καὶ διηκόλυνε τὴν πρώτην μικρὰν ομάδα τῶν ἐξ Οὐγκάντας Ὁρθοδόξων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὴν προστασίαν του ἐσπούδασαν κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Ἀλεξανδρείας, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τὰς Πανεπιστημιακὰς καὶ ἄλλας Σχολὰς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Οἱ νέοι οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι, χάρις κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὸν Χριστοφόρον, ἔχον γίνεαι σήμερον φορεῖς τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ βιώματος τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ ἐργάζονται εἰς τὴν Χώραν των ὡς ἐμπνευσμένοι καὶ ἀκούραστοι ἱεραπόστολοι.

Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης Χριστοφόρος θὰ μείνῃ γνωστός εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας ὄχι μόνον ὡς εἷς τῶν διαδόχων, ἀλλὰ καὶ ὡς εἷς ἐκ τῶν κυρίων μιμητῶν τοῦ Πατριάρχου ἐκείνου τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸν ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία ἀπεκάλεσεν Ἐλεήμονα. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος. Τοῦτον προσεπάθει νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ Χριστοφόρος καὶ δι' αὐτὸ ἔχει καταστῆ παροιμιώδης ἡ φιλανθρωπία του καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς πάσχοντας. Ἐφθασε καὶ νὰ δανείζεται ἀκόμη, διὰ νὰ δύναιτο νὰ ἐλεῇ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Πατριάρχης Χριστοφόρος παραδίδει τὴν πνευματικὴν του σκυτάλην. Πλήρης ἡμερῶν, εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἱστορίαν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὄχι μόνον μύστης, ἀλλὰ καὶ συνδημιουργός. Κατὰ τὴν ἐξόδιον ταύτην ἀκολουθίαν, τὸν περιβάλλον κυρίως ἡ γενεὰ τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους ἐδημιούργησε, καὶ ἡ ἐπο-

μένη, ἢ μᾶλλον αἱ ἐπόμεναι γενεαὶ τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Ἡ σύνθεσις αὕτη ἐκφράζει τὸ μυστήριον τῆς ἱστορικῆς ροῆς καὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ σώματος τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας. Ἐκφράζει ὁμῶς ἀκόμη καὶ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς συγχρόνου γενεᾶς πρὸς τὸν γηραιὸν κολικὸν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς πλέον ἱστορικοὺς θρόνους, εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Ἐὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Ὅλοι τὸν συνοδεύομεν μὲ εὐλάβειαν καὶ τὸν ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀρχιποίμενος Ἰησοῦ. Καὶ μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτὸν τὸν τελευταῖον, πενιχρὸν μὲν ἀλλ' ἐνθερμον καὶ ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν.

Τίμιε πάτερ καὶ συλλειτουργέ, παράδος σεαυτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κυρίου σου, τὸν ὁποῖον ἐπὶ ἕξ συναπτὰς δεκαετίας πιστῶς καὶ εὐαρέστως διηκόνησες.

Ἀπόθεσ τὴν ἀγήραστον ψυχὴν σου εἰς τὴν ἀγάπην Ἐκείνου, ὅστις τόσον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του σὲ ἐδόξασε καὶ διὰ τόσων τιμῶν σὲ περιέβαλε.

Πρόσελθε «ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων» πρὸ τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀρχιποίμενος (Ἀποκαλ. ε', 6), ἵνα καταλάβῃς τὴν θέσιν, τὴν ὁποῖαν τὸ Ἁγίον, τὸ «ἕστηκός ὡς ἐσφαγμένον», σοῦ ἔχει ἐτοιμάσει εἰς τὸ ἐπουράνιον θυσιαστήριον.

Χάρισε εἰς τὸ σκήνωμά σου τὴν ὀφειλομένην εἰς αὐτὸ ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν τόσων καὶ πολυετῶν κόπων σου καὶ παράμεινε «προσδοκῶν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ ἐξεγερθῆς ὡς ἐξ ὕπνου. «Ὑπνος γὰρ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος, μᾶλλον δὲ πρὸς μείζονα ζωὴν ἐκδημία». (Μ. Βασίλειος).

Εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀπολειπομένους καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν Ἀφρων Ἡπείρῳ, κατάλιπε τὴν πατρικὴν εὐλογίαν σου. Μὴ δὲ παύσης μεσιτεύων εἰς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα εὐλογήσῃ πλουσίως τοὺς πρώτους σπόρους, τοὺς ὁποίους ἐκεῖ ἔσπειρες, ἵνα καρποφορήσουν πολλαπλασίως καὶ ἀύξηθουν εἰς δένδρα ἀγλαόκαρπα, σκιαζόντα μὲν καὶ δροσίζοντα, τρέφοντα δὲ καὶ ἀυξάνοντα εἰς Χριστὸν τὰ ἑκατομύρια τῶν διψώντων, νὰ δροσισθοῦν καὶ νὰ τραφοῦν διὰ τῆς Πίστεως καὶ

τῶν ναμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς ἀνοθεύτου καὶ αἰωνίου Ἀληθείας. Βλέπων δὲ καὶ παρακολουθῶν τὴν πλουσίαν καρποφορίαν, θὰ εὐφραίνεσαι καὶ θὰ ἀγάλλεσαι ἐν Κυρίῳ, ἀναπαυόμενος ἐπαξίως ἀπὸ τῶν κόπων σου καὶ θερίζων τοὺς καρπούς αὐτῶν «εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Μετὰ τὴν Νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν ἐσχηματίσθη μεγαλοπρεπῆς πομπή, ἡ ὁποία διὰ τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως, Φιλελλήνων καὶ Ἀμαλίας ἔφθασεν εἰς τὸν χῶρον τῶν στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τοῦ φερέτρου μεταφερομένου ἐπὶ κιλλίβαντος τηλεβόλου. Τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου ἐκράτουν δύο Μητροπολίται, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Εἰς τὸν χῶρον τοῦ Ὀλυμπίου Διός τὴν σορὸν ἀπεχαιρέτησεν ἡ πομπή, μεταφερθεῖσαν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἐκεῖθεν διεκομίσθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν δι' εἰδικοῦ ἀεροσκάφους, παραχωρηθέντος ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀκολουθῶν δὲ εἰς τὸ Κάϊρον, ὅπου ἐτάφη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐνώνουσα τὰς πρὸς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου δεήσεις αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, εὐχεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μεταστάντος Πατριάρχου Χριστοφόρου Β' ἐνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, καὶ ὑπὲρ ταχείας ἀναδείξεως ἀνταξίου διαδόχου αὐτοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ ἐκλιπὼν Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος Β', κατὰ κόσμον Χαράλαμπος Δανιηλίδης, ἐγεννήθη ἐν Μαδύτῳ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου τὴν 17 Ἰανουαρίου 1876, ἐξεπαιδεύθη δὲ εἰς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Σταυροῦ, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ 1900 ἀριστεύσας. Χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον ἐν ἔτος πρὸ τῆς ἀποφοιτήσεώς του, συγκατελέγη εἰς τὰ μέλη τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, διορισθεὶς κατὰ μὲν τὰ δύο πρῶτα ἔτη γραμματεὺς, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπὶ ἕτερα δύο ἔτη μέλος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Πατριαρχείων.

Εἶτα προσελήφθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Φωτίου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, προχειρισθεὶς τὸ 1906 εἰς Πρωτοσύγκελλον καὶ χειροτονηθεὶς τὴν 3 Αὐγούστου 1908 εἰς Μητροπολίτην Ἀξῶμης. Ἀναλαβὼν μετὰ ταῦτα τὴν διαποίμανσιν τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας Νουβίας, ἐγκατεστάθη εἰς Χαρτοῦμ μέχρι τοῦ 1914. Κατὰ τὸ 1909 μετέσχε τῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀειμνήστου

Πατριάρχου Φωτίου ἀποστολῆς τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας πρὸς ρύθμισιν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1914, ἐκλεγείς Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως, ἐποίμανεν ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν τὸ ποιμνιον αὐτοῦ, ἐπανειλημμένως ἀντιπροσωπεύσας τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας εἰς παγκριστιανικά συνέδρια καὶ μετασχὼν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει τὸ 1930 συνελθούσης Ἐπιτροπῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὴν 21 Ἰουνίου 1939 ἐξελέγη Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, ἐνθρονισθεὶς τὴν 25 τοῦ ἰδίου μηνὸς εἰς τὸν ἀποστολικὸν πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας, τοῦ ὁποίου παρητήθη τὸν Νοέμβριον 1966 λόγῳ ἀσθενείας καὶ γήρατος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἀνέπτυξε πλουσίαν ἐθνικὴν δράσιν, προσφέρας πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὸν τομέα τῆς περιθάλψεως τῶν εἰς Αἴγυπτον καταφυγόντων προσφύγων καὶ ἐργασθεὶς ἀόκνως εἰς Η.Π.Α. καὶ Σουηδίαν διὰ τὴν διάθεσιν σίτου καὶ μεταφορὰν τοῦτου εἰς τὴν κατεχομένην Ἑλλάδα. Κατὰ τὸ 1947 ἐβόηθησεν ἀποτελεσματικῶς τοὺς ὁμογενεῖς μας κατὰ τὴν τότε ἐνσκήψασαν ἐπιδημίαν πανώλους εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ μεταστάς Πατριάρχης Χριστοφόρος Β' ἐθεράπευσεν εὐδοκίμως καὶ τὰ γράμματα. Συνέγραψεν ὁμιλίας εἰς τὰς εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περικοπὰς τοῦ ἑνιαυτοῦ, ὁ δὲ «Φάρος» καὶ ἄλλα περιοδικὰ ἐδημοσίευσαν πλείστας μελέτας του, αἱ ὁποῖαι εἶτα ἀνετυπώθησαν. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του αἱ γνωστότεροι εἶναι : «Τὸ ἄκυρον τῆς ἐν Φλωρεντία ἐνώσεως», «Τὰ ἡμερολογιακά», «Τὸ βάπτισμα καὶ τὸ χρίσμα τῶν αἰρετικῶν», «Κλῆρος καὶ Πολιτεία», «Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου», «Μικτοὶ γάμοι», «Ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως», «Περὶ πλειοψηφίας εἰς τὰς Διορθόδοξους Συνόδους», «Περὶ ἀποστολικῆς διαδοχῆς», «Περὶ προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν», «Περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου καὶ ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας» κ.ἄ.

Ὁ ἐκλιπὼν εἰργάσθη ἐπιτυχῶς ὑπὲρ τῆς ἀνασυνδέσεως καὶ συσφίξεως τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀναλαβὼν πρὸς τοῦτο πλεῖστα ταξίδια.

Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Χριστοφόρου Β' ὁ παλαίφατος θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπέβη πρώτου μεγέθους πνευματικὸς φάρος τῆς Ὁρθοδοξίας, φωτίζων ὀλόκληρον τὴν Ἀφρικὴν.

Ο ΠΑΤΑΡΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Πλήρης ημερών ξεδήμησεν πρὸς Κύριον τὴν 20 Ἰουλίου 1967, εἰς ἡλικίαν 87 ἐτῶν, ὁ Μητροπολίτης Πατάρων Μελετίος, ἀρχιερατικός ἐπίτροπος Νέας Ἰωνίας. Ὑπόδειγμα ποιμενάρχου καὶ πατριώτου, ὁ μεταστάς ἠνάλωσεν ὄλας τὰς δυνάμεις του διὰ τὸ καλὸν τοῦ σκληρῶς δοκιμασθέντος ποιμνίου του.

Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πατάρων Κυροῦ

Μελετίου ἐγένετο τὴν 22 Ἰουλίου ἐ. ἔτους ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγίων Ἀναργύρων Νέας Ἰωνίας.

Τῆς Νεκρώσιμου Ἀκολουθίας προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Τρίκκης καὶ Σταγῶν, κ. Διονυσίου, Πάφου κ. Γενναδίου, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικοδήμου καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Κωνσταντίου.

Τὸν ἐκλιπόντα ἀειμνήστον ἱεράρχην ἀπεχαιρέτησε διὰ συγκινητικῶς λόγου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

« Προτοῦ σοῦ δώσωμεν, ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ ἡμῶν, τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, ἢ μετροφοροσύνη καὶ ἢ σεμνότης σου θὰ μᾶς ἐπιτρέψη νὰ σοῦ ἀπευθύνωμεν ὄχι λόγους ἰδιωκούς μας, ἀλλὰ τοὺς λόγους τοὺς

ὁποῖους σὺ ὁ ἴδιος ἔγραψες μὲ τὴν σεμνότητα, ἢ ὁποῖο πάντοτε σὲ διέκρινε καὶ μὲ τὴν ταπεινοφροσύνην, ἢ ὁποῖο πάντοτε σὲ περιέβαλεν. Ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ καὶ χριστεπώνυμοι ἐκκλησίασμα, νὰ ὑπομνήσωμεν κατὰ τὴν ὄραν αὐτὴν τοὺς λόγους, τοὺς ὁποῖους ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιερεὺς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Μελετίος εἶχε γράψει περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι γεγραμμένοι μὲ τόσην σεμνότητα καὶ τόσην ταπεινοφροσύνην, ὥστε ἀποτελοῦν πρότυπον ἡθους καὶ ὕφους λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου. Ἐγραφε λοιπὸν:

Ἐγεννήθην τὸ ἔτος 1880 ἐν Σπάρτῃ Μικρᾶς Ἀσίας ἐκ γονέων Ἑλλήνων τὸ γένος καὶ Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων Χρήστου καὶ Πηνελόπης. Τὸ ἔτος 1897 ἀπεφοίτησα ἀπὸ τὸ δεκατάξιον Κοινοτικὸν Ἑλληνικὸν Σχολεῖον τῆς γενετείρας μου. Κατὰ Αὐγουστον τοῦ ἰδίου ἔτους ἐνεγράφημ ὡς σπουδαστὴς εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Νήσου Χάλκης Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ ἑξαετείς σπουδὰς ἀπεφοίτησα ταύτης κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1903.

Τὴν 3ην Αὐγουστοῦ τοῦ 1903 ἐχειροτονήθην Διάκονος ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Καλλιπόλεως καὶ Μαδύτου Ἱερωνύμου. Ὡς ἀρχιδιάκονος καὶ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Αὐτοῦ ὑπῆρέτησα ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὴν ἐν λόγῳ Μητρόπολιν.

Τὴν 20ὴν Νοεμβρίου τοῦ 1904 ἐχειροτονήθην εἰς ἱερέα καὶ ἐχειροθετήθην εἰς Ἀρχιμανδρίτην ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Τρίτου, ὅστις μὲ ἐστειλεν ὡς Πατριαρχικὸν Ἐξαρχὸν τοῦ εἰς Μυρσίναν τῆς Κιλικίας διὰ νὰ διοικήσω τὴν Μητρόπολιν Ταρσοῦ, Ἀδάων καὶ Μυρσίνης. Μετὰ τετραετῆ περίπου ὑπηρεσίαν ἐν τῇ ὡς ἄνω Μητροπόλει, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μετέβην εἰς τὴν γενετείραν μου Σπάρτην.

Εἰς τὴν Σπάρτην εἰργάσθην ὡς Διευθυντὴς τοῦ Κοινοτικῷ Σχολαρχείου, ὡς Ἱεροκήρυξ καὶ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος.

Τῇ 19ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1910 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἐν Γαλατᾷ Κων/πόλεως Ἁγίου Νικολάου ἐχειροτονήθην ὡς Ἐπίσκοπος Πατάρων παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πισιδίας Κων/νου Βαγιούλη καὶ δύο ἐτέρων Μητροπολιτῶν.

Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1913 τῇ συστάσει τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πισιδίας Γερασίμου Τανταλίδου τοῦ διαδεχθέντος τὸν κατὰ τὸ 1912 ἀποβιώσαντα ἀειμνήστον γέροντά μου Μητροπολίτην Πισιδίας Κων/νον Βαγιούλην, καὶ κατ' ἐντολήν τῆς Ἱ. Συνόδου μετέβην εἰς Κίον τῆς Μητροπόλεως Νικαίας καὶ εἰργάσθην ὡς Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ ἐν

Κων/πόλει Συνοδικά καθήκοντα εκπληροῦντος ἀειμνήστου Μητροπολίτου Νικαίας Βασιλείου Γεωργιάδου, τοῦ κατὰ τὸ 1915 ἐκλεγέντος ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1914 αἱ Τουρκικαὶ Ἀρχαὶ τῆς Νομαρχίας Προύσης, ὡς ἀνεπιθύμητον καὶ ἐπικίνδυνον ὡς ἐκ τῆς Ἐθνικῆς μου δράσεως, με ἀπήλασαν εἰς Κων/πολιν.

Μετὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1914, αἰτήσῃ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας Κων/πόλεως καὶ ἰδία τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀκολουθοῦ Αὐτῆς Φραντζῆ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος με διώρισεν ὡς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἡρακλείας Γρηγορίου καὶ με ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Τουρκικὴν Θράκην ἐπὶ λεπτῇ Ἐθνικῇ ὑπηρεσίᾳ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Πολυκάρπου.

Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη μέχρι τῆς λήξεως τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου εἰργάσθην ἐν μέσῳ κόπων καὶ κινδύνων σοβαρῶν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους ἡμῶν καὶ τῆς φιλότατης Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος. Μετὰ τὴν ἀνακαυχὴν ἐπέστρεψα εἰς Κων/πολιν ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1919 ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀλησιμονήτου Σμύρνης μας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Τῇ ὑποδείξει καὶ ἀπαιτήσῃ τῆς ὑπάτης Ἑλληνικῆς ἀρμοστικῆς Κων/πόλεως, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου με διώρισεν ὡς ἀναπληρωτὴν τοῦ ἐν Φαναρίῳ διακείμενου Συνοδικοῦ Γέροντος Μητροπολίτου Πισιδίας Γερασίμου καὶ οὕτω μέσον Σμύρνης καὶ λαβὼν σχετικὰς ὁδηγίας παρὰ τοῦ μακαρίτου Γεν. Διοικητοῦ Σμύρνης Στεργιάδου, καὶ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, ἀνεχώρησα καὶ ἐγκατεστάθην εἰς τὴν Ἀττάλειαν τῆς Πισιδίας, εἰς τὴν ὅποیان εἶχον πρό μηνὸς ἐνεργήσῃ ἀπόβασιν στρατοῦ καὶ εἶχον ἐγκαταστήσῃ Ἀρχὰς οἱ Ἰταλοὶ.

Οἱ Ἰταλοὶ καὶ οἱ κατακλύσαντες τὴν Ἀττάλειαν καὶ τὴν περιοχὴν Καθολικοὶ ἱερεῖς, Καλόγηροι καὶ Καλογραῖται μετὰ φανατισμοῦ διενήργουν προπαγάνδαν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν προσηλυτισμόν, διὰ νὰ ἐξιταλίσωσι καὶ νὰ προσελκύσωσι εἰς τὸν Παπισμὸν τοὺς Ἕλληνας Ὀρθοδόξους Ἀδελφούς μας Ἀτταλιώτας. Ἐπὶ δύο ἔτη συνεχῶς κηρύττων εἰς τοὺς Ναοὺς, ἰδρῶν Ἱατρεῖα καὶ συσσίτια καὶ διανεμῶν βοηθήματα εἰς τοὺς δεομένους, ἐξ ὧν μοι ἀπεστέλλοντο ἐκ Σμύρνης, διεξήγαγον ἀγῶνα διμέτωπον, σκληρὸν ἔναντι τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐνθαρρυνθέντων ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Τούρκων Κεμάλ.

Ἐν τέλει ὁμως με τὴν προδοσίαν τῶν Ἰταλῶν συνελήφθην καὶ ἐξετοπίσθην ἐξ Ἀτταλείας τὴν 8ην Ἰανουαρίου τοῦ 1921 ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν καὶ ἤχθην ὡς αἰχμάλωτος εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Τουρκίας. Ὑπέφερα τὰ πάνδεινα, πεζοπορίας, φυλακίσεις, κακώσεις, πείναν, μεταφορὰς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀνεκδιήγητα βάσανα.

Μετὰ ἔξορίαν τριῶν ἐτῶν καὶ ἐννέα μηνῶν, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1924, με τοὺς ἐκρίζωθέντας ἐκ

τῶν πατρῶων ἐδαφῶν καὶ ὡς ἀνταλλαξιμὸς ὀνομασθέντας πρόσφυγας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐφθάσα εἰς τὴν ἐλευθέραν πατρίδα μας Ἑλλάδα, ἐφίλησα τὸ Ἱερὸν χῶμα αὐτῆς καὶ ἐγκατεστάθην ἐδῶ εἰς τοὺς πρώην Ποδαράδες, στερηθεὶς πάντων ὅσα εἶχον, γυμνὸς σχεδὸν καὶ ἄπορος κυριολεκτικῶς.

Ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος ἐπέδειξε θερμὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς δυστυχίας μου, καὶ μοῦ ἀνέθεσε τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ εἰς τὸν συνοικισμὸν Νέας Ἰωνίας.

Ἀπὸ 30 Νοεμβρίου τοῦ 1924 ἐπελήφθην τῶν Ἐπιτροπικῶν μου καθηκόντων. Οἱ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀειμνήστοι διάδοχοί του Ἀρχιεπίσκοποι καθὼς καὶ ὁ νῦν Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θεόκλητος μοῦ ἐπέτρεψαν καλοκαθάτως νὰ ἐπιτροπεύω ἐν Νέᾳ Ἰωνίᾳ μέχρι σήμερον. Με τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις προσεπάθησα νὰ ὑπηρετήσω τὸν συνοικισμὸν τοῦτον ἐπὶ 36 ἔτη. Τὸ 1941 μῆνα Μάρτιον ἀπαιτήσῃ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως ἡμῶν Γεωργίου τοῦ Β', ἡ Ἱ. Σύνοδος με ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξανδρούπολιν ὡς ἀναπληρωτὴν τοῦ ἀπουσιάζοντος Μητροπολίτου, πρὸς συγκράτησιν τοῦ πανικοβληθέντος Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ἐκ τῆς ἐνδεχομένης εἰσβολῆς τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Θράκην ἐφευγεν σωρηδὸν καὶ κατήρηστο εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ Ἀθήνας.

Μέχρι τῆς 6ης Ἀπριλίου, ὅποτε εἰσέβαλον οἱ Γερμανοὶ εἰς τὴν Θράκην, περιήλθον τὰ πέριξ τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Ἀλεξανδρουπόλεως Βουδούρη καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Ζωγράφου, καὶ διὰ κηρυγμάτων πατριωτικῶν ἐνεθάρρουν καὶ ἐφρονιμάτιζον τοὺς Ἕλληνας κατοίκους. Τὴν 6ην Ἀπριλίου ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν καὶ τὰ πέριξ ἅπασαι αἱ Ἑλληνικαὶ Ἀρχαὶ καὶ ὁ ταπεινὸς ὑποφαινόμενος εἰς τὸν λιμένα με δάκρυα πύρινα καὶ μαζὺ με τοὺς δακρυχέοντας Ἕλληνας κατοίκους ἀπεχαιρέτησα τοὺς ἀναχωροῦντας Γεν. Διοικητὴν Θράκης κ. Καλαντζῆν, τὸν Νομάρχην Βουδούρη, τὸν ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς Ζωγράφον καὶ ἅπασας τὰς Ἀρχὰς. Ἐμείνα μόνος καὶ ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἀνέλαβα με ἐγκρίτους πολίτας τὴν φροντίδα τῆς προστασίας τοῦ λαοῦ ἀπὸ διαρπαγὰς καὶ λεηλασίας, καὶ ἐμερίμνησα διὰ τὴν λειτουργίαν συσσιτίων κ.λ.π. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα εἰσῆλθον οἱ Γερμανοὶ. Μᾶς ἐφέρθησαν σχετικῶς καλὰ καὶ μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὸν λαόν. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἤλλαξαν ὅταν εἰς τὰ τέλη Ἀπριλίου ἐπέδραμον οἱ Βούλγαροι καὶ διεδέχθησαν τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Πόλεως. Βούλγαρος Νομάρχης, Βούλγαρος Δήμαρχος, Βούλγαροι Χωροφυλακες, Βούλγαροι διδάσκαλοι ἐγκατεστάθησαν παντοῦ. Τὸ Ἑλληνικὸν χρῶμα κατεδιώχθη, τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐξεβουλγαρίσθησαν, πᾶν τὸ ἑλληνικὸν ἐκηρύχθη ὡς ἀπηγορευμένον. Ἀπήτησαν νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολιν προκειμένου νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν Μητρόπολιν Βούλγαρος Μητροπολίτης.

Ἐπὶ τῇ ἀρνήσει μου νὰ ἐγκαταλείψω τὴν πόλιν

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ε Ι Σ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Δ'

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΘΡΟΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα τὰ σεπτὰ εἰρηρικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας γερασμοιότητος Μακαριότητος, δι' ἧν Ἀπὸ ἀγγέλλει ἡμῖν τὴν εὐδοκίαν Θεοῦ καὶ συνεργίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἄσπαστον ἄσπαστον ἐπὶ τὸν εὐκλεῆ καὶ Ἁγιώτατον Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀπευθύνουσα ἡμῖν δ' ἅμα τὸν ἀδελφικὸν τῆς κοινωρίας ἀσπασμὸν καὶ ποιουμένη τὴν τῆς καλῆς ὁμολογίας τῆς ἁγίας καὶ ἀνωμύτου Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως δὴλωσιν, διαβεβαιούσθαι πρόθυμον ἐπιδειξάτω τὴν Ἀπὸ τῆς μέριμνας καὶ προσπάθειαν περὶ τῆς μείζονος συσφίξεως καὶ συνεργασίας

πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης πρὸς ἐπέκτασιν καὶ δόξαν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐλλογούντες δοξάζομεν τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅτι ἐχαιροῦσθε τῷ χηρεῦσθαι Ἀρχιεπισκοπικῷ Θρόνῳ Ἀθηνῶν τοιοῦτον Ποιμενάρχην, πλουτοῦντα χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ ζήλου ἐνέργου, ἄξιον Κυβερνήτην, πηδαλουχῆσαι δυνάμενον τὸ σκάφος δ' ὁ Κύριος ἐνεπιστεύσατο Ἀπὸ τῶ ἐν καιροῖς χαλεποῖς καὶ εἰς εὐδίων λιμένα καταγαγεῖν αὐτό.

Ἄνταποδίδοντες καὶ ἡμεῖς, διὰ τῶν εἰρηρικῶν τούτων Γραμμάτων, προθύμως τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν, διαβεβαιούμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅτι ἡ παλαίφατος τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία θέλει ἐπιδείξει ἀμέριστον τὴν συναντίληψιν καὶ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ

οἰκιοθελῶς, ὁ Βούλγαρος Νομάρχης τὴν πρωίαν τῆς 29ης Μαΐου, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς νυκτὸς περιεκύκλωσε τὴν Μητρόπολιν μὲ στρατὸν ἔνοπλον, συνέλαβε ἐμὲ καὶ τὸν σὺν ἐμοὶ ἱεροκλήρυκα καὶ διὰ τῆς βίας μᾶς ἐπεβίβασαν ἐνὸς ταξί μὲ Βούλγαρον ὁδηγὸν καὶ ἓνα Βούλγαρον ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐν Σόφια Ἑλληνομαθῆ καὶ οὕτω διελθόντες ἀστραπιαίως τὴν Κομοτινὴν καὶ τὴν Ξάνθην καὶ διανυκτερεύσαντες εἰς Καβάλαν, τὴν ἐπομένην περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐφθάσαμεν εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἀφέθημεν εὐτυχῶς ἐλεύθεροι. Ἐκ Θεσσαλονίκης διὰ λεωφορέου ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ ἐφθάσαμεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν περὶ μέσσην νύκτα εἰς Νέαν Ἰωνίαν, εἰς κατάστασιν ψυχικῆς ὀδύνης οἰκτρᾶν.

Ἐν Νέᾳ Ἰωνίᾳ εἶχεν ἰδρυθῆ παρὰ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Συσσιτίων Ἐστία συσσιτίων διὰ τοὺς ἀπόρους. Εὐθὺς ἀνέλαβα τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τρία ἔτη εἰργάσθην διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν αὐτῆς. Ἔως 15.000 μερίδων συσσίτια διενέμοντο καθημερινῶς εἰς τὴν Νέαν Ἰωνίαν. Ἐν τῷ μεταξύ τὴν 31ην Ἰουλίου τοῦ 1943 ἡ οἰκία μου ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς καὶ ὑπέστην μεγίστην καταστροφὴν. Ἐπὶ 8 ἔτη ἔμεινα ἀστεγος καὶ μόλις τὸ 1951 κατάρθωσα νὰ στεγασθῶ εἰς τὸ παλαιὸν σπίτι μου μὲ θυσιάς.

Δὲν ἀναφέρω τὰ ὅσα ὑπέστην μαζὺ μὲ ὄλους τοὺς ἀγαπητοὺς μου συμπολίτας κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, καθ' ὅσον εἶναι γνωστὰ εἰς ὄλους.

Ἐπίσης κατὰ τὰ τραγικὰ χρόνια τοῦ ἀνταρτοπολέμου τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν αἱ συμφοραὶ ποῦ ἐπληξάν ὄλους ἡμᾶς εἶναι γνωσταί.

Αὐτὴ εἶναι ἐν μεγίστῃ συντομίᾳ ἡ βιογραφία μου.

Ἐν Νέᾳ Ἰωνίᾳ τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1961.

Ἐπίσκοπος Πατάρων ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Τώρα πλέον, ἀγαπητὴ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, πορεύεσαι εἰς τὴν ὀριστικὴν σου πατρίδα. Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει προσφονιά, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν δεινὰ καὶ διαγυμοί, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει λύπη καὶ στεναγμός. Αἱ ὅσους ἐπετέλεσαν τὸ καθήκον των, ὅπως τὸ ἐπετέλεσες ἐσὺ, ἐκεῖ ὑπάρχει χαρὰ καὶ εὐφροσύνη καὶ ζωὴ ἀνεκκλήλητος καὶ μακαρία.

Τὸ ποιμνίόν σου, τὸ ὁποῖον προεπορεύθη σοῦ, θὰ σὲ περιμένῃ ἐκεῖ μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας διὰ νὰ σὲ ὑποδεχθῇ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τὸ ὁποῖον ἀφίεις ἐδῶ μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς, θὰ σὲ προπέμψῃ εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν σου. Ἐκεῖ ὅμως θὰ σὲ ὑποδεχθῇ καὶ ὁ Κύριός σου, ὁ Ἀρχιποίμην τῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα ἐποίμανες καὶ τὰ ὁποῖα τόσον ἠγάπησες, ὥστε οὐδέποτε ἠθέλησες νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃς, παρὰ μόνον ὅταν σὲ ἐκάλει ἀνώτερον καθήκον.

Ἴδού τώρα πορεύεσαι πρὸς τὸν Ἀρχιποίμην, ὅστις θὰ σοῦ ἀποδώσῃ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, τὸν ὁποῖον ἔχει ἐπιφυλάξει εἰς πάντας ὅσοι ἠγωνίσθησαν «τὸν καλὸν ἀγῶνα» εἰς τὴν ζωὴν ταύτην καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος τοὺς ἔχει χαράξει· ὁδὸν στερήσεων, ὁδὸν γεμάτων ἀπὸ πίκρας καὶ δάκρυα, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ὁδὸν ἔνδοξον καὶ φωτεινὴν, ὅπως ἡ ὁδὸς ἐκείνη τὴν ὁποίαν σὺ ἐπὶ πολλὰ, ἐπὶ ὅλα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σου, τῆς μακρᾶς καὶ εὐλογημένης ζωῆς σου, ἐβάδισες.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ ἐπιφυλάσῃ εἰς πάντας τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ τὸ τέλος καὶ τὴν δόξαν τὴν ἐν οὐρανοῖς, τὴν ὁποίαν σὺ πορεύεσαι νὰ ἀπολαύσῃς.

ἔργω τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Χεῖρας ἰκέτιδας ὅθεν ὑψοῦμεν πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, ὅπως ἐπιδαφιλεύῃ ἀείποτε τὰς ἄνωθεν Αὐτοῦ δωρεὰς καὶ χάριτας τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Μακαριότητι καὶ τῷ Συλλόγῳ τῶν περὶ Αὐτὴν Ἁγιωτάτων Ἀρχιερέων, σὺν τῷ Χριστεπιωνύμῳ πληρώματι τῆς Ἁγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.

Συγχαίροντες καὶ αἰθίς ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Ὑμῶν παρακαλοῦμεν, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης μὴ παύσῃ δευμένη ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἐντεύξεσιν Αὐτῆς ὑπὲρ τῆς σήμερον χειμαζομένης Ἁγιωτάτης Ἀλεξανδρινῆς Δευτεροθρόνου Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ δὲ τούτοις κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀγίῳ φιλήματι διατελοῦμεν Αὐτῆς

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1967.

Ἀδελφός ἐν Χριστῷ ἀγαπητός καὶ ὅλων πρόθυμος

† Ο Λεοντοπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τοποτηρητής

Ε'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφε καὶ συλλειτουργέ, κύριε Ἰερώνυμε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, προσαγορεύομεν ὑπερήδιστα.

Τρέφοντες πάντοτε πολλὴν ἀγάπην καὶ ἰδιάζουσαν τιμὴν πρὸς τὴν φιλότιμην ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰκότως ἐνδιαφερόμενοι τὰ μάλα ὅπως τῆς, κατὰ θεῖαν βουλήν, μόνης, ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῆς Ὑψηλίου, ζωῆς καὶ κινουμένης ἐν Χώρα ἕξ ὁλοκλήρου σχεδὸν Ὁρθοδόξῳ διατελούσῃ ὑπὸ καθεστῶς ἐν ᾧ βασιλεύει Θεοσεβέστατος Ὁρθόδοξος Βασιλεὺς, Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ πηδάλιον διακρατῆ χειρὸς Προϋπερέχοντος αἰρομένου ἐν δραστηριότητι εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων ἅς διέρχεται ἡ Χριστιανωσύνη καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος, ἐχάρημεν ὑπερβαλλόντως κομισάμενοι ἐγκαίρως τὰ τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης σπουδάζοντα τηρεῖν, θεοφιλεστάτῃ δὲ χειρὶ τῆς Ὑμετέρας περιπόστου Μακαριότητος γραφέντα τιμιώτατα εἰρηνικά Γράμματα ἐν οἷς γνωρίζεται ὅτι: ἡλικία λίαν ἀποχωρήσαντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πατρῶν Ἀθηνῶν κυρίου Χρυσοστόμου, τοῦ ἀπὸ Φιλίππων, κανονικαῖς καὶ νομίμοις ψήφοις τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούμενων τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκρίσει τε τοῦ Ἐδσεβεστάτου Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων ἀνήχθη ἡ Ὑμετέρα περισπούδαστος ἡμῖν Μακαριότης ἐπὶ τὸν μορφαῖς Ἁγίας καὶ Ἀποστολικάς τιμηθέντα Θρόνον τῶν Ἀθηνῶν

καὶ ἀνέλαβε τὴν Προεδρίαν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Γηθοσύνως, τοίνυν, προαγομέθα ὅπως διὰ τῶν ἀδελφικῶν ἡμῶν ὅδε Γραμμάτων ἀπαντητικῶς γνωρίζωμεν τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν καὶ χαρὰν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ὡς καὶ ἡμῶν προσωπικῶς διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν Εἰρηνικῶν Γραμμάτων τῆς Ὑμετέρας θεοφρονητῆ Μακαριότητος, ἥς τὰ εὐθύφρονα καὶ ἀκλόνητα αἰσθήματα πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν, παράδοσιν καὶ κανονικὴν τάξιν δεόντως ἐκτιμῶμεν καὶ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀνυπολογίστου σημασίας καὶ ἀξίας ὑπηρεσίας Αὐτῆς μετ' ἀκραδάντου πεποιθήσεως ἀναμένομεν εἰδότες τὴν πασίγνωστον Χριστιανικὴν ἀληθῶς ἀρετὴν, βαθυστόχαστον θεοσεβῆ σοφίαν καὶ πνευματέμφορον ζῆλον τῆς Ὑμετέρας Ἀγάτης.

Διακρατοῦντες δὲ ἐν παλάμαις παλλομέναις ἐκ συγκινήσεως καὶ φιλαδέλφου στοργῆς τὰ πρὸς κοινωνίαν μετὰ τῶν ὁμαιμόνων καὶ ὁμοδόξων τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μελῶν προτεινομένης σεβασμοποθήτους χεῖρας τῆς Ὑμετέρας πεπνυμένης Μακαριότητος καὶ σπουδάζοντες οὕτω πάντες οἱ διαπεπιστευμένοι τὴν βαρυτάτην εὐθύνην τῆς οἰακοστροφίας τῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τηρεῖν ἀραγῆ τὸν ἄρραφον τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεανθρώπου Αντροποῦ ἡμῶν χιτῶνα, ἀπὸ βάθους καρδίας προσάγομεν ὁλοθέρμους δεήσεις καὶ ἱκεσίας πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ὑπὲρ μακρᾶς καὶ εὐκλεοῦς Ἀρχιερατείας Ὑμῶν ἐν ὑγείᾳ ἀδιαπτῶν καὶ δραστηριότητι ἀκαταπονήτῳ εἰς τὸ ἀσφαλῶς ὀδηγεῖν τὴν Θεόθεν Ὑμῖν ἐμπειπιστευμένην Ὀλκάδα τῆς φιλότιμης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς λιμένας ἀσφαλεῖς καθισταμένης περιβλέπτου τῆς πορείας Αὐτῆς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς τε Ὁρθοδόξου ἀλλὰ καὶ Διαχριστιανικῆς πραγματικότητος τῆς ἐν ταῖς παρούσαις ἐπειγουσῶσαις περιστάσεσι οὐδεμίαν ἐπιδεχομένης μικρόπνοον ἢ στενόκαρδον ἀντίληψιν.

Ἐν ἀγαστῇ ὅθεν κοινωνία εἰς τὸ ἐξῆς ἀδιακόπως μετὰ τῆς Ὑμετέρας τελοῦντες Μακαριότητος, ἥς καὶ οὐδέποτε παραλείφομεν μνημονεύειν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐντεύξεσιν ἡμῶν καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν ἀπονέμειν ὡς περισπούδαστῳ Προέδῳ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγχαίρομεν ἅπασι ἐτι τὴν ἀγαπητὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἀναδείξει ἐπαξίου τῆς τε προτέρας δόξης καὶ τῶν διὰ τὸ μέλλον παρ' Αὐτῆς προσδοκιῶν, Προκαθημένου.

Παρακαλοῦμεν δ' ἐν τέλει τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ὅπως μνημονεῖ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον θεοπειθέσιν εὐχαῖς Αὐτῆς, περισπυσομένη καὶ αἰθίς Αὐτὴν ἀσπασμῷ ἀγίῳ καὶ διατελοῦμεν λίαν πρόθυμος καὶ ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Ἐν Βηρυτῷ τῇ 14 Ἰουνίου Σωτηρίου ἔτους 1967.

† Ο Ἀντιοχείας ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΤ'

ΣΤ'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΩΣΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἀδελφὲ ἡμῶν καὶ συλλειτουργογὲ ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι!

Ἐδεξάμεθα τὰ ἀπὸ τῆς 26ης Μαΐου ἐ. ἔτους Εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δι' ὧν γνωρίζετε τὴν ἀνάρρησην Ὑμῶν εἰς τὸν ἀρχαῖον ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν καὶ τὴν ὑφ' Ὑμῶν ἀνάληψιν τῆς Προεδρείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀμειώτου ἀγάπης παρακολουθοῦμεν τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν ἐν Ἑλλάδι.

Εὐλογοῦν καὶ θερμῶς προσευχόμεθα ὑπὲρ τῆς Ἁγίας Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ προέκειται τώρα τὸ δύσκολον ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

Ἔθε ὁ Κύριος νὰ βοηθῇ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὴν λίαν ἐπίπονον διακονίαν αὐτῆς καὶ εἴθε αὐτῇ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν σωτηριώδη ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ πραγματικὸν καλὸν τοῦ ἀδελφοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἐστι καὶ ἔσται.

Ἐν Μόσχᾳ τῇ 22ᾳ Ἰουλίου 1967.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης

† Ὁ Μόσχας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ζ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΕΡΒΙΑΣ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργογὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, Κύριε Ἱερώνυμε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορευόμεν.

Ἐδεξάμεθα τὰ ὑπ' ἀριθ. 1666 ἀπὸ 26 Μαΐου ἐ. ἔτους τίμια Εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος, δι' ὧν ἐνηρεστήθητε νὰ γνωρίσητε ἡμῖν καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Σερβίας, ὅτι ἐξελέγητε εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἀφοῦ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Β' ἡλικία πῖονι καὶ πανσεβαστῷ γήρει ἀπεχώρησε τούτου.

Ἐχαριστοῦμεν τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοποιῷ Πνεύματι Αὐτοῦ, τὸ Ὅποιον ἠρόδοκῃσεν ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς ἀδελφῆς ἡμῖν Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναδειξαι

Ὑμᾶς εἰς τὸν Θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐπαξίως ἐκάθησεν ὁ προκατόχος Ὑμῶν, ἀγαπητὸς ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος.

Τὸ περιεχόμενον τῶν Ὑμετέρων τιμίων Εἰρηνικῶν Γραμμάτων ἐγνωρίσαμεν καὶ τῇ Ἁγίᾳ Συνόδῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἣτις Σύνοδος παρέκάλεσεν ἡμᾶς ὅπως, σὺν ταῖς δεήσεσι πρὸς τὸν Κύριον, ἐκφράσωμεν Ὑμῖν τὰ πλέον ἐγκάρδια συγχαρητήρια καὶ ὅπως εὐχηθῶμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι πολλὴν τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὰ ὑψηλά καθήκοντα τοῦ Προκαθημένου τῆς ἀδελφῆς ἡμῖν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Χαίροντες ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Ὑμετέρας ἀγαπητῆς ἡμῖν Μακαριότητος, Ἦν γνωρίζομεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὡς δεδοκιμασμένον καὶ ἀφωσιωμένον τέκνον τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας, ἔχον πάντοτε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀρετὴν θέσιν καὶ ἀγάπην διὰ τοὺς ὁμοδόξους ἀδελφούς τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας συγχαίρομεν Αὐτῇ διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην καὶ ἀποδεχόμεθα τὴν τιμὴν ἀρχιεπισκοπικῆν δεξιᾶν τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος, ἀνταποδίδοντες ἐγκάρδιον ἀσπασμὸν ἐν τῷ Σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ὡσαύτως, μετὰ πνευματικῆς χαρᾶς λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς θαυμασίους λόγους τῶν Ὑμετέρων Εἰρηνικῶν Γραμμάτων, ὅτι θὰ σπουδάσητε τηρεῖν τὴν μεθ' ἡμῶν καὶ πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐνότητά τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαῖαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν τάξιν προάγειν τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἀγάπης, ὡς ἱερὰν κληρονομίαν καὶ παρακαταθήκην ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως αὐτῆς καὶ τῶν Ἱερῶν κανόνων.

Δεόμεθα τοῦ Κυρίου, ὅπως χαρίξῃ Ὑμῖν πληρότητα πνευματικῶν δυνάμεων καὶ καλὴν ὑγείαν, ἵνα ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐπιτελήτε τὴν πεπιστευμένην Ὑμῖν ἀρχιεπισκοπικὴν διακονίαν, δοξάζητε τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ βίου στερεῶς ὁμολογήτε καὶ διακρατήτε τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἣν ὁ Κύριος διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἴδρυσεν, οἱ δὲ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ὁμολογηταὶ καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες ὡμολόγησαν καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἠδραίωσαν.

Καὶ αὐθις ἀσπασόμενοι Ὑμᾶς ἀπευθύνομεν δεήσεις πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα βοηθήσῃ ἡμᾶς ἐν ταῖς προσπάθειαις, ὅπως τὰς ἤδη ὑφισταμένας ἀγαθὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν καὶ μελλοντικῶς καλλιεργῶμεν περαιτέρω καὶ ἐπὶ μᾶλλον προάγωμεν πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας καὶ Ζωοποιοῦ Τριᾶδος, ἀγαλλίασιν δὲ τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν ἡμῶν.

Κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα φιλαδέλφῳ φιλήματι ἀγάπης καὶ αὐθις εὐχόμεθα Ὑμῖν πολλὴν τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πεπιστευμένην Ὑμῖν Ἀρχιεπισκοπικῇ διακονίᾳ καὶ διατελοῦμεν πάντοτε ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἀφωσιωμένους τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι.

Ἐν Βελιγραδίῳ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1967.

† Ὁ Βελιγραδιὸν ΓΕΡΜΑΝΟΣ

H'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἀριθ. 5295

Μακαριώτατε, ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀδελφὲ καὶ Ἀρχιεπίμην, πάνυ ἐγκαρδίως προσαγορεύομεν Ὑμᾶς.

Ἐδεξάμεθα τὰ ὑπ' ἀριθ. 1666 τῆς 26ης Μαΐου ε. ἔτους Ὑμέτερα ἀδελφικὰ Εἰρηρικὰ Γράμματα, τῶν ὁποίων ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔλαβε γνώσιν μετ' ἰδιατέρας προσοχῆς.

Ἡμεῖς προσωπικῶς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συγκαίρομεν Ὑμῖν μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει Ὑμῶν εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προσευχόμενοι εὐχόμεθα Ὑμῖν εὐτυχῆ καὶ καρποφόρον πρωθιεραρχικὴν διακονίαν πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ πνευματικὴν ἐδνυχίαν τοῦ λαῶν ἀγαπητοῦ ἡμῶν εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐκτιμῶμεν τὰ μέγιστα τὴν ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος γενομένην διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ σπουδάσητε δι' ὄλων τῶν δυνάμεων Ὑμῶν τηρεῖν μετ' ἀπασῶν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἵνα ἡ ὀρθόδοξος πίστις, ἡ Παράδοσις καὶ ἡ ἱερά κανονικὴ κληρονομία διακρατῶνται ἀλώβητοι καὶ ἀμετακίνητοι.

Αἱ διαβεβαίωσεις ὅτι θὰ καταβάλητε πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς διάχυσιν τῆς ἀγάπης τοῦ ἐμπνεόντος Ὑμᾶς Χριστοῦ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους, ὡσαύτως εἶναι ἀξίαι παρομοίας ἐκτιμῆσεως. Αὕτη εἶναι πράγματι σπουδαιότατη καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὸν τεταραγμένον κόσμον, ὁ ὁποῖος ἔχει χρεῖαν τῆς εὐλογίας, τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς εὐδοκίας μεταξὺ τῶν λαῶν.

Ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἐκτιμῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν ἀδελφικῶς τὸν σεβασμόν προκάτοχον Ὑμῶν εἰς τὸν ἅγιον ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Ἀθηνῶν, τὸν Μακαριώτατον Χρυσόστομον, καὶ ἀναπέμπομεν θερμὰς δεήσεις, ὅπως ὁ Θεὸς ἀποκαταστήσῃ τὴν υἰεῖαν αὐτοῦ καὶ χαρίσῃ αὐτῷ τὰ πλούσια ἑλέη Αὐτοῦ διὰ τὴν ἀξίαν διακονίαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν, διαπνεομένῳ ὑπὸ τῶν καλυτέρων ἐπαγγελιῶν, βλέπομεν, Μακαριώτατε Ἀρχιεπίμην, τὸν διάδοχον τῶν ἀξίων προκατόχων Ὑμῶν, φυλάκων ὄλου τοῦ πλοῦτου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς κανονικῆς τάξεως τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ζωῆς καὶ ἐνεργούσης τῆς δυνάμει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὅποῖον καθιστᾷ αὐτὴν ἐλευθέραν ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἀγάπῃ.

Ἰκετεύομεν θερμῶς τὸν Μέγαν Ποιμένα, ὅπως βοηθῇ Ὑμᾶς εἰς τὰς ἐπιδιώξεις ταύτας καὶ χαρίσῃ Ὑμῖν υἰεῖαν καὶ ρώμην, μακρὰν καὶ εὐτυχῆ διακονίαν, διὰ νὰ κατευθύνητε μετὰ τῆς ἱερᾶς Ἱεραρχίας τὴν Ἁγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν πρόοδον, τὴν πνευματικὴν ἐδνυχίαν, τὸν δὲ χρηστὸν ἑλληνικὸν λαὸν πρὸς τὴν εὐημερίαν.

Συγκαίροντες καὶ αἰθὺς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι μετ' ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν καὶ ἐξαιτούμενοι τὰς ἀδελφικὰς Ὑμῶν εὐχὰς, διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένος ἐν Κυρίῳ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός.

Ἐν Σόφια τῇ 20 Ἰουλίου 1967.

† Ὁ Σόφιας ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Θ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

Ἀριθ. 409.

Μακαριώτατε, Μακαριώτατε Δέσποτα, Ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ,

Τὰ ὑπ' ἀριθμ. 1666 τῆς 26 Μαΐου 1967 καὶ εἰς ὑψηλὸν ὕψος ἀδελφικῆς ἀγάπης «Εἰρηρικὰ Γράμματα» τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐπροξένησαν ἡμῖν πνευματικὴν χαρὰν.

Ἐξ αὐτῶν ἐπληροφορήθημεν, ὅτι, τῇ ἐπινεύσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς κανόνας τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑλλαδικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξέλεξε τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα εἰς τὸν εὐκλεᾶ θρόνον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Χαιρετίζοντες ἐξ ὅλης καρδίας τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν Ἁγίαν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῷ ἱστορικῷ αὐτῷ γεγονότι καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν τελούντες μετ' Ὑμῶν ἐν κανονικῇ κοινωνίᾳ, παντοῦτρόπως θὰ ἐπιδιώκωμεν πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ παγίωσιν τῶν ἀμοιβαίων ἀδελφικῶν σχέσεων, τῶν αἰσίως ὕφισταμένων μεταξὺ τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν ἡμῶν.

Ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Μακαριότητα εὐχόμεθα Αὐτῇ μακροζωίαν ἐν εἰρήνῃ καὶ υἰεῖα καὶ ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς πρωθιεραρχικῆς διακονίας ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας Ἑλλαδικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 20 Ἰουλίου 1967.

Μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

† Ὁ Βαρσοβίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

I'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

Μακαριώτατε

Ἐλάβομεν τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δι' ἧς ἐπληροφορήθημεν τὴν ἐκλογὴν Ὑμῶν ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος,

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΤΑΞΕΩΣ ΕΝ ΤΗ, ΧΟΡΕΙΑ, ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΙΟΥ

Ἀριθ. Πρωτ. 604

Τὸς ὁσιότητι καὶ ἀγιότητι βίῳ διαπρέψαντας καὶ ἑαυτοὺς πρότυπα χριστιανικῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς παραστήσαντας, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὁσίας μνήμαϊς καὶ συνάξεσι τιμᾶν, ὕμνοις τε καὶ ἐγκωμίοις ἔσαι μετὰ πάσης εὐλαβείας σεμνόνειν καὶ γεραίρειν, ἢ ἀγία τοῦ Χριστοῦ οἶδεν Ἐκκλησία, καὶ ἅμα τὴν τούτων ἐπικαλεῖσθαι μεσιτείαν πρὸς τὸν φιλόθρωπον Θεὸν ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, ἰάσεως ἀσθενῶν καὶ γενικῶς ὠφέλειαν ψυχικὴν τοῦ χριστιανώμου πληρώματος.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοιοῦτος τὸν βίον ἀνεδείχθη καὶ ὁ ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἑβδόμῳ πρὸς Κύριον ἐκδημήσας ἀοιδίμος Ἱερομόναχος Ἀρσένιος ὁ Πάριος, ὁσιότητι μὲν καὶ ἀγιότητι βίῳ διακριθεὶς καὶ τόπον καὶ ὑπογραμμὸν ἀρετῆς καὶ ἐγκρατείας ἑαυτὸν παραστήσας, καὶ ζῶν δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ χαρίσματος τῆς τῶν θαυμάτων ἐνεργείας παρὰ Θεοῦ ἀξιωθείς, ἢ Μετριοτήτης ἡμῶν μετὰ τῶν

προταθείσης τῆς Ὑμετέρας ὑποψηφιότητος ὑπὸ τῆς Ἱερῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ συγχαιροῦμεν διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην. Ἐγκαρδίως χαιρετίζομεν Ὑμᾶς ὡς τὸν νέον Προκαθημέρον τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πράττομεν δὲ τοῦτο ἐπίσης ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ ἀδελφικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν Φιλανδίας καὶ Ἑλλάδος ὑπῆρξαν στενωτέρας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, παρ' ὅσον ἴσως ἄλλοτε. Εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι αἱ σχέσεις αὐταί, ἐκ τῶν ὁποίων ἠντλήσαμεν χαρὰν καὶ ἐνίσχυσιν, ὄχι μόνον θά συνεχισθοῦν ὑπὸ τὴν καθοδηγήσει τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἀλλὰ καὶ ὅτι θά εὔρουν νέους τρόπους ἐκδηλώσεως, ὡς μέρος τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν κατ' ἐξοχὴν ἀναγκαίαν ὄχι μόνον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ χάριν ὁλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου.

Ἐοῦμεν τὰς προσευχὰς μας μετὰ τῶν προσευχῶν τῶν ἄλλων κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ εὐχόμεθα εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα δύναμιν καὶ σοφίαν διὰ τὴν ὑψηλὴν καὶ σπουδαίαν θέσιν, εἰς ἣν ἐκάλεσεν Ὑμᾶς ἡ Θεία Πρόνοια. Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα νὰ ἐνθυμῆται ἐν ταῖς προσευχαῖς Αὐτῆς ἡμᾶς καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Φιλανδίας.

Μετ' ἀγάπης ὁ ταπεινὸς ἐν Χριστῷ
ἀδελφὸς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

† Ὁ Καρελίης καὶ πάσης Φιλανδίας ΠΑΥΛΟΣ

περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ὅπ' ὄψιν λαβόντες τὸν ὅσιον καὶ ἅγιον βίον καὶ τὴν ἀγίαν τελευτὴν τοῦ ὁσίου τούτου ἀνδρός, ἅμα δὲ καὶ τὰ δι' αὐτοῦ ἐνεργηθέντα καὶ νῦν δ' ἔτι ἐνεργούμενα θαύματα, περὶ ὧν, δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποφάσει τῆς Ἱερῆς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διαβιβασθείσης, ὑπέβαλε καὶ ἐβεβαίωσατο ὁ Ἱερωτάτος Μητροπολίτης Παροναξίας καὶ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς κ. Ἐπιφάνιος, συνυποβάλλων καὶ τὴν οὐ μόνον παρὰ τῷ πληρωματι τῆς θεοσώστον αὐτοῦ Ἐπαρχίας, ἐν ἣ καὶ Ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου τούτου ἀνεγέρηται, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον ἀδιάσειστον πλέον ἀποβάσαν πεποιθήσειν καὶ πίστιν περὶ τῆς Ἀγιότητος αὐτοῦ, καὶ κοινὴν ἐπιθυμίαν καὶ παράκλησιν περὶ κατατάξεως αὐτοῦ ἐν τῇ τῶν Ἀγίων χορείᾳ, ἔγνωμεν, τῷ κοινῷ τῆς Ἐκκλησίας ἔθει κατακολυθούσιν, τὴν προσήκουσαν τοῖς θεοῖς ἀνδράσι καὶ τούτῳ ἀπονεῖμαι τιμὴν.

Διὸ καὶ θεσπίζομεν Συνοδικῶς καὶ διοριζόμεθα καὶ ἐν Ἀγίῳ διακελευόμεθα Πνεύματι, ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὁ ἀοιδίμος Ἱερομόναχος Ἀρσένιος ὁ Πάριος συναριθμῆται τοῖς Ὁσίοις καὶ Ἀγίοις τῆς Ἐκκλησίας, τιμώμενος παρὰ τῶν πιστῶν καὶ ὕμνοις ἐγκωμίων γεραίρόμενος τῇ ἡ' τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ἐν ἣ ὁσίως τὸν μετὰ σώματος βίον ἑτερομάτισεν.

Εἰς ἔνδειξιν δὲ τούτου καὶ βεβαίωσιν ἐγένετο καὶ ἡ παρούσα Πατριαρχικὴ ἡμῶν καὶ Συνοδικὴ Πράξις, καταστρωθεῖσα μὲν καὶ ὑπογραφείσα ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ ἀπαραλλάκτῳ ἀποσταλείσα τῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιῳ, πρὸς κατάθεσιν ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Ἱερῆς αὐτοῦ Μητροπόλεως.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1967 κατὰ μῆνα Ἰούνιον (κ'),
Ἐπινεμήσεως Ε'.

- † Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρας ἀποφαίνεται
- † Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων
- † Ὁ Πριγκηποννήσων Δωρόθεος
- † Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος
- † Ὁ Σάρδεων Μάξιμος
- † Ὁ Λέρονος Ἰάκωβος
- † Ὁ Χαλδίας Κόριλλος
- † Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος
- † Ὁ Ροδοπόλεως Ἱερώνυμος
- † Ὁ Μιλήτου Αἰμιλιανὸς

ΟΠΩΣ ΚΑΙ Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ

Διερχόμεθα εποχήν κρίσεως, διαβρώσεως και φθοράς τῆς ιστορικῆς σαρκός. Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ βυθισμένη εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰ θέλητρά του, τὰ ὁποῖα αἰσθάνεται ὅτι ὀφείλει νὰ ὑπερβάλῃ ἐντὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς, δοκιμάζει νέας ἀνατάσεις καὶ νέας ὁδύνας. Καὶ τροποποιεῖται συνεχῶς. Διότι ἡ ψυχολογία διδάσκει, ὅτι ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου διαμορφοῦται ἐντὸς τῶν ἐμπειριῶν τῆς ζωῆς του· καὶ σφυρηλατεῖται ἀπὸ τὰς δοκιμασίας του καὶ τοὺς ἀγῶνάς του.

*

Καὶ σήμερον ἀληθῶς («τὰ πάντα ρεῖ») περὶ ἡμᾶς. Ὁ κόσμος γνωρίζει μίαν ἐποχήν θαυμαστῆς ὄντως ἀνθήσεως τῶν λεγομένων θετικῶν ἐπιστημῶν. Καὶ ὁ ἀνθρώπος συνεχῶς πλουτίζει τὴν ἐμπειρίαν του καὶ ἀποκαλύπτει κόσμους, οἱ ὁποῖοι ἔμενον μέχρι σήμερον ἀγνωστοὶ καὶ ἀπρόσιτοι. Καὶ ἀσφαλῶς οὐδεμία ἄλλη περίοδος τῆς ιστορικῆς ζωῆς ὑπῆρξε τόσον ἀποκαλυπτικὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἰκανοτήτων. Παρ' ὅλον ὅμως τοῦτο, καὶ παρ' ὅλον ὅτι πᾶσα ἐμπειρία καὶ πᾶσα γνώσις πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀστείρευτον πηγὴν τοῦ φωτός καὶ ἀπὸ τὴν φλεγόμενην ἄβυσσον τῆς θείας ζωῆς, ἡ σύγχρονος ψυχὴ ἀπέβη ὀλιγώτερον ἀκεραία καὶ ἔχει ὀλιγώτεραν πίστιν. Ὁ Οὐμανισμός, ὑπὸ τὰ δίκρανα τοῦ ὁποῖου διήλθεν ἡ ἀνθρωπότης, ἐβεβαίωσεν ἀναμφιβόλως καὶ ἐστήριξε τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου· κατέληξεν ὅμως εἰς τὴν κατάργησιν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μετεμορφώθη εἰς τὰς ἐσχάτας ἡμέρας του εἰς τὸν ὑλόφρονα κομμουνισμόν, ὁ ὁποῖος ὑψώσεν ὡς λάβαρόν του τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀντιχρίστου. Χαράσσει πορείαν ζωῆς ἄνευ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀρνεῖται, καὶ ἀποτελεῖ ἀυθαίρετον καὶ τυραννικὴν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν, ἀποσυνθετικὴν τῆς ἠθικῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκμηδενίζεται ὀλοσχερῶς ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως!

*

Καὶ ὅμως διὰ πάντα μὴ ἐθελοτυφλοῦντα ἡ θετικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶναι ἔργον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι μόνον διὰ τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ μόνον μὲ τὴν ἀσάλευτον πίστιν εἰς τὴν θεανδρικὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ θ' ἀναγεννηθῆ ὁ κόσμος· καὶ θὰ σωθῆ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὴν ἄβυσσον τοῦ ἀφανισμοῦ καὶ τοῦ ὀλέθρου, πρὸς τὴν ὁποῖαν ὠθεῖται ὑπὸ τῆς ἀπιστίας. Καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη - ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε - ἐνόητος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ ὅπως αἱ δημιουργικαὶ ἰκανότητες τοῦ ἀνθρώπου τεθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου του· καὶ ὄχι τοῦ μισοθέου καὶ μισανθρώπου Σατανᾶ, ὁ ὁποῖος μηχανεύεται τὰ ὄργανα τῆς καταστροφῆς τοῦ κόσμου.

*

Λέγουν τινές, ὅτι ἡ παλαιὰ δομὴ τοῦ κόσμου ἠλλοιώθη σήμερον βασικῶς. Ὅτι αἱ λαμπραὶ πλαστικαὶ μορφαί, ποὺ ἰχνογραφήθησαν κατὰ τρόπον ὑπέροχον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνθρωπότης προητοιμάσθη νὰ δεχθῆ τὸν Χριστιανισμόν, ἐφθάρησαν ἀνεπανορθώτως. Ἰσχυρίζονται, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Τέχνη σήμερον ἀπέβη ἄμορφος ἢ δύσμορφος, ὅπως τοῦτο διακηρύσσεται ὑπὸ τοῦ Φουτουρισμοῦ. Καὶ ὅτι εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς αἱ κοινωνίαι διαμορφοῦνται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν τῆς μηχανοκρατίας καὶ τῆς βιομηχανικῆς διαδικασίας ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς. Καὶ ἀκόμη, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας δὲν ὑπάρχει πρότυπον ἰδεῶδες τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς τὰ ἰδεώδη τοῦ ἥρωος ἀγωνιστοῦ, τοῦ σοφοῦ, τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ πολίτου ἢ καὶ τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἱππότου, τὰ ὁποῖα ἐξήστραψαν καὶ ἐφώτισαν παλαιότερον τὴν ζωὴν.

*

Λέγουν... Ἀλλὰ ἂν δὲν ψεύδωνται ἐν-συνειδήτως, ὅλα ὅσα λέγουν εἶναι πλάναι

Ο ΠΑΠΑΣ ΠΑΥΛΟΣ Ο ΣΤ΄ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Ἐπί τῆ ἱστορικῆ ἐπισκέψει τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου τοῦ ΣΤ΄ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἀπέστειλε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον τὸ κάτωθι τηλεγράφημα :

«Μετὰ πολλῆς χαρᾶς γνωρίζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ λίαν ἀγαπητῇ καὶ περισπουδαστῇ Μακαριότητι, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Ρώμης Παῦλος ὁ ΣΤ΄ διὰ μηνύματος αὐτοῦ, ἀποσταλέντος σήμερον ἡμῖν, γνωρίζει ἡμῖν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ὅπως ἐρχόμενος εἰς τὴν ἡμετέραν ἔδραν ἐπισκεφθῆ ἡμᾶς. Ἐν πολλῇ εὐχαριστίᾳ ἀποδεξάμενοι τὴν λίαν εὐγενῆ καὶ φιλάδελφον ταύτην χειρονομίαν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, ἀνακοινοῦμεθα μετ' ἀγάπης πολλῆς καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ θέλει πραγματοποιηθῆ τὴν Τρίτην 25 Ἰουλίου. Θεωροῦντες τὸ γεγονός τοῦτο ὡς μεγίστης σπουδαιότητος ἐν ταῖς καταβαλλομέναις ἀπὸ μέρους πάντων ἡμῶν προσπαθείαις ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τῆς Χριστιανικῆς συνδιαλλαγῆς καὶ ἐνότητος καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμπειδώσεως τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅπως κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην συμπαρῆ ἡμῖν τὸ πνεῦμα καὶ συνυπουργήσῃ ἡμῖν τῇ δεήσει».

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπήντησεν εἰς τὸ τηλεγράφημα τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου διὰ τηλεγράφου αὐτοῦ, ἔχοντας ὡς ἑξῆς :

«Μόλις τὴν στιγμὴν ταύτην δεξάμενοι τὸ τηλεγράφημα τῆς Ὑμετέρας λίαν ἀγαπητῆς καὶ ὑπερσέπτου Παναγιότητος, μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς καὶ ἐν βαθεΐᾳ πρὸς Κύριον εὐχαριστίᾳ ἐπληροφορήθημεν τὰ τῆς εἰς τὸν παλαίφατον καὶ περίδοξον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπισκέψεως τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου τοῦ ΣΤ΄. Ἐκτιμῶντες βαθύτατα τὴν λίαν εὐγενῆ καὶ φιλάδελφον ταύτην χειρονομίαν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος καὶ ἐπιθυμοῦντες, ἵνα καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς ὄντως βαρυσημάντου ταύτης Παπικῆς πρωτοβουλίας ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς μετὰ πάντων εἰρηνεύσεως, διαβεβαιούμεθα τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὅτι συμπαρόντες Αὐτῇ τῷ πνεύματι συναγωνισθόμεθα τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, ἵνα ὁ ἐφορῶν Κύριος ἐπιστέψῃ ἐν εὐλογίαις τοὺς πόνους Αὐτῆς, ἵνα «καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως» πρὸς δόξαν τῆς Μιᾶς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας».

Τὴν Τρίτην, 25 Ἰουλίου 1967, ἡμέραν ἀφίξεως τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου

καὶ μωρίαί. Διότι ὑπάρχει καὶ ζῆ ὀλοφώτεινον τὸ ἰδεῶδες «τῆς εὐσέπτου ἀγνείας λόγων τε ἔργων τε πάντων» τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ. Τὸ ἰδεῶδες δηλαδὴ τῆς ἀγιότητος καὶ θεώσεως τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἐξεπόνησεν ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ὑψηλοτέραν καὶ οὐρανογειτόνα κορυφὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ καὶ τὸν θρίαμβον τῶν ὑψηλοτέρων ἀρχῶν τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Καὶ τοῦ ἰδεῶδους τούτου ἡλιοστάλακτον καὶ πανσεβάσμιον πρότυπον εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ παμμακάριστος Θεοτόκος.

*

Εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου Μητρὸς μᾶς ἐδόθη ἡ ἰδεώδης εἰκὼν τῆς πανασπίλου καὶ παναμώμου γυναικείας φύσεως ἡ ὁποία ἀπέβη, διὰ τοῦτο, ἱκανὴ νὰ δεχθῆ ἐν ἑαυτῇ τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἀπομένει ἔκτο-

τε ἡ σκέπη τοῦ κόσμου, ποὺ ἀκτινοβολεῖ ἀστερευτῶς τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἀγάπην, ὑπὸ ὅλας τῆς τὰς μορφάς. Καὶ τὸ Παραδείσιον ἄρωμα τῆς πανακηράτου ἀγνότητος, ἀθωότητος καὶ ταπεινότητός τῆς καταπλημμυρίζει τὴν γῆν καὶ σφραγίζει τὸ μέτωπον ὅλων τῶν αἰώνων. Δι' αὐτῆς ὁ κόσμος καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀπήντησαν εἰς τὴν θείαν κλῆσιν. Καὶ ἀποτελεῖ διὰ τοῦτο τὴν ἀδαμαντίνην ἐγκόσμιον βάσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ὁποία ὀφείλει, ὅπως αὐτῇ, ν' ἀναπαύεται, ἐν ταπεινότητι, ἐπὶ τῆς καθαρότητος, τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ἀγιότητος τῆς ζωῆς τῆς. Διότι διὰ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἡ Παρθένος Μαρία εἶχεν ἀποκτήσει, δι' ἐλευθέρας βουλήσεως, ἐντὸς τῆς ἐγκοσμίου ζωῆς, ἐπραγματοποιήθη ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Ἡ διάβασις δηλαδὴ τοῦ ἀπείρου διὰ τοῦ πεπερασμένου καὶ ὁ ἀποστεγασμὸς τοῦ Κόσμου. Καὶ δι' αὐτῶν οἰκοδομεῖται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

τοῦ ΣΤ' εἰς τὴν Κων/πολιν, ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπέστειλε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ συναντήσῃ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης τὸ κάτωθι τηλεγράφημα :

«Παριστάμενοι νοερῶς κατὰ τὴν ἱστορικὴν συνάντησιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος μετὰ τοῦ κλειζόντος τὸν θρόνον τῆς προκαθημένης τῆς Ἀγάπης Πάπα Παύλου ΣΤ', διαβεβαιούμεθα Ὑμᾶς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ Ὑμᾶς ἐν θερμῇ πρὸς τὸν Κύριον προσευχῇ καὶ εὐχεται ἀπὸ μέσης καρδίας, ἵνα ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας εὐλογῆσῃ πλουσίως τὰς Ὑμετέρας προσπάθειάς πρὸς δόξαν τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ἐκπλήρωσιν τῆς διακαοῦς Αὐτοῦ Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς».

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

«Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως διὰ προσκύνημα εἰς τὴν χώραν, ὅπου συνεκλήθησαν αἱ ἐνδοξοὶ ἐπτὰ πρῶτοι Οἴκουμ. Σύνοδοι, ἐτοιμαζόμεθα νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν Οἴκουμ. Πατριάρχην Ἀθηναγόραν.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπαναλάβωμεν εἰς τὴν Ὑμ. Μακαριότητα τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν νὰ πράξωμεν πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἐνότητος μεταξύ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν σεπτῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Μὲ τὰ αἰσθημάτα ταῦτα ἐπαναλαμβάνομεν εἰς τὴν Ὑμ. Μακαριότητα τὰ αἰσθημάτα ἡμῶν σεβασμοῦ καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν Κυρίῳ».

Κατὰ τὴν διέλευσιν ὑπεράνω τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους τοῦ μεταφέροντος αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀεροσκάφους, ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον τὸ ἑξῆς μήνυμα :

«Τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν διερχόμεθα ὑπεράνω τῆς γῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία καθηγιάσθη διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρομεν, θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένον νὰ ἀπευθύνωμεν χαιρετισμὸν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ τὴν διαβεβαιώσωμεν περὶ τῶν προσευχῶν μας, ὅπως καρποφορῇ ὅλον ἐν περισσώτερον ἢ χριστιανικῇ πίστις ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ εὐτυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπήντησεν εἰς τὰ ὡς ἄνω δύο μηνύματα τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' διὰ τοῦ κάτωθι τηλεγραφήματος :

«Μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης καὶ αἰσθημάτων ἀνακουφίσεως διὰ τὴν ἡμέρα τῇ ἡμέρα ὑπὸ τοῦ Παναγάρχου Δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας εὐλογουμένην ἀδελφικὴν προσέγγισιν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Χριστιανῶν ἠκούσαμεν ἀπὸ πρώτης στιγμῆς περὶ τῆς ἀξιωματικῆς καὶ θαρραλέας πρωτοβουλίας τῆς Ὑμετέρας σεπτῆς Κορυφῆς, ὅπως αὕτη ἐπισκεφθῇ τὸν πρῶτον θρόνον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστοῦντες δὲ θερμότατα διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ χθεσίου τηλεγραφήματος, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Ὑμετέρας πολυσεβάστου Ἀγιότητος, ἀνακοινοῦμεθα Αὐτῇ; ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἀναγγελίας τοῦ Ὑμετέρου ἱστορικοῦ ταξιδίου οὐ διελιπομεν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀδελφῶν προσευχόμενοι, ἵνα τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ ὄδηγοῦν εἰς πᾶσαν τὴν Ἀλήθειαν, σκέπη τὴν συνάντησιν τῶν δύο Πρωτοθρόνων καὶ παράσχῃ πλουσίας τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ καὶ ἀκένωτον τὴν εὐωδίαν τῶν ἀφθόνων καρπῶν Αὐτοῦ.

Ἰδιαίτερος μὲ συνεκίνησεν ἐπίσης τὸ μήνυμα τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος, τὸ ὁποῖον μοι ἀπηρθύνετε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὑπερίπτασθε τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους καὶ εὐχαριστῶ Ὑμᾶς διὰ τὰ εὐγενῆ καὶ χριστιανικὰ αἰσθητάτα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζετε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Χώραν μας».

Τὴν 10ην πρωϊνὴν τῆς 25 Ἰουλίου 1967 ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Ρώμης Παῦλος ὁ ΣΤ' ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, συνοδευόμενος ὑπὸ τριῶν καρδινάλιων.

Τὸν Πάπαν ὑπεδέχθησαν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας κ. Σουνάι, ὁ πρωθυπουργὸς κ. Ντεμιρέλ, τὸ διπλωματικὸν σῶμα τῆς Ἀγκύρας, καθὼς καὶ οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων καὶ τῆς ἑβραϊκῆς κοινότητος. Ἰδιαίτερος ἐγκάρδιος ὑπήρξεν ἡ συνάντησις τοῦ Πάπα μετὰ τοῦ Πατριάρχου. Οἱ δύο Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ ἠσπᾶσθησαν ἀλλήλους. Ὁ Πατριάρχης εἶπεν εἰς τὸν Πάπαν : «Σὰς περίμενα. Εἶναι μεγάλη ἡ ἀγάπη Σας». Ὁ Πάπας ἀπήτησε : «Εἶμαι πολὺ συγκεκινημένος πού Σὰς βλέπω καὶ πάλιν».

Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἐπεσκέφθη τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τὴν 5ην μ.μ. Γουγκλινῆς ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων πλακῶν τοῦ δαπέδου προσηυχῆθη εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁ ὁποῖος μετετρέπη εἰς τέμενος ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ καὶ σήμερον εἶναι μουσεῖον.

Πρὸς γενικὴν κατάπληξιν, ὁ ποντίφηξ, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰσέλθει πρὸ τινῶν λεπτῶν διὰ τῆς «αὐτοκρατορικῆς πύλης», ὑπὸ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἀψίδας τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ, ἠρώτησε τὸν Τούρκον ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος τὸν συνώδευεν :

«Ἡμπορῶ διὰ μίαν στιγμὴν, διὰ μίαν στιγμὴν μόνον, νὰ παραμείνω προσευχόμενος;».

Ὁ ὑπουργὸς ἠφινιδιάσθη ἀπὸ τὸ ἀπροσδόκητον αἴτημα, ὁ δὲ Πάπας, χωρὶς νὰ ἀναμένῃ ἀπάντη-

σιν, έγονυπέτησε και από την κίνησιν τών χειλέων του οί παρακολουθούντες την σκηνήν άντελήφθησαν τās λέξεις τής προσευχής «'Αβε Μαρία».

Ο 'Επίσκοπος Ρώμης επέλεξε τόν τόπον, ό όποιος προσιδίαζε περισσότερο παντός άλλου εις την ιστορικήν αύτην χειρονομίαν. Τόν τόπον, όπου πρό έννέα αιώνων ό άπεσταλμένος του Πάπα Λέοντος Θ', του άδιαλλάκτου προκατόχου του, είχε καταθέσει τόν άφορισμόν έναντίον τής 'Ανατολικής 'Εκκλησίας.

Μετά τινα λεπτά, ό Πάπας Παύλος ΣΤ', άποθανμάζων τὰ βυζαντινά μωσαϊκά, τὰ παριστάντα την Θεοτόκον, άνεφώνησεν : «Θά έπρεπεν ό Ναός αυτός

'Η Α. 'Αγιότης ό Πάπας Παύλος ΣΤ' προσευχόμενος γονυκλινής έν τῷ ναῷ τής 'Αγίας Σοφίας.

νά καταστή και πάλιν αυτό τό όποϊον ήτο άλλοτε και νά γίνη δι' όλόκληρον τόν κόσμον δίδαγμα τής ιστορίας τής Θρησκείας, ως επίσης και τής κοινωνίας, διότι ήτο σημείον συναντήσεως, συναντήσεως ανθρώπων, οί όποϊοί έσκέπτοντο και προσηύχοντο κατά τόν αυτόν τρόπον».

Περιεργαζόμενος τās λεπτομερείας τεραστίας άψίδος και αναφερόμενος εις την αρχιτεκτονικήν τής 'Αγίας Σοφίας, ό Παύλος ΣΤ' έπιθύρισε : «είναι αυτό τοῦτο τό κάλλος».

Τήν 6.30' μ.μ. ή Αύτου 'Αγιότης ό Πάπας Παύλος ΣΤ' μετέβη εις τό Πατριαρχείον. 'Η άφιξις του Πάπα μετά τής ακολουθίας του εις τὰ Πατριαρχεία

έγένετο δεκτή με συγκινητικās έκδηλώσεις από τους όρθοδόξους τής πόλεως και πολλούς καθολικούς, οί όποϊοί έφώναζον «'Αξιοι» και «ένότης». 'Εν πομπή ό Πάπας εισήλθεν εις τόν πατριαρχικόν ναόν του 'Αγίου Γεωργίου, όπου τόν υπεδέχθη εις την εισοδον ό Πατριάρχης κ. 'Αθηναγόρας. 'Ακολουθας έψάλη Δοξολογία.

Πρό τής 'Ωραίας Πύλης ήσαν τοποθετημένοι δύο θρόνοι και έκατέρωθεν αυτών πολυθρόνα διὰ τους καρδινάλιους και τους μητροπολίτας. Πολυμελής χορωδία έψαλε τό «Εις πολλά έτη Δέσποτα». Εις τό τέλος έψάλησαν τὰ δύο Πολυχρόνια τών δύο 'Αρχηγών τών 'Εκκλησιών. Ο Πάπας έξεφώνησεν ευχήν εις την λατινικήν γλώσσαν, ενώ έκαμε τόν σταυρόν του κατ' όρθόδοξον τρόπον. 'Επίσης ό Πατριάρχης και ό Πάπας άπήγγειλαν από κοινού τό «Πάτερ ήμών». 'Εν συνεχεία άντηλλάγησαν οί λόγοι.

'Η Α.Θ.Π. ό Οικουμενικός Πατριάρχης κ. 'Αθηναγόρας, άπευθυνόμενος προς την Αύτου 'Αγιότητα τόν Πάπαν Παύλον τόν ΣΤ', ειπε τὰ εξής :

«'Αγιώτατε και λίαν αγαπητὲ έν Χριστῷ 'Αδελφέ,

Δόξα τῷ Θεῷ, τῷ ποιητῇ τών θαυμασιών, τῷ καταξιούντι ήμās σήμεραν μετά τής περι ήμās ιεραρχίας, του κλήρου και του λαου, συνευχομένους δ' έχοντες τους άγιωτάτους αδελφούς ήμῶν Προκαθημένους τών κατὰ τόπους 'Αγίων 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιών και τους σεβασμίους αδελφούς τών άλλων Χριστιανικῶν 'Εκκλησιών, άπειρω άγάπη και μεγίστη τιμή υποδέξασθαι την ήμετέραν λίαν ήμῖν αγαπητήν και Σεβασμιωτάτην 'Αγιότητα, κομίζουσαν τους από τής πόλεως Ρώμης άσπασμούς ένταῦθα, τῇ νεωτέρῃ ταύτη αδελφῇ αὐτῆς.

Συνευφραίνονται ήμῖν οί συνάδελφοι 'Αγιοι 'Απόστολοι Πέτρος και 'Ανδρέας και συναλλάσσονται αυτοῖς οί χοροί τών 'Αγίων Πατέρων εκ δυσμών και έω και βορρᾶ και νότου, οί τελειωθέντες έν τῇ μαρτυρία τής κοινῆς πίστεως τής άδιαιρέτου 'Εκκλησίας και έν τῷ 'Αγιασμῷ τής συλλειτουργίας αὐτῆς, μετ' αυτών δε και πᾶσαι αἱ γενεαί, ὅσαι επεθύμησαν ιδείν την ήμέραν ταύτην.

Ὡς εὔ παρέστης, αδελφέ 'Αγιε, του Πέτρου διάδοχε, του Παύλου όμῶνυμε και όμότροπε, άγάπης και ένότητος και ειρήνης άγγελε.

'Αποδίδομέν σοι, έν μέση 'Εκκλησία, τόν άσπασμόν τής 'Αγάπης του Χριστου.

Εὐχαριστοῦμέν σοι επί τῇ μεγάλῃ ταύτη έκδηλώσει προς την αγαπητήν ήμῶν χώραν και την καθ' ήμās 'Εκκλησίαν.

'Αγιώτατε αδελφέ,

'Από του θρους τῶν 'Ελαιῶν, ως από πρώτης βαθμίδος τής καταλλαγῆς, έν ειρήνῃ κατελθόντες, και την προς 'Εμμαούς, τῷ 'Αναστάντι Κυρίῳ συμπορευόμενοι, αναλαβόντες, και άφορώντες εις την κλάσιν του άρτου, έπορευθήμεν την άχρι του νῦν οδόν, έν άγάπη διαλεγόμενοι. Και έφλέγοντο αἱ καρδιαί ήμῶν. Ο δε Κύριος ου κατέλιπεν ήμās.

Κατὰ τὸ ἀψευδὲς αὐτοῦ ρῆμα «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι», ὠδήγησεν ἡμᾶς ἀπὸ σταδίου εἰς στάδιον καὶ ἤγαγεν ἡμᾶς κατέναντι τῶν ἐπωδύνων σημείων τῆς κοινῆς ἱστορίας ἡμῶν. Καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν ἄραι ἀπὸ τοῦ μέσου ἡμῶν καὶ ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς μνήμης, τὸ καταπέτασμα τοῦ χωρισμοῦ. Καὶ ἐποιησάμεθα οὕτω, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεως ἡμῶν. Ἄλλ' ὁ ὑπερεκπερισσοῦ ὢν δυνάμεθα καὶ νοοῦμεν χορηγῶν κοινὸς καὶ μόνος Κύριος ἡμῶν ἐπηυλόγησε καὶ ἐπηύξησε τὴν δόξιν τῶν δωρεῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καὶ πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἰδοὺ ἔχομεν, παρὰ πᾶσαν κατ' ἀνθρώπων προσδοκίαν, ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τὸν τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπον τὸν πρῶτον τῆ τιμῇ ἐν ἡμῖν, τὸν «τῆς ἀγάπης Προκαθήμενον». Καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀμφοτέρω κατέναντι τῆς κοινῆς ἀγίας εὐθύνης ἡμῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὸν κόσμον.

Ποῦ καὶ πῶς πορευσόμεθα ἐν τοῖς περαιτέρω;

Τὸ μὲν τέλος καὶ αἱ πρὸς τοῦτο ὁδοὶ ἐν χερσὶ Θεοῦ κεῖνται, ἀλλ' ἐγὼ οὐ λέγω Κύριος λέγει: «Ἴνα πάντες ἐν ὧσιν» (ΙΩ. ιζ' 21).

Τῷ ρήματι καὶ τῷ θελήματι Ἐκείνου ὑπήκοντες ἀποβλέπομεν πρὸς τὴν τῶν πάντων ἔνωσιν, πρὸς τὴν πλήρη κοινωνίαν τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Πίστεως, ἐν τῇ συλλειτουργίᾳ τοῦ κοινῶς Ποτηρίου τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ κοινῇ ἀποκαρδοκίᾳ καὶ ἐλπίδι του καὶ πάλιν ἐρχομένου τελειῶσαι τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Πῶς δὲ πορευσόμεθα;

Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἐν Παγκαθολικῇ καὶ Πανορθοδόξῳ ἐτοιμασίᾳ καὶ συνειδήσει καὶ βουλή, ἐκφραζομένη ἐν τῇ ἀποφάνσει τῶν ἐκατέρωθεν Ἱεραρχιῶν, τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν, ὧν ἡ φωνὴ ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς πολυτιμὸς ἐστὶν ἡμῖν ὁδηγὸς καὶ παραμυθία.

Οὕτως ὀδεύοντες, φρονοῦμεν ταπεινῶς, ὅτι ἀνταποκρινόμεθα εἰς τὸ αἶτημα τῆς ἀναποφεύκτου πραγματικότητος τῆς παρουσίας ὥρας τῆς Ἱστορίας, ἐφ' ἧς ἐφορεύει ὁ Θεός.

Διάκονοι κληθέντες τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ καὶ τοῦ κόσμου αὐτοῦ σύμπαντος, συνεργήσωμεν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἵνα σώσῃ τὸ ἓν, τὸ ἀπολωλός, ὑπὲρ οὗ κοινὴν ὀφείλομεν τὴν μέριμναν καὶ τὴν μαρτυρίαν. Ἄλλ' ἀρξώμεθα ἀφ' ἑαυτῶν, δῶμεν πᾶσαν δυνάτην θυσίαν, καταργοῦντες ἀμοιβαίως, ἐν πλήρει ἀνταπαρνήσει, πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ παρελθόντι συνεβάλετο, κατ' ἐπίφασιν μὲν εἰς ὀλοκλήρωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὄντως δὲ εἰς δυσγεφύρωτον διαίρεσιν αὐτῆς.

Οἰκοδομήσωμεν τὸ Σῶμα Χριστοῦ, τὰ διηρημένα συνάπτοντες καὶ τὰ ἐσκορπισμένα ἐπισυνάπτοντες. Συνάψωμεν δὲ τὰ διηρημένα, ἀμοιβαίως Ἐκκλησιαστικαῖς πράξεσιν, ὅπου ἐγχωρεῖ, βεβαιοῦντες τὰ κοινὰ τῆς πίστεως καὶ τοῦ κανόνος σημεία, τὸν δὲ Θεολογικὸν διάλογον κατευθύνοντες πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς πλήρους κοινότητος ἐντὸς τοῖς θεμελιωδέσι τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς εὐσεβοῦς καὶ οἰκοδομητικῆς, ἀπὸ τῶν κοινῶν δὲ Πατέρων ἐμπνεομένης θεολογικῆς σκέψεως καὶ τῆς ποιικιλίας ἐν τοῖς κατὰ τόπους ἐθίμοις, ὡς ἀπ' ἀογῆς ἤρεσε τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τοῦτο πράττοντες ἀποβλέσωμεν οὐχὶ μόνον πρὸς τὴν τῶν δύο καθ' ἡμᾶς Ἀγίων Ἐκκλησιῶν ἐνότητα, ἀλλὰ πρὸς τὴν διακονίαν τὴν μείζονα, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους ὑπόδειγμα καὶ ὑπηρέτας παρέχοντες πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἀγαπητοῖς χριστιανοῖς, εἰς πλήρωσιν ὅλην τοῦ Κυριακοῦ θελήματος τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν Χριστὸν ἀπέστειλεν.

Ἄλλ' ἐπὶ πλέον, ἀποβλέσωμεν καὶ πρὸς πάντας τοὺς εἰς τὸν ἕνα Θεόν, δημιουργὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ παντός, πιστευόντας, καί, ἐν συνεργίᾳ μετ' αὐτῶν, διακονήσωμεν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἀδιακρίτως φυλῆς, πίστεως καὶ ἄλλων πεποιθήσεων, εἰς οἰκοδομὴν

Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' καὶ ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἀνταλλάσσοντες ἀσπασμὸν ἀγάπης.

τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς ἐπικράτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐμπλεοὶ τοιούτων αἰσθημάτων καὶ σκέψεων, χαιρετίζομεν τὴν ἔλευσιν τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴν ὡς ἀνατολὴν νέας καὶ ἐπιφανοῦς ἡμέρας Κυρίου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατ' ὅλου Χριστιανωσύνης καὶ τῆς ἐν γένει ἀνθρωπότητος.

Εὐλογημένος σύ, ἀδελφέ, ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ', ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ.

Παρῆλθον τρία καὶ πλέον ἔτη ἀφ' ὅτου ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπεράντῳ καλωσύνῃ του, μᾶς ἐβοήθησε νὰ συναντηθῶμεν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου ὁ Χριστὸς ἴδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ ἔχυσεν τὸ αἷμά του δι' Αὐτήν. Μετέβημεν ἀμφοτέρω εἰς προσκύνημα πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου ἐστήθη ὁ ἔνδοξος Σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ ἀπὸ ὅπου ἀέγερθεις ἀπὸ τὴν Γῆν, προσελκύει τὰ πάντα πρὸς Αὐτόν».

Σήμερον ἡ ἰδία αὐτὴ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς προσκύνημα εἰς τὴν εὐγενῆ αὐτὴν χώραν, ὅπου οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων συνεκεντρώθησαν ἄλλοτε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ διὰ νὰ ὁμολογήσουν τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναλογιζόμεθα ἐδῶ τὰς 4 μεγάλας Οἰκουμενικὰς Συνόδους, τῆς Νικαίας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Χαλκηδόνος, τὰς ὁποίας οἱ Πατέρες δὲν ἐδίστασαν νὰ παραβάλουν πρὸς τὰ 4 Εὐαγγέλια. Συνηγόντο διὰ πρώτην φοράν ἐρχόμενοι ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ τότε Χριστιανικοῦ κόσμου. Διαπνεόμενοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἀδελφικὴν ἀγάπην, προσέδωκαν εἰς τὴν πίστιν ἡμῶν μίαν ἔκφρασιν, τῆς ὁποίας ὁ πλοῦτος καὶ τὸ πυκνὸν περιεχόμενον τροφοδοτοῦν ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν μᾶς τὴν πίστιν καὶ τὴν μαγνητίζουσαν σκέψιν ὄλων τῶν Χριστιανῶν.

Δὲν ἀποτελεῖ ἐνδειξὴν τῆς Θείας Προνοίας τὸ γεγονός ὅτι τὸ προσκύνημα τοῦτο ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τὴν ἐπιθυμητὴν εὐκαιρίαν πραγματοποίησεως τῆς εὐχῆς ὅπως ἐπανιδωθῶμεν, τὴν ὁποίαν ἀντηλλάξαμεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅταν ἡ ὑμετέρα Ἀγιότης εἶπεν ἡμῖν ὅτι, «ἀφοῦ ἀνεζητήσαμεν νὰ συναντήσωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, εὐρομεν τὸν Κύριον μαζὶ»;

Τὸ μυστικὸν τῆς συναντήσεώς μας, τῶν προοδευτικῶν συναντήσεων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν συνεχῆ αὐτὴν ἀναζήτησιν τοῦ Χριστοῦ, τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστὸν ἢ ὁποία μᾶς ὠδήγησε πρὸς Αὐτόν; Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους, ὅταν ἐορτάζομεν τὴν 19ην ἑκατονταετηρίδα τῆς ὑψίστης ὁμολογίας πίστεως τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, συνηγήθημεν διὰ νὰ ἀνταλλάξωμεν ἐκ νέου τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐκεῖ ὅπου οἱ Πατέρες μᾶς ἐν τῇ πίστει τῶν συνηγήθησαν διὰ νὰ ὁμολογήσουν ἐν χορῶ Ἐκκλησίας ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

Ἰπὸ τὸ φῶς τῆς ἀγάπης μας διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τῆς ἀδελφικῆς μας ἀγάπης, ἀνακαλύπτομεν ἐπὶ πλέον τὴν βαθεῖαν ταυτότητα τῆς πίστεώς μας καὶ τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποία διαφωνοῦμεν εἰσέτι δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμποδίσουν νὰ συλλάβωμεν τὴν βαθεῖαν αὐτὴν ἐνότητα. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἄλλως τε ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ μᾶς βοηθήσῃ ὡς ἐβοήθησε τὸν Ἰλαρίωνα καὶ τὸν Ἀθανάσιον νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν ταυτότητα πίστεως—πέραν τῶν λεκτικῶν διαφορῶν τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν σοβαραὶ διαφοραὶ ἐχώριζαν τὰς χριστιανικὰς ἐπισκοπὰς. Ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος Βασίλειος, ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ

ποιμένου, δὲν ὑπερήσπιζε τὴν πραγματικὴν πίστιν ἐν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφεύγων τὴν χρησιμοποίησιν ὠρισμένων λέξεων αἵτινες, ὅσονδήποτε ἀκριβεῖς καὶ ἂν ἦσαν, θὰ ἠδύναντο νὰ δώσουν ἀφορμὴν σκανδάλου διὰ μερίδα τοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ; Καὶ ὁ Ἅγιος Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρεὺς δὲν ἐδέχετο τὸ 433 νὰ ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὴν ὠραίαν θεολογίαν του διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ μετὰ τὸν Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχείας ὅταν ἐβεβαιώθη ὅτι πέραν τῶν διαφορητικῶν ἐκφράσεων τὰ πάντα ἦσαν ταυτόσημα;

Δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο τομέα εἰς τὸν ὁποῖον ὁ διάλογος τῆς ἀγάπης δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἐπιφελῶς, ἀπομακρυνόμενων πολλῶν ἐμποδίων καὶ διανοιγομένων τῶν ὁδῶν διὰ τὴν πλήρη κοινωνίαν πίστεως ἐν τῇ ἀληθείᾳ; Τὸ νὰ εὐρεθῶμεν ὁμονοοῦντες ἐν μέσῳ τῶν διαφορῶν δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀποτελῇ ἔργον καὶ πνεῦμα ἀγάπης. Ἐὰν ἡ ἐνότης πίστεως ἀπαιτῆται διὰ τὴν πλήρη κοινωνίαν, ἡ διαφορά εἰς τὴν λατρείαν δὲν ἀποτελεῖ ἐμπόδιον, ἀντιθέτως μάλιστα, ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος, «ὁ ὁποῖος ἦτο ἀντάξιος τοῦ ὀνόματός του, διότι ἦτο εἰρηνοποιὸς τόσον κατ' ὄνομα ὅσον καὶ διὰ τῶν ἔργων του», δὲν ἔλεγεν, ὅτι ἡ διαφορά ἐθίμων ἐπιβεβαίωσι τὸ ὁμολογὸν τῆς πίστεως; Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν μεγάλον ἱατρὸν τῆς Ἀφρικανικῆς Ἐκκλησίας Ἀγίουστίνον, οὗτος ἐβλεπεν εἰς τὴν διαφορὰν τῶν ἐθίμων ἕνα τῶν λόγων τῆς ὠραιότητος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἀγάπη μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀποκτῶμεν μεγαλυτέραν ἐπίγνωσιν τοῦ βάθους τῆς ἐνότητός μας, καὶ συγχρόνως καθιστᾷ ὀδυνηρότεραν τὴν σημερινὴν ἀδυναμίαν νὰ ἴδωμεν τὴν ἐνότητα αὐτὴν ἀναπτυσσομένην εἰς συμπανηγυρισμὸν καὶ μᾶς προτρέπει νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν, διὰ νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου. Οὕτω, βλέπομεν καθαρότερον ὅτι ἀποτελεῖ καθῆκον τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐναντι τῆς Ἱεραρχίας των, νὰ ὁδηγήσουν τὰς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ὁδόν, ἣτις ἄγει εἰς τὴν πλήρη, ἀνευρεθείσαν ἐκ νέου, κοινωνίαν».

Ὁφείλου νὰ πράξουν τοῦτο ἀναγνωριζόμενοι καὶ σεβόμενοι ἀλλήλους, ὡς οἱ ποιμένες τοῦ τμήματος τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ τὸ ὁποῖον τοὺς ἐνεπιστεύθησαν, μερμυδιῶντες διὰ τὴν συνοχὴν καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληρώματος τοῦ Κυρίου καὶ ἀποφεύγοντες κάθε τί τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ διαλύσῃ ἢ νὰ ἐνσπείρῃ σύγχυσιν εἰς τὰς τάξεις του. Οὕτω, ἀπὸ τοῦδε καὶ διὰ τῆς προσπαθείας ταύτης μάλιστα θὰ δυνηθῶμεν νὰ μαρτυρήσωμεν ἀποτελεσματικώτερον ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἠθέλησε ἵνα ἐν ὧμεν διὰ νὰ πιστεῦσῃ ὁ κόσμος.

Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ ἀπαραίτητον ζωτικὸν περιβάλλον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πίστεως καὶ ἡ κοινωνία ἐν τῇ πίστει ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν τῆς πλήρους ἐκδηλώσεως τῆς ἀγάπης ἐκφραζομένης εἰς τὸν συμπανηγυρισμὸν.

Εἴθε ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος διὰ δευτέραν φοράν μᾶς ἐπιτρέπει τὴν ἀνταλλαγὴν τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς ἀγάπης του, νὰ μᾶς φωτίσῃ καὶ ὁδηγῇ τὰ βήματά μας καὶ τὰς προσπαθείας μας πρὸς τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν αὐτὴν ἡμέραν.

ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐκδρομὴ τῶν τελειοφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐγένετο κατὰ τὸ τρέχον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος εἰς Κέρκυρα καὶ Ἰταλίαν. Ἀρχηγὸς τῆς ἐκδρομῆς ἦτο ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου. Ὡς ἐξηγητὴς τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἰταλίας ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Σχολῆς λόγω εἰδικότητος ὁ καθηγητὴς κ. Κων/νος Καλοκύρης. Τῆς ἐκδρομῆς ὡσάυτως μετέσχον ὁ καθηγητὴς κ. Παναγιώτης Δημητρόπουλος καὶ ὁ ἐντεταλμένος ὑφηγητὴς κ. Ἀντώνιος Ταχιάος. Οἱ κύριοι σταθμοὶ τῆς ἐκδρομῆς ἦσαν ἡ Κέρκυρα, τὸ Μπάρι, ἡ Πομπηία, ἡ Νεάπολις, ἡ Ρώμη, ἡ Φλωρεντία, ἡ Ραβέννα, ἡ Βενετία καὶ τέλος κατὰ τὴν μέσῃ Γιουγκοσλαβίας ἐπιστροφῆν τὸ Βελιγράδιον.

Ὁ κυριώτερος στόχος τῆς ἐκδρομῆς ἦτο ἡ μελέτη τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Ρώμης. Κατὰ τὴν ἐν Ρώμῃ πενθήμερον παραμονὴν τῶν Καθηγητῶν καὶ Φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὁ ἐν τῇ Γραμματεία τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὴν προώθησιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἀκαταπονήτως ἐργαζόμενος πανοσιολογιάτατος πατήρ Πέτρος Duprey (τοῦ τάγματος τῶν λευκῶν πατέρων) ἐδημιούργησεν εἰς αὐτοὺς τὴν δυνατότητα μιᾶς ἰδιαίτερας συναντήσεως αὐτῶν μετὰ τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ' εἰς τὴν ἐν Βατικανῷ Sala Ducale.

Κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην, ἥτις ἐγένετο τὴν 21ην Ἰουνίου, ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις τοῦ Κοσμητόρου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-

Εἶθε νὰ μᾶς βοηθῆ νὰ παρακινούμεθα ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πιστῆς ἐκπληρώσεως τῆς θελήσεώς σου ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, νὰ μᾶς χαρίζη τὸ ζωτικὸν καὶ μόνον ἀναγκαῖον αἶσθημα ἐκ τοῦ ὁποίου δέον ὅπως ἐξαρτηθοῦν ὅλα τὰ ἄλλα ἢ νὰ θυσιασθοῦν.

Μετὰ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν, μετὰ μίαν «ἀνυπόκριτον ἀγάπην» δίδωμεν ὑμῖν «ἱερὸν ἀσπασμόν».

Μετὰ τοὺς λόγους ἀντηλλάγησαν δῶρα. Ὁ Πατριάρχης προσέφερεν εἰς τὸν Πάπαν Ὁμοφῶριον τοῦ 16ου αἰῶνος χρυσοκέντητον μετὰ παραστάσεις 75 ἀγίων. Ὁ Πάπας τὸ ἐφόρεσε καὶ ἠσπᾶσθη τὸν Πατριάρχην λίαν συγκεκλιμένως. Ὁ Ποντίφης προσέφερεν εἰς τὸν Πατριάρχην βαρύτιμον εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς Δοξολογίας ὁ Πάπας καὶ ὁ Πατριάρχης, ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τοῦ πλήθους κατηθύθησαν εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον, ὅπου παρέμειναν ἐπὶ ἡμίωρον συνομιλοῦντες. Μετὰ τὴν συνομιλίαν ὁ Πάπας ἐπέδωκεν εἰς τὰ στελέχη τοῦ Πατριαρχείου ἀναμνηστικὸν χρυσοῦν μετάλλιον, εἰς τὴν μίαν ὄψιν τοῦ ὁποίου εἰκονίζονται οἱ δύο ἀρχηγοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Πάπας Παῦλος καὶ ὁ Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας, καὶ εἰς τὴν ἄλλην οἱ Σταυροὶ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Τὴν 8.30 μ.μ. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Πάπαν Παῦλον ΣΤ'. Ὀλίγον δὲ ἀργότερον ἐψάλλη δέησις εἰς τὸν καθολικὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ὁποίαν ἠλόγησε τὸ καθολικὸν ἐκκλησιαστικὸν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τὴν πρωΐαν τῆς 26 Ἰουλίου 1967 ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης προέπεμψεν εἰς τὸ ἀερο-

δρόμιον Κων/πόλεως τὸν ἀναχωροῦντα διὰ τὴν Σμύρνην καὶ τὴν Ἐφεσον Πάπαν Παῦλον ΣΤ', ὁ ὁποῖος ἀπεχαιρέτησε τὸν Πατριάρχην, εἰπὼν: «Σὺς περιμένω εἰς τὴν Ρώμην. Ἐν τῷ ἐπανιδεῖν».

Ἐἴητο μεγάλη ἡμέρα διὰ τὸν Χριστιανισμόν», εἶπεν ὁ Πατριάρχης μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πάπα. Καὶ μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς συνώψισε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἱστορικῆς συναντήσεώς του μετὰ τὸν Ποντίφηκα. Καὶ προσέθεσε μετὰ ἐκδηλον συγκίνησιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης: «Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι βίωμα. Εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δὲν περιγράφονται. Γίνονται βίωμα. Ἦτο μοναδικὴ ἡμέρα ἢ χθεσινὴ. Εἶναι ἀπὸ τίς μεγάλες ὥρες τῆς ἱστορίας».

Ὁμιλῶν βραδύτερον πρὸς τὸν Τύπον, ὁ Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας εἶπεν ὅτι «τὸ γεγονός εἶναι ἀνεπανάληπτον διὰ τὴν δόξαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ Πάπας Παῦλος ἀπέδειξε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι εἶναι γεμᾶτος ἀγάπην, καλωσύνην καὶ ταπεινώσιν. Ἡ πρόοδος διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἀφάνταστος. Ἡ ἐνότης θὰ γίνῃ κάποτε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμεν, θὰ ἔλθῃ μόνη της, ἔτσι ξαφνικά, ὅπως ξαφνικά γίνονται ὅλα τὰ μεγάλα καὶ ἱστορικὰ γεγονότα».

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ συνάντησις αὐτοῦ μετὰ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου ὑπῆρξεν ἱστορικὴ καὶ ἀποτελεῖ σταθμὸν εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτὴ ἐξύψωσε τὸ γόητρον τῶν δύο ὑψηλῶν Προκαθημένων, ἀνεξωπύρησε τὴν νοσταλγίαν τοῦ κοινοῦ ἠνωμένου παρελθόντος τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ προώθησε σπουδαίως τὴν ὑπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας «ἵνα πάντες ἐν ᾧσι»,

μίου Θεσσαλονίκης κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου καὶ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Κοσμήτορος κ. Θεοδώρου ἑλληνιστὶ λεχθέντα, ἅτινα πρὸς χάριν τοῦ Πάπα μεταφράσθησαν εἰς τὴν γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Καλοκύρη, ἔχουν ὡς ἑξῆς :

« Ἀγιώτατε,

Ὁφείλονται χάριτες εἰς τὸν διακεκριμένον καὶ ἐκλεκτὸν συνεργάτην τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος σεβαστὸν λευκὸν πατέρα Πέτρον Duprey, διότι οὗτος εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπαφήν μας ταύτην μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς Προκαθημένου καὶ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τόσον οἱ Καθηγηταὶ μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν, ὅσον καὶ οἱ φοιτηταὶ καὶ αἱ φοιτήτριαι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐκφράζουν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα τὰς θερμὰς αὐτῶν εὐχαριστίας, διότι παρὰ τὰς πολλὰς ἀσχολίας Ὑμῶν ἐδώκατε εἰς ἡμᾶς τὴν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς δεχθῆτε.

Ἀπεφασίσαμεν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος νὰ γίνῃ ἡ ἑτησίᾳ ἐκπαιδευτικῆ ἐκδρομῆ τῶν τελειοφοίτων τῆς Σχολῆς μας κυρίως εἰς Ρώμην, διότι ὑπάρχουν πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς συνδέουν μετὰ τῆς ἱστορικῆς ταύτης πόλεως. Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν αὕτη ἐγένετο μετὰ τῶν εὐχῶν ἀπ' ἐνὸς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὅστις μέχρι πρὸ ἄλλων ἡμερῶν ἦτο Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς μας, καὶ ἀπ' ἑτέρου τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος.

Ἠλθομεν εἰς τὴν Ρώμην, διότι ἐνταῦθα ἐμαρτύρησαν δύο κορυφαῖοι Ἀπόστολοι, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἀπηθύνετο πρὸς τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ συμπατριώτας μας δύο ἐπιστολάς. Ἐν Ρώμῃ ἔλαμψε κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας ἡ ζωντανὴ χριστιανικὴ πίστις, ἥτις ἐξυμνεῖται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταύταις, καὶ τὸ ἔδαφος ἔχει ποτισθῆ ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν Μαρτύρων. Ἐπὶ αἰῶνας ἔπειτα ἡ Χριστιανικὴ Ἀνατολὴ ἐνεθυμείτο, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ὑπῆρξεν ἡ « Προκαθημένη τῆς ἀγάπης », ἥτις ἐνίσχυεν ὀλκῶς καὶ πνευματικῶς πολλὰς χειμαζομένας Ἐκκλησίας οὐ μόνον τῆς Δύσεως, ἀλλὰ καὶ μακρονῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν. Εἰς τὰ θαυμάσια ἔπειτα καλλιτεχνικὰ μνημεῖα τῆς πόλεως ταύτης μετὰ συγκινήσεως βλέπει ὁ Ἕλλην ἐπισκέπτης τὴν σφραγίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης συνεδέθη ἔπειτα καὶ ἡ δρᾶσις τῶν δύο Θεσσαλονικέων ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῶν ὁποίων ἐρωτάσαμεν προσφάτως ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν 1100ῃν ἐπέτειον, παρουσιαζόμενον καὶ δύο ἐμπροσώπων τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος, ὧν ὁ εἰς ὑπῆρξεν

ὁ ἀγαπητὸς εἰς ἡμᾶς πατὴρ Πέτρος Duprey. Ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔσπειραν εἰς τὴν Ρώμην, ἔμελλεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ν' ἀναπτουχθῆ καὶ φέρῃ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ ἐπὶ αἰῶνας παραμεριζόμενον ἰδεῶδες τῶν δύο ἀδελφῶν κατήγαγε μέγαν θρίαμβον, ὅταν εἰς ψηφοφορίαν γενομένην ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ, μειωηφούντων μόνον 54 μελῶν τῆς Συνόδου καὶ ἑτέρων 7 ρουφάντων ἄκυρον ψῆφον, 2011 μέλη ἐψήφισαν τὸ 3βον ἀρθρον τοῦ περὶ λατρείας διατάγματος, ὅπερ ἐπιτρέπει τὴν χρῆσιν τῶν διαφόρων μητρικῶν γλωσσῶν εἰς οὐσιώδη τμήματα τῆς λατρείας, ὅπως ἤθελον οἱ Ἕλληνες ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος. Αἱ ψυχαὶ τῶν δύο ἁγίων Θεσσαλονικέων ἀδελφῶν ἀσφαλῶς θὰ σκιρτοῦν, ἀγαλλόμεναι ἐν οὐρανοῖς.

Ἐχοντες ὅπ' ὄψιν πάντα ταῦτα, μετὰ συγκινήσεως ἐπεσκέψθημεν τὴν Ρώμην καὶ ἐπωφελήθημεν τῆς δωρηθείσης ἡμῶν δυνατότητος, ὅπως ἔλθωμεν εἰς ἐπαφήν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος. Βεβαίως ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας αἱ Ἐκκλησίαι μας μένουσι κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων. Ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες, ἐνεκα τοῦ χωρισμοῦ τούτου, ἔχουν δυσαρέστους ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ σήμερον στενοχωροῦνται ἐξ ἄλλων λόγων. Ἡμεῖς δὲ οἱ θεολόγοι, βλέποντες ρεαλιστικῶς τὴν πραγματικότητα, κατανοοῦμεν τὰ ἐπιπροσθόντα εἰς τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἐμπόδια, ἅτινα δημιουργοῦνται ἐκ δογματικῶν διαφορῶν ἢ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἔχομεν διαφορετικὴν ἀντίληψιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα ἢ τὴν θέσιν τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ.

Ὅθεν ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ποθητὴν Ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι μακρὰ, δύσβατος καὶ ἐπιπνοῦς. Ἀλλὰ τὸ γεγονός αὐτό, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἐμποδίζει ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ τοῦ νὰ προσβλέπωμεν ἀλλήλους μετ' ἀγάπης, ἀξαναομένης ὁλονὴν καὶ περισσότερον. Μόνον διὰ τῆς ἀγάπης, ἥτις « οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς » (Α' Κορ. γ', 5), θὰ ἀρθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ αἱ χωρίζουσαι τὰς Ἐκκλησίας διαφοραὶ καὶ θὰ ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὴν ποθητὴν ἐνότητα. Εἶναι ἐδύσχημα, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης καὶ ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑψώσατε τὴν σημαίαν τῆς ἀγάπης ταύτης.

Ὡς συμβολικὴ δὲ ἔκφρασις τοῦ πόθου πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἀγάπης ταύτης ἅς θεωρηθῆ καὶ ἡ σημερινὴ τιμητικὴ δι' ἡμᾶς συνάντησις μας, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐκφράζομεν πρὸς Ὑμᾶς θερμὰς εὐχαριστίας. Ὁλοψύχως ἐρχόμεθα, ἵνα ὁ Θεὸς δωρήται εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα ἔτη πολλά».

Ἡ πρὸς τοὺς καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης προσφώνησις τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ', ἥτις ἐγένετο γαλλιστί, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Κύριοι Καθηγηταί, ἀγαπητοί φοιτηταί,

Ἐξ ὅλης καρδίας λέγομεν πρὸς ὑμᾶς: Καλῶς ὠρίσατε!

Ἡθελήσατε νὰ ἐκλέξετε τὴν Ρώμην ὡς προορισμὸν τοῦ ἐτησίου ταξιδίου ὑμῶν, διὰ νὰ τιμήσητε καὶ θαυμάσητε τὰ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῇ πίστει, ἀνήγειραν ἐπὶ γῆς συγχάκεις ἀγιασθείσης ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων. Καὶ ἔρχεσθε ἐνταῦθα καθ' ὃν χρόνον προετοιμαζόμεθα νὰ ἐορτάσωμεν τὴν 19ην ἑκατονταετηρίδα τοῦ θανάτου τῶν δύο τούτων μεγάλων μαρτύρων, Ἁγίου Πέτρου καὶ Ἁγίου Παύλου, τῶν δύο κορυφαίων τῶν Ἀποστόλων. Ἐπιτρέψατε εἰς ἡμᾶς νὰ διδῶμεν εἰς τὸ γεγονός τοῦτο ἐν ἀπὸ τὰ μυστηριώδη σχέδια τῆς Θεῆς Προνοίας. Μήπως δὲν ἔρχεσθε πράγματι ἐκ Θεσσαλονίκης, ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἥτις ἐκ παραδόσεως εἶχε τόσον στενὰ σχέσεις πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης; Καὶ μήπως δὲν ἐορτάσαμεν προσφάτως τὴν ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα δύο ἐκ τῶν τέκνων τῆς πόλεως ὑμῶν, τῶν ἁγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, οἱ ὁποῖοι εἶχον στενὰ ἐπαφὰς μετὰ τῆς Ρώμης καὶ τόσον εἰργάσθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Ἐὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ;

Ἄλλ' ἔτι περισσότερο εἰσθε τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας τῆς προσφιλεστάτης εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, οἱ διάδοχοι ἐκείνων, τοὺς ὁποίους συνέχαιρε διὰ «τὸ ἔργον τῆς πίστεώς των, τὸν κόπον τῆς ἀγάπης καὶ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐλπίδος των» (Α' Θεσσ. α', 3) καὶ διότι «ἐν παντὶ τόπῳ ἐξελέγηθεν ἡ πίστις αὐτῶν» (αὐτόθι α', 8). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦτο ὑπερήφανος διὰ τὴν πίστιν τῶν Θεσσαλονικέων! Καὶ ἰδοὺ, ἐνῶ πρόκειται νὰ τιμήσωμεν τὴν ὑπερτάτην μαρτυρίαν τῆς πίστεως τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Παύλου διὰ τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, τὴν ὁποῖαν ἐπιθυμοῦμεν ὅλην ἐστραμμένην πρὸς ἀφύπνισιν, ἀνακαίνισιν, ἐμβάθυνσιν τῆς πίστεως ὅλων καὶ ἐνὸς ἑκάστου τῶν Χριστιανῶν, ἰδοὺ ἔχομεν τὴν χαρὰν νὰ δεχθῶμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ὑμᾶς, τὰ τέκνα τῆς εὐγενοῦς καὶ μεγάλης ταύτης πόλεως. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ἐπιστολὴ τοῦ προσφιλεστάτου καὶ σεβασμιῶτος ἀδελφοῦ ἡμῶν, τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ἐγνώρισεν εἰς ἡμᾶς, ὅτι οὗτος θὰ ἀποστείλῃ ἀποστολὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ νὰ μετᾶσχη τῶν ἐορτῶν, αἵτινες θὰ διεξαχθοῦν κατὰ τὰς προσεχεῖς ταύτας ἡμέρας. Σεῖς εἰσθε οἷον οἱ πρόδρομοι τῆς ἀποστολῆς ταύτης, καὶ ἐκ βάθους καρδίας ἐπαναλαμβάνομεν πρὸς ὑμᾶς ὅτι ἔγραφεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Πατέρας ὑμῶν: «ὅτι παραλαβόντες λόγον Θεοῦ... ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν» (Α' Θεσσ. γ', 13).

«Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδι-

δάχθητε» ὑπὸ τοῦ Παύλου (Β' Θεσσ. β', 15) καὶ μὴ λησμονήετε, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης οἱ πατέρες ὑμῶν «οὐδ' ἔχον γράφειν αὐτοῖς· αὐτοὶ γὰρ θεοδίδακτοι ἦσαν εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους» (πρβλ. Α' Θεσσ. δ', 9).

Ὡς ἀγαπῶμεν νὰ ἐπαναλαμβάνομεν συγχάκεις καὶ ὡς καλῶς ἀντελήφθη ἡ Γ' ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς ἀγάπης θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς νὰ ἐπανεύρωμεν ἐν τῇ ἀγάπῃ τὴν τελείαν κοινωνίαν τῆς πίστεως. Τοῦτο λέγετε σεῖς εἰς τὴν θυμασίαν θείαν λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως: «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμοιοῖα ὁμολογήσωμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἁγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον».

Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ θεραπευτικὸν περιβάλλον τὸ ἀπαραίτητον εἰς τὴν πίστιν, ἄρα δὲ καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν ἐργασίαν, τὴν ἐργασίαν ὑμῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστοῦ. Εἴθε τὸ ὑμέτερον προσκῆνημα εἰς τοὺς ἁγίους τούτους τόπους τῆς πρώτης Ἐκκλησίας νὰ ἀνανεώσῃ τὴν δραστηριότητα τῆς πίστεως ὑμῶν, νὰ ἐντελῆν τὸν κόπον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν σταθερότητα τῆς ἐλπίδος ὑμῶν. Τοῦτο εὐχόμεθα πρὸς ὑμᾶς ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ ζητοῦμεν ὅπως μεταβιβάσητε πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον καὶ πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σας Παντελεήμονα χαιρετισμοὺς πλήρεις σεβασμοῦ καὶ ἀδελφικῶν ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἐν Ρώμῃ ἐκλήθησαν οἱ Καθηγηταί καὶ φοιτηταί τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὴν προώθησιν τῆς χριστιανικῆς ἐνόητος καρδιαιῶν Αὐγουστίνου Μπέα, ὅστις ὁμιλήσας πρὸς αὐτοὺς ἐξῆρε τὴν ἐκ τῶν φοιτητικῶν του χρόνων ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν, ἥτις διδάσκει εἰς τοὺς δυτικῶν θεολόγους τὴν προσήλωσιν εἰς τὴν ἰ. παράδοσιν τῶν πρώτων αἰώνων καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἔχη ἡ Θεολογία πνευματικὸν χρῆσμα καὶ βάθος. Ἡ ὁμιλία τοῦ καρδιαιῶν Μπέα γινόμενη γερμανιστὶ μετεφράζετο εἰς τοὺς φοιτητὰς ὑπὸ τοῦ κοσμητόρου κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, ὅστις μετὰ ταῦτα προσεφώνησε γερμανιστὶ τὸν γηραιὸν ἀλλὰ θαλερώτατον ἐκπρόσωπον τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ «Οἰκουμενισμοῦ».

(Εἰς τὸ ἐπόμενο τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας» θὰ ἐξιστορήσωμεν τὰ τῆς ἐν Βελιγραδίᾳ συναντήσεως τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ).

ΕΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΣΕΠΤΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΙΟΝ

Μετά την διεξαχθεῖσαν ἀλληλογραφίαν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Καρδιναλίου καὶ Πατριάρχου τῆς Βενετίας κ. Ἰωάννου Οὐρμπάνι, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν εἰς εἰδικὸν τευχίδιον, «Περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου πολιούχου Χίου» καὶ τὴν ἐκδοσιν Βασ. Διατάγματος, δι' οὗ συνεστήθη ἐν Χίῳ μεγάλη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἐμοῦ ὡς Τοποτηρητοῦ τῆς χηρευούσης τότε μητροπόλεως ἢ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκλεγῆ μητροπολίτου Χίου, καθωρίσθη ὡς ἡμέρα παραδόσεως καὶ παραλαβῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων ἡ 18ῃ Ἰουνίου Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

Δέκα ἡμέρας ἐνωρίτερον ἀνεχώρησεν ἐκ Χίου ἡ ὀρισθεῖσα πενταμελής ἀντιπροσωπεία ἀποτελουμένη ὑπ' ἐμοῦ ὡς τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τοῦ πρωτοσυγκελλεμένουτος ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μπεζενίτη, Σωκράτους Χέλιου Δημάρχου Χίου, Ἀνδρέου Λαιμοῦ ἀντιπροσώπου τῶν ἐφοπλιστῶν καὶ π. Δομενίκου Ψάλλη, καὶ τὴν 7ην Ἰουνίου ἡμέραν Τετάρτην ἐφθάσεν εἰς Ρώμην, γενομένη δεκτὴ μετ' ἐγκαρδιότητος εἰς τὸ ἀεροδρόμιον ὑπὸ τοῦ ἐν Ρώμῃ Ἑλληνοπροξένου κ. Μπούσιου, τοῦ πατρὸς Long, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Βατικανοῦ, τῶν ἐν Ρώμῃ μετεκπαιδευμένων κ.κ. Κ. Χαραλαμπίδου καὶ Ἡρ. Βακιρτζῆ καὶ ἄλλων προσώπων. Ἡ ἀντιπροσωπεία κατέλυσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ρ α φ α ἡ λ», ὅπου ἐφιλοξενήθη κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριήμερου διαμονῆς τῆς εἰς τὴν Ρώμην ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ. Κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κ. Ἰωάννου Willebrands, Γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐνότητά τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ καὶ σοφοῦ Καρδιναλίου κ. Αὐγουστίνου Μπέα, πρὸς οὗς ὠμίλησα ἐκτενῶς ὡς πρόεδρος τῆς ἀντιπροσωπείας, ἐκφράσας τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τοῦ Χιακοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐδραν, ἣτις ἠὺδόκησεν διὰ τοῦ ἀγίου πατρὸς νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσιν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Χίον τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ πολιούχου καὶ προστάτου ἀγίου τῆς Ἰσιδώρου τοῦ μεγαλομάρτυρος. Ὁ Καρδιναλῖος Μπέα ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἐξαίρων τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἁγίων λειψάνων, εἶπε χαρακτηριστικώτατα: «Ὁ ὕδεις ἐπρόσεχε ν πρὶν τὴν Ἀνατολήν, τ ὠρ ἄ γ ν ὠ ρ ἰ σ α μ ε ν, τ ἡ ν σ κ ε π τ ὁ μ ε θ α κ α ἰ τ ἡ ν ἄ γ α π ὦ μ ε ν».

Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἥτοι τὴν Παρασκευὴν 9 Ἰουνίου καὶ ὥραν 10,30' ἐγενόμεθα δεκτοί, μετὰ πάσης ἐπισημότητος, ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ' συνοδευ-

μενοι ὑπὸ τοῦ ὑπογραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐνότητά τῶν Ἐκκλησιῶν π. Pierre Duprey. Ἡ ἀκρόασις διήρκεσεν ἡμίσειαν ὥραν. Μετὰ τὴν προσφώνησίν μου, ἣτις ἐγένετο εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν διερμηνεύοντος τοῦ π. Duprey, ἡ Α.Α. ὁ Πάπας μᾶς ὠμίλησεν εἰς τὴν Ἱταλικὴν γλῶσσαν, διερμηνεύοντος καὶ πάλιν τοῦ π. Duprey, ἐκφράσας διὰ θερμῶν λόγων τὴν χαρὰν τοῦ διὰ τὴν γενομένην ἐπίσκεψιν ὡς καὶ διὰ τὸ ἐπικείμενον γεγονός τῆς μετακομιδῆς τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου Ἰσιδώρου εἰς τὴν Χίον, (ὅπου ὁ ἅγιος ἐκήρυξεν τὸν Χριστὸν καὶ ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ Αὐτοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν μεγάλων διωγμῶν) παρακαλέσας ἡμᾶς νὰ διαβιβάσωμεν τὴν εὐλογίαν Του εἰς τοὺς Χριστιανούς τῆς Νήσου, τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἀθηνᾶγοραν, εἰς δὲ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἀγίους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς ἐπισκόπους καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τὰς εὐχὰς τοῦ ταπεινοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ρώμης. Ὁμιλῶν ἐκτενέστερον διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ μάρτυρος Ἰσιδώρου, ὕστερα ἀπὸ ἀπουσίαν 842 ἐτῶν, συνεκινήθη καὶ εἶπε θαυμάσιον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἅγιοι, ὡς εἶναι ὁ ἅγ. Ἰσιδώρος, συνδέουν τὰς δύο Ἐκκλησίας, διότι εἶναι κοινοὶ ἅγιοι, ἐπιστρέφοντες δὲ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἢ τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου των, θὰ συμβάλλουν διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ καὶ τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς καλῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Ρώμῃ διαμονῆς μας, ἐπεσκέφθημεν, ξεναγούμενοι ὑπὸ τοῦ π. Long καὶ τῶν Ἑλλήνων θεολόγων κ.κ. Κ. Χαραλαμπίδου καὶ Ἡρ. Βακιρτζῆ, τὰς 4 μεγάλας καὶ ἀρχαίας Βασιλικὰς, τοῦ ἀγίου Πέτρου (Βατικανοῦ) τοῦ ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Λατερανοῦ, τοῦ ἀγίου Παύλου ἔξω τῶν τειχῶν, καὶ τῆς Παναγίας τῆς Μείζονος, τὴν Κατακόμβην τῆς ἁγίας Δομιτίλλης, τὸ Κολλέγιον τῶν Ἱεροσπουδαστῶν, εἰς τὸ ὁποῖον σπουδάζουν, ἐπὶ μίαν ἑπταετίαν, σπουδασταὶ ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου, τὸν ἐν Ρώμῃ Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Πούμπουραν, τὸν Ἑλληνα Πρόξενον κ. Μπούσιον καὶ τὴν Γραμματεῖαν διὰ τὴν ἐνότητά τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ὅπου τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς διαμονῆς μας ἐν Ρώμῃ ἀπεχαιρετήσαμεν τὸν σεβ. Καρδιναλίον Αὐγουστίνον Μπέα καὶ τὸν Γεν. Γραμματέα Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Ἰωάννην Willebrands.

Τὴν Παρασκευὴν 9 Ἰουνίου μετὰ τὸ ἐπίσημον γεῦμα τὸ ὁποῖον ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «ΡΑΦΑΗΛ» ἀνεχωρήσαμεν, διὰ τῆς ταχείας ἀμαξοστοιχίας, διὰ Βενετίαν, προπεμφθέντες

τιμητικώτατα υπό των αντιπροσώπων του Βατικανού και των εν Ρώμη Ἑλλήνων θεολόγων.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΕΝΕΤΙΑΝ

Μετά 6 ώρας ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Βενετίαν. Ὁ καιρὸς ἦτο βροχερός. Εἰς τὸν σταθμὸν ἐγενόμεθα δεκτοὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κ. Οἰνότη συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Πρωθιερέως τοῦ ἰ. ναοῦ τοῦ ἁγ. Μάρκου, τοῦ Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Μαυρομιχάλη, τοῦ Ἑλλήνου ἀρχιμ. κ. Χερουβεῖμ, τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνορθόδοξου Κοινότητος κ. Κων. Σταμπόγλη, τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου καθηγητοῦ κ. Μανούσασκα καὶ ἄλλων. Εἰς τὴν Βενετίαν ἐμείναμεν καὶ τὴν ἐπομένην, ὡς ξένοι τοῦ καρδινάλιου κ. Οὐρμπάνι, καταλύσαντες εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Cavallete». Τὴν ἐπομένην, κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας ἐτέλεσα, μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀνατάσεως, ἐντὸς τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγ. Ἰσιδώρου, ὅπου ἡ μαρμαρίνη σαρκοφάγος μετὰ τὰ ἅγια λείψανά του, τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν συνιερουργίᾳ μετὰ τῶν Πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Παντελεήμονος καὶ Χερουβεῖμ, τοῦ κ. Λαιμοῦ ψάλλοντος τοὺς λειτουργικοὺς ὕμνους, αἰσθαν-

θέντες ὅλοι, ἐν βαθεῖα συγκινήσει, τὴν παρουσίαν τοῦ Ἁγίου καὶ εἶτα περὶ τὴν 12ην ἐπεσκέφθημεν ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ τὸν Καρδινάλιον κ. Ἰωάννην Οὐρμπάνι, ὅπου μετὰ τὰς ἀνταλλαγείσας προσφωνήσεις, παρεκαθήσαμεν μετ' ἄλλων πολλῶν προσωπικοτήτων εἰς ἐπίσημον γεῦμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἐπεκράτησεν μία ἀτμόσφαιρα ἐντόνου ἀδελφικῆς ἀγάπης, ὡς ἀπέδειξαν αἱ γενόμεναι, εἰς τόνον λίαν ἐγκάρδιον, θερμαὶ πρόψεις.

Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐγένοντο ἐπίσημοι δεξιώσεις πρὸς τιμὴν τῆς ἀντιπροσωπείας μας, ἐν τε τῷ Δημαρχεῖῳ, ὅπου μᾶς ἐχαίρησεν μετὰ θερμῶν λόγων ὁ κ. Δήμαρχος τῆς πόλεως μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἰνστιτούτῳ, ὅπου ἐγενόμεθα δεκτοὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ κ. Μανούσασκα, τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἐρευνητῶν σπουδαστῶν, οἵτινες ἐπεδαψίλευσαν εἰς ἡμᾶς θερμοτάτας περιποιήσεις. Ἐκεῖ ἀφοῦ ἐπεσκέφθημεν τὸν ἱστορικὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου τῆς ἄλλοτε ἀκμαζούσης πολυανθρώπου ἑλληνικῆς παροικίας μετὰ τὸν πλούσιον εἰς κειμήλια στολισμὸν του, τὸ θαυμάσιον μουσεῖον, ὅπου φυλάσσονται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ τάξεως βυζαντινὰ εἰκόνες, παλαιὰ ἄμφια καὶ ἱερά σκευή, τὸ πολύτιμον ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Ἑλλην.

Ἡ ὑπὸ τὸν Σεβ. Μυτιλήνης ἀντιπροσωπεία τῆς Νήσου Χίου παρὰ τῷ Πάπῳ Παύλῳ τῷ ΣΤ'.

Κοινότητα, την Βιβλιοθήκη του Ίδρυματος, την αίθουσαν διαλέξεων και τὰς λοιπὰς ἐγκαταστάσεις του νεοδημιού κτιρίου, ἀνεχωρήσαμεν, διὰ πλοιαρίων, εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Μάρκου, ὅπου μετὰ πάσης ἐπισημότητος ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων λειψάνων, τελεταρχοῦντος τοῦ σεβασμ. Καρδιναλίου καὶ Πατριάρχου τῆς Βενετίας κ. Οὐρμπάνι, παρουσίας τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν ὥραιαν καὶ συγκινητικὴν ἐκείνην τελετὴν, ἡ ὁποία θὰ μείνῃ ἀληθισμῶντος εἰς ὅλους μας, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν ὕμνων ἀναφερομένων εἰς τοὺς μάρτυρας ὑπὸ τε τοῦ ὄργανου τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ καὶ τοῦ καλλιφώνου χοροῦ ἐξ Ἱεροσπουδαστῶν, ὠμίλησεν ὁ Καρδιναλῖος, ἐν βαθείᾳ συγκινήσει, διὰ τὸν βίον καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου, ἐξάρας τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστροφῆς μέρους τῶν ἁγίων λειψάνων εἰς τὴν «Σεβασμιωτάτην ἀδελφὴν» ἐκκλησίαν τῆς Χίου πού γίνεται μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ νέου πνεύματος φιλίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Μετὰ τὴν ἰδικὴν μου ἀντιφώνησιν, ὁ Καρδιναλῖος, ἀφοῦ ἐθυμίασεν καὶ προσεκύνησεν τὰ ἅγια λείψανα, μοι τὰ παρέδωκε μετὰ δακρύων εἰς τὰς χεῖρας μου, ὅτε ἐγώ, βαθύτατα συγκινημένος, μετέφερον ταῦτα εἰς τὸ ἀναμένον ἡμᾶς πολυτελέστατον ὑπερωκεάνειον «Regina» τοῦ εὐσεβοῦς Χίου ἐφοπλιστοῦ κ. Δημ. Χανδρῆ, διαθέσαντος, τιμῆς ἕνεκα, εὐρύχωρον διαμέρισμα διὰ τε τὴν ἐναπόθεσιν αὐτῶν καὶ τὴν διαμονὴν τῶν μελῶν τῆς ἀντιπροσωπείας.

Ἡ προπομπὴ μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ἐγένετο ὑπὸ τὰς χαρμοσύνης κωδωνοκρουσίας τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐν ἐπιβλητικῇ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῃ πομπῇ, τῇ ἐνεργῶ συμμετοχῇ τοῦ Καθολικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Δήμου Βενετίας, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνορθόδοξου Κοινότητος, τοῦ Ἑλλήν. Ἰνστιτούτου καὶ ἄλλων προσωπικοτήτων καὶ πολλῶν πιστῶν. Τὰ ἅγια λείψανα ἐγένοντο δεκτὰ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου μετὰ προσηκουσῶν τιμῶν ἀπὸ μέρους τοῦ εὐσεβοῦς πλοίαρχου κ. Στυλ. Ἀνδρεάδη, καταγομένου ἐκ Χίου, τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν. Καθ' ἡμέραν ἐτελεῖτο τὴν πρωΐαν, ὅτε μὲν ἡ Θ. λειτουργία, ὅτε δὲ ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου καὶ τὸ ἑσπέραις ὁ ἑσπερινὸς καὶ τὸ ἀπόδειπνον, ὁ δὲ συνοδεύων τὰ ἅγια λείψανα ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βενετίας Καθολικὸς ἱερεὺς π. Μάριος Bagiagioli ἐτέλει μετὰ τοῦ π. Δομενίκου Ψάλτη τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ὀριζομένης προσευχάς.

Εἰς τὸν Πειραιᾶ

Τὴν πρωΐαν τῆς Τρίτης 13 Ἰουνίου καὶ περὶ ὥραν 10.30' τὸ πλοῖον σημαιοστόλιστον εἰσήρχετο βραδέως καὶ μετὰ πᾶσαν μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, ἐνῶ ὅλα τὰ ἐλλιμενισμένα σκάφη φέροντα τὸν ἐπίσημον σημαιοστόλισμὸν ὑπεδέχοντο αὐτὸ διὰ παρεταμένων χαρρετιστηρίων συριγμῶν. Ἡ πόλις τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ ποδός, πλέουσα εἰς τὰ ἐθνικὰ χρώματα, ὑπεδέχθη τὰ ἱερὰ λείψανα μετὰ βαθεῖαν συγκίνησιν. Διὰ πομπῆς μεγαλοπρεποῦς, εἰς ἣν μετέσχον ὁ ἱερός κληρὸς μετὰ ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Πει-

ραιῶς κ. Χρυσόστομον, οἱ ἱεροψάλται, οἱ φανοὶ, τὰ ἐξαπτέρυγα, τὰ λάβαρα, πλαισιουμένης ὑπὸ τμημάτων Στρατοῦ καὶ ἀγγμάτων τοῦ Ναυτικοῦ, προπορευομένης τῆς μουσικῆς τοῦ λιμενικοῦ Σώματος καὶ ἀκολουθούντων τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, τοῦ Στρατ. Διοικητοῦ, τοῦ κ. Νομάρχου, τοῦ κ. Δημάρχου καὶ πασῶν τῶν λοιπῶν ἀρχῶν, μετεφέρθησαν εἰς τὸν ἱ. ναὸν τοῦ ἁγ. Σπυριδῶνος, ὅπου μετὰ τὴν τελεσθεῖσαν Δοξολογίαν καὶ τὰς ἐπικαίρους ὁμιλίας τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πειραιῶς κ. Χρυσόστομου καὶ Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, ἐξετέθησαν εἰς κοινὸν προσκύνημα μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 17ης Ἰουνίου, ὅτε μετεκομίσθησαν μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν ἐπὶ τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ «Πάνθηρ» ἀναχωρήσαντος εἰς Χίον, τῇ συνοδείᾳ τοῦ σεβ. Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φροζινόνη κ. Ἰωσήφ Μαραφίνι, ἀντιπροσώπου τοῦ Καρδιναλίου τῆς Βενετίας, συνοδευομένου ὑπὸ δύο καθολικῶν ἱερέων καὶ δύο Ἑλλήνων ἀρχιμανδριτῶν τοῦ Νικοδήμου Γκατζιροῦλη καὶ τοῦ Βενεδίκτου Καρύβαλη.

Εἰς τὴν Χίον

Ἐξημέρουν ἡ Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀπὸ τῆς 5.30' πρωΐνης εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων οἱ ἱερεῖς ἐτέλουν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου, διότι ἡ Θ. λειτουργία θὰ ἐτελεῖτο ἐπισήμως, κατ' ἐξαιρέσιν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μόνον εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν ἁγίων λειψάνων. Ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως, ἀπὸ τοὺς συνοικισμούς, ἀπὸ τὰ προάστεια, ἀπὸ τὰ πλησιέστερα χωρία καὶ γενικῶς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Νήσου κατήρχοντο οἱ Χριστιανοί, ἄλλοι μετὰ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ οἱ περισσότεροι πεζῇ, διὰ τὰ παραστοῦν εἰς τὰς ἱστορικὰς τελετὰς τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τοῦ ἁγίου των. Ὅλοι βαθύτατα συγκινημένοι. Οἱ περισσότεροι δὲν ἠμπόρουν νὰ συγκρατήσουν τὰ δάκρυά των. Λαμβάνουν θέσιν εἰς τὴν προκυμαίαν καὶ εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς ὁπόθεν θὰ διέλθῃ ἡ πομπή. Περὶ τὴν ὄρθρην πρωΐνην καταφθάνουν εἰς τὸν λιμένα σημαιοστόλιστα τὰ δύο μεγάλα ἐπιβατηγὰ πλοῖα τῆς Ἐταιρείας Καβουνίδη, τὸ «ΑΔΩΝΙΣ» καὶ τὸ «ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ» τὰ ὁποῖα ἔφερον τοὺς ἐπισήμους καὶ τοὺς Χίους τοὺς ἐγκατεστημένους ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι βεβαίως ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθησαν νὰ ταξιδεύουν.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐπέβαινον ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βασιλέως Συν/ρχης κ. Βαγενᾶς, ὁ Σεβασμ. Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Ἰσίδωρος ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, οἱ Σεβασμ. Μητροπολίται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανὸς καὶ Κυθήρων κ. Μελέτιος ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεῆμων, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Ἀθανασίου ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Χρυσόστομος, οἱ σεβασμ. Καθολικοὶ ἐπίσκοποι Σύρου κ. Γεώργιος Ξενοπούλου καὶ Τήνου καὶ Νάξου κ. Ἰωάννης Περρῆς, ὁ καθηγητῆς κ. Στυλ. Πελεκανίδης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης καὶ ἄλλοι. Σημειωτέον ὅτι ὁ

Σεβασμ. Μηθύμνης κ. Ίάκωβος είχε προσέλθει πρόδιημέρου από την Μυτιλήνη.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓ. ΛΕΙΨΑΝΩΝ

Περί την 8.15' έφάνη μακρόθεν πλέον τὸ ἀντιτορπιλικὸν «ΠΑΝΘΗΡ». Ρίγη συγκινήσεως ἱερᾶς κατέλαβον ὄλους. Ἡ προκυμαία πού εἶναι ἐστολισμένη με μύρτα καὶ με τὰς ἑλληνικὰς σημαίας καὶ με ἄλλα σύμβολα τῆς θρησκείας, ὡς ἦσαν οἱ ἀνηρτημένοι σταυροὶ τοῦ ἁγ. Ἰσιδώρου καὶ αἱ εἰκόνες αὐτοῦ, εἶναι κατάμεστος κόσμος. Παρὰ ταῦτα ἐπικρατεῖ ἰδεώδης τάξις, χάρις εἰς τὰ μέτρα πού ἔχει λάβει ἡ Νομαρχία, ἡ Στρατ. Διοίκησις καὶ ἡ Διοίκησις Χωρ/κῆς. Μία τεραστία ἀψίς δεσπόζει με μίαν συγκινητικὴν ἐπιγραφὴν εἰς δύο σειράς. Εἶναι τὸ καλωσόρισμα τῆς Χίου πρὸς τὸν ἅγιόν της. Τὴν διαβάζουν καὶ κλαίουσιν οἱ Χριστιανοὶ «ΚΑΛΩΣ ΜΑΣ ΗΛΘΕΣ ΑΓΙΕ ΜΑΣ» καὶ εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν ἀκολουθεῖ τὸ ἱερὸν αἶτημα τοῦ λαοῦ «ΣΚΕΠΕ ΦΡΟΥΡΕΙ ΦΥΛΑΤΤΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ».

Εἰς τὴν προβλήτα τοῦ λιμένος, ὅπου θὰ πλευρίσῃ τὸ πλοῖον, ὑπάρχουν δύο ἐξέδραι πού εἶναι ἐστολισμένα με μυρτιές καὶ με τὰς εἰκόνας τοῦ ἁγίου. Εἰς τὴν μεγάλην λαμβάνουν θέσιν οἱ ἀρχιερεῖς, Ὁρθόδοξοι

καὶ Καθολικοί, εἰς τὴν ἄλλην οἱ ἐπίσημοι. Τὸ πλοῖον φέρον τὸν ἐπίσημον στολισμὸν προχωρεῖ καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ λιμάνι βραδέως. Τὸ συναδεύουν ἄλλα σκάφη σημαιοστόλιστα. Οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν σημαίνουν χαρμόσυνα, χαιρετίζουν τὴν ἄφιξιν τοῦ ἁγίου. Ὅλων τὰ βλέμματα εἶναι ἐστραμμένα εἰς τὸ πλοῖον πού πλευρίζει. Τὰ πάντα ἔτοιμα! Ἡ μεγάλη στιγμή ἔφθασεν! Ὅλοι κρατοῦν τὴν ἀναπνοὴν των. Ὁ ἅγιος ἔρχεται εἰς τὸ νησί, ὕστερα ἀπὸ 842 χρόνια. Τί συγκίνησις! Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Καθολικῶν τῆς Ἐπαρχίας Φροζινόνε φέρον τὴν ἐπίσημον στολὴν του καὶ τὸν πορφυροῦν μανδύαν εἶναι ἔτοιμος νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸ πλοῖον διὰ νὰ παραδώσῃ τὰ ἅγια λείψανα. Προηγῶνται αὐτοῦ δύο καθολικοὶ ἱερεῖς πού κρατοῦν με εὐλάβειαν τὸ πολυτελέστατον καταπόρφυρον κιβώτιον (λειψανοθήκη) ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται τὰ σεπτὰ λείψανα τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς Χίου. Πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς προπορεύονται δύο Ἕλληνες ἀρχιμανδρῶται με ἐπιτραχήλιον καὶ ἐπανωκαλύμμαχον. Ἡ ἱερὰ συναδεία τοῦ ἁγίου ἱσταται δι' ὀλίγων εἰς τὴν κλίμακα τοῦ πλοίου. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὅλα σταματοῦν, διότι ἀκούεται ὁ χαιρετισμὸς τῶν Χριστιανῶν τοῦ νησιοῦ πρὸς τὸν ἅγιον. Τὸν ἀπαγγέλλει βραδέως με τὴν βαρεῖά, τὴν ἐπιβλητικὴ φωνὴν ὁ κ. Κ. Χαλιορῆς.

Ἡ λαμπρὰ ὑποδοχὴ τῶν λειψάνων εἰς τὸν Πειραιᾶ.

ΚΑΛΩΣ ΜΑΣ ΗΛΘΕΣ ΑΓΙΕ...

Πόσες γενιές περίμεναν ετούτη την στιγμή!
Πόσα τῆς μοίρας βάσανα και πόσοι στεναγμοί...
Νά γονατίση τὸ Νησί, στοῦ λιμανιοῦ τὴν ἄκρη
Κι' ἄγια νὰ γίνῃ δέηση τῆς πίστες μας τὸ δάκρυ.

Καλῶς μᾶς ἦλθες ἄγιε μάρτυρα ἐσὺ τῆς πίστες.
Τώρα σοῦ ψάλλον ἄγγελοι τὸ «Δόξα ἐν Ὑψίστοις»
Κι' ἂν σ' ἔχει κρύψει ἡ Βενετιά
Κι' ὁ ξεπιτάριος χρόνος
Τέτοια σοῦ φύλαξε στιγμή τοῦ γυρισμοῦ ὁ θρόνος.

Καλῶς μᾶς ἦλθες Ἄγιε! Θεία βουλή Κυρίου
Τ' ἄγια σοῦ φέρνει λείψανα στὴ Γῆ τοῦ μαρτυρίου
Και φλόγα πάλι θὰ ὑψωθῇ Οὐράνια.... Βιβλική...
Φῶς νὰ γιομίση ὁ τάφος σου, μέσ' τῆ Βασιλική.

Ἄγιε μου Χιώτη Ἰσιδώρε, κοντά μας ἦρθες πάλι,
Γιὰ νᾶχῃς τῆς λατρείας μας τὴν πίστη... προσκεφάλι.

Τελειώνει ὁ χαιρετισμὸς και ἀρχίζουν αἱ φιλαρμονικαὶ ποὺ παιανίζουν τὰ ἐμβατήρια. Ἡ συγκίνησις φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον. Εὐρίσκει διέξοδον μόνον εἰς τὰ δάκρυα. Ὁ ἅγιος εὐρίσκεται στὸ Νησί, ἐπάνω εἰς τὴν ἐξέδραν. Δύο λευκὰ περιστέρια πετοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἄγια λείψανά του.

Ἀμέσως ὁ καθολικὸς ἀρχιεπίσκοπος ἐκφωνεῖ τὸν λόγον του, διερμηνεύοντος τοῦ π. Δομενίου Ψάλλη και παραδίδει τὰ ἄγια λείψανα εἰς τὸν Τοποτηρητὴν τῆς μητροπόλεως σεβασμ. κ. Ἰάκωβον, ὁ ὁποῖος δακρύων ἀπὸ συγκίνησιν ἀσπάζεται εὐγνωμόνως τὸν ἀρχιεπίσκοπον και γονυπετεῖ εἶτα ἀσκεπῆς πρὸ τῆς ἱεράς λειψανοθήκης διὰ νὰ προσκυνήσῃ και νὰ παραλάβῃ συμβολικῶς τὰ ἄγια λείψανα. Τὴν στιγμήν αὐτὴν ὅλοι δακρύζουν. Εὐθὺς ὁ σεβασμ. τοποτηρητῆς ἐκφωνεῖ τὸν ἐπίσημον λόγον του, ὁ ὁποῖος κρατεῖ ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν χιλιάδων ἀκροατῶν του. Τὸ τμήμα ἐκεῖνον τοῦ λόγου, ὅπου παρουσιάζεται ὁ ἅγιος κατερχόμενος ἀπὸ τὰ οὐράνια σκηνώματα μετὰ τὴν λευκὴν στολὴν τοῦ μαρτυρίου διὰ νὰ ὑποδεχθῇ και αὐτὸς τὰ λείψανα, ποὺ κατέλιπεν εἰς τὴν Νῆσον, ὅταν μετὰ τὸ φρικτὸν μαρτύριον μετέστη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, προκαλεῖ συγκίνησιν μέχρι δακρύων.

Η ΙΕΡΑ ΠΟΜΠΗ

Εἶτα, μερίμνη τῶν τελεταρχῶν, σχηματίζεται μία μεγαλειώδης πομπὴ ἀσυλλήπτου βυζαντινῆς μεγαλοπρεπείας, ἡ ὁποία θὰ μεταφέρῃ τὰ τίμια λείψανα εἰς τὸν μητροπολ. ναόν, ὅπου θὰ γίνῃ ἡ ἐπίσημος Λειτουργία. Τὸ τί γίνεται κατὰ τὴν διαδρομὴν δὲν περιγράφεται. Ἄλλοι, ὅσοι ἔμποροῦν, γονυπετοῦν, ἄλλοι κλαίουν ἀπὸ συγκίνησιν, ἄλλοι σταυροκοποῦνται και προσεύχονται, ἄλλοι κρατοῦν θυμιατήρια και πολλοὶ ἴδια ἀπὸ τοὺς ἐξώστας τῶν οἰκιῶν και τῶν καταστημάτων, ραίνουν τὰ ἄγια λείψανα και ὅλην τὴν πομπὴν μετὰ ῥοδόσταγμα ἢ μετὰ Χιώτικο ἀνθόνερο ἢ και μετὰ εὐσομα ἀνθη και κυρίως μετὰ ἄσπρες γαρδένιες ποὺ σκορπίζουν παντοῦ τὸ μεθυστικὸν τῶν ἄρωμα.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΝ ΝΑΟΝ

Οἱ κώδωνες κρούουν χαρμόσυνα. Ἡ πομπὴ πλησιάζει και ἐντὸς ὀλίγου εἰσέρχεται εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τῶν ἁγίων Βικτώρων. Τὰ ἄγια λείψανα τοποθετοῦνται εἰς τὸν σολέαν ἐπὶ ἠὺτρεπισμένης τραπέζης κάτω ἀπὸ ἓνα θαυμάσιον καλλιτεχνικώτατον Κιβώτιον ἐξ ἀργύρου. Οἱ φέροντες τὰς στολάς τῶν ἀρχιερεῶν, ποὺ θὰ λειτουργήσουν, λαμβάνουν τὴν θέσιν τῶν πρὸ τῶν ἁγίων λειψάνων, δεξιὰ ἴστανται οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου και τῆς Ἱεράς Συνόδου, ἀριστερὰ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσκοποι και ἱερεῖς. Ὅπισθεν τῶν λειτουργῶν ἀρχιερέων ἴστανται ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βασιλέως και εἶτα οἱ ἐπίσημοι και αἱ ἀρχαὶ τῆς νήσου, ποὺ καταλαμβάνουν τὸ κεντρικὸν κλίτος. Τὰ δύο ἄλλα κλίτη, ὁ γυναικωνίτης και οἱ ἄλλοι χώροι τοῦ ναοῦ εἶναι κατάμεστοι κόσμου.

Ἡ θεία Λειτουργία τελεῖται μετὰ βυζαντινὴν μεγαλοπρέπειαν. Μετέχουν εἰς αὐτὴν καλλίφωνοι ἱεροψάλται ὑπὸ τὴν Δ/σιν τοῦ πρωτοψάλτου κ. Χ. Σταμάτη. Εἰς τὸ τέλος, μετὰ τὴν δέησιν, τὴν ὁποίαν τελεῖ ὁ σεβασμ. Τοποτηρητῆς ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ Χίων ἀναγινώσκειται ἡ ἐπίσημος πρᾶξις τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βενετίας περὶ ἀναγνωρίσεως και παραδόσεως τῶν ἁγίων λειψάνων εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν και εἶτα εἰς τὴν λατινικὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Φροζινόνε κ. Ἰωσήφ. Ἀκολουθοῦν αἱ προσφωνήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Οἴκουμεν. Πατριαρχείου, σεβασμ. Λέρου και Καλύμνου κ. Ἰσιδώρου, τῆς Ἱεράς Συνόδου σεβασμ. Κυθήρων κ. Μελετίου και τοῦ δημάρχου Χίου κ. Χέλιου.

Μετὰ ταῦτα, τοῦ Σεβασμ. Τοποτηρητοῦ θέσαντος τὴν κατακλιεῖδα τῆς Θ. Λειτουργίας και τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ «Τίς Θεὸς Μέγας...», ἀνῆλθον ἐκ τοῦ ναοῦ οἱ πάντες ἐν πομπῇ εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον, ὅπου ἐγένετο ἡ ἀπόλυσις και ἐπηκολούθησεν δεξιῶσις, καθ' ἣν προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά.

Ὁλόκληρος ἡ Θ. Λειτουργία και ἡ τελετὴ τῆς παραδόσεως τῶν τιμίων λειψάνων μετεδίδετο, δι' ἀπ' εὐθείας συνδέσεως, ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν.

ΤΟ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΓΕΥΜΑ

Περὶ τὴν 1.30' ὦραν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ξενοδοχείου «ΞΕΝΙΑ» παρετέθη τὸ ἐπίσημον πρόγευμα ἐκ μέρους τοῦ Δήμου, εἰς ὃ παρεκάθησαν οἱ ἐπίσημοι, κληρικοὶ και λαϊκοί, οἱ προσκεκλημένοι, αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ προϊστάμενοι τῶν Δημοσ. Ὑπηρεσιῶν, οἱ Δήμαρχοι, πολλοὶ Κοινοτάρχαι, οἱ πρόεδροι τῶν Συλλόγων και Ὁργανώσεων και τῶν Νομ. Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, οἱ Πρόξενοι τῶν ξένων Κρατῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου και ἄλλοι, ἐν συνόλῳ ὑπὲρ τὰ 120 πρόσωπα. Εἰς τὰ ἐπιδόρπια ἐγένοντο θερμαὶ προπόσεις ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Δημάρχου, τοῦ σεβασμ. ἀρχιεπισκόπου Φροζινόνε, τοῦ σεβασμ. Λέρου και Καλύμνου, τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας και τοῦ σεβασμ. τοποτηρητοῦ, ὁ ὁποῖος κατέκλεισεν τὴν ὠραίαν πανδαισίαν μετὰ μίαν θαυμασίαν

προσφώνησιν με θέμα «ή συνεργασία τών δύο Ἐκκλησιών».

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Τὸ ἀπόγευμα, οἱ σεβασμ. Ἱεράρχαι ἀφοῦ παρηκολούθησαν εἰς τὸν μητροπολ. ναὸν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς γονυκλισίας, μετέβησαν εἰς τὴν παρὰ τὸ Νοσοκομεῖον ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Ἰσιδώρου, ὅπου εὐρίσκεται, μέσα εἰς μικρὰν χαμηλὴν παλαιοχριστιανικὴν κρύπτην, ὁ τάφος τοῦ ἀγίου διὰ τὰ πρᾶσκυνήσων. Τὴν ἐπομένην ἔπραξαν τὸ ἴδιον καὶ οἱ καθολικοὶ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν συνοδῶν ἱερέων των. Εἰς ὅλους, οἱ Χριστιανοὶ τῆς περιοχῆς ἐπεφύλαξαν θερμοτάτην ὑποδοχὴν καὶ ἐξεδήλωσαν μέχρι δακρύων, ὅπως αὐθορμήτως, τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης των διὰ τὸ μέγα καὶ εὐλογημένον γεγονός τῆς ἐπιστροφῆς τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου των. Οἱ καθολικοὶ Ἐπίσκοποι ἔμειναν κατάπληκτοι πρὸ τῶν συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων τῶν πιστῶν. Εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Φροζινόε. κ. Ἰωσήφ, μόλις συγκρατῶν τὴν συγκίνησίν του, ἠναγκάσθη νὰ ὁμιλήσῃ, διερμηνεύοντος τοῦ πατρὸς Δομηνίκου, διὰ τὰ συγχαρῆ αὐτοῦς διὰ τὰ ἱερά αἰσθήματά των καὶ ἴδια διὰ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἅγιον Ἰσίδωρον, ὑποσχεθεὶς, ἀνταποκρινόμενος εἰς ἐπίμονον πρόσκλησιν τοῦ λαοῦ, νὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν Χίον, ὅταν θὰ ἐγκαινισθῇ ὁ νέος ναὸς, τὸν ὁποῖον θὰ ἀνεγείρῃ ἡ νῆσος Χίος εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, ὅπου ἐτάφη ὁ ἅγιος, εἰς ἀναστήλωσιν τῆς εἰς ἐρείπια εὐρισκομένης παλαιᾶς Βασιλικῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ἕλληνας αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Πρωγωνάτος εἶχεν ἀνεγείρει ἐκεῖ κατὰ τὸν 8ον αἰῶνα.

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ

Περὶ τὸ ἑσπέρας ἀνεχώρησαν ἐκ Χίου δι' Ἀθήνας, προπεμφθέντες τιμητικώτατα ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Συν/ρχης κ. Βαγενᾶς, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου σεβασμ. μητροπολίτης Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Ἰσίδωρος, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σεβασμ. μητροπολίται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανὸς καὶ Κυθήρων κ. Μελέτιος, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεῆμων, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰπ. Ἐξωτερικῶν κ. Χρυσοσπάθης καὶ ἄλλοι.

Τὴν ἐπομένην, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, σεβ. Φροζινόε κ. Ἰωσήφ, οἱ ἐπίσκοποι Σύρου κ. Γεώργ. Ξενόπουλος, Τήνου κ. Ἰωάννης Περρῆς, οἱ ἱερεῖς Long Γραμματεὺς τοῦ Βατικανοῦ, Marios Bagiagiolo καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Βενετίας καὶ Νικ. Φώσκολος ἐφημέριος Τήνου, ἀφοῦ ἐπεσκέφθησαν μετὰ τοῦ σεβασμ. τοποτηρητοῦ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἀγίου Ἰσιδώρου παρὰ τὸ Νεοχώριον, ὅπου, ὡς λέγεται, ἰάπεκεφαλίσθη ὁ ἅγιος καὶ εἶδον μακρόθεν τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου, τὸν ὁποῖον διήνυσεν ὁ μάρτυς ἡμιθνής καὶ αἰμόφυρτος συρόμενος ἀπὸ τὰ ἀφηνιασμένα ἄλογα, ὅτε, κατὰ τὴν λαϊκὴν παράδοσιν, ἐκλαυσαν καὶ ἐδάκρυσαν οἱ σχοῖνοι τῆς

περιοχῆς ἐκείνης, ἀνήλθον εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν τοῦ ἀγίου Μηνᾶ, ὅπου, ὡς γνωστὸν, ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων περίπου 3.000 γυναῖκόπαιδα, ἅτινα εἶχον καταφύγει ἐκεῖ διὰ τὰ σωθῶν, κατὰ τὴν δραματικὴν ἐκείνην ἡμέραν τῆς 10ης Ἀπριλίου τοῦ 1822, ἰδόντες ἐν βαθείᾳ συγκινήσει τὰ σωζόμενα ἀκόμη ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ στίγματα τοῦ μαρτυρίου, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ εἰδικῷ ὀστεοφυλακείῳ διατηρούμενα ὀστᾶ αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα μεταβάντες εἰς τὴν Νέαν Μοῆν ἀπεθαύμασαν τὰ ἐκεῖ διατηρούμενα θαυμάσια ψηφιδωτὰ καὶ λοιπὰ ἱστορικὰ κειμήλια. Τὴν μεσημβριαν ἀφοῦ παρεκάθησαν εἰς πρόγευμα ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Χίον. Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν εἰσῆλθον εἰς τὸ πλοῖον προπεμφθέντες μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν ὑπὸ τε τοῦ σεβ. τοποτηρητοῦ, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τῶν λοιπῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Ἀθήνας μεστοὶ ὠραίων ἐντυπώσεων.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπέστειλεν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα :

*Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον
Τοποτηρητὴν Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Εἰς Χίον*

Παρακαλῶ δεχθῆτε καὶ διαβιβάσατε ἀγαπητόν μου Χιακὸν λαὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἑορτῶν ἀνακομιδῆς σεπτῶν Λειψάνων Ἀγίου Ἰσιδώρου καὶ λύτην μου διότι δὲν ἠδυνήθην νὰ συνορτάσω μετ' αὐτοῦ ὡς ἐπεθύμουν.

*ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ
Πρόεδρος Κυβερνήσεως*

Ἐσαύτως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέστειλεν τὸ κάτωθι ἔγγραφον :

*ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

*ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 2096 ΑΘΗΝΗΣ 22-6-67
ΔΙΕΚ. 818*

Π ρ ὀ ς

*τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον
Τοποτηρητὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου*

Σεασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 20ῆς οὐδεύοντος, ἤκουσε τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ καὶ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Μελετίου, ἐκπροσώπων Αὐτῆς κατὰ τὰς τελετὰς τῆς ἐπανακομιδῆς τῶν ἱερῶν Λειψάνων τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου ἐκ Βενετίας εἰς τὴν Χίον, μετὰ πολλῆς τῆς συγκινήσεως καὶ λίαν εὐρήμως διὰ τε τὴν ὑμετέραν

Σεβασμιότητα και τὸν εὐσεβῆ και φιλόχριστον λαὸν τῆς νήσου Χίου, ἀνακοινωσαμένων περὶ τῆς λαμπρότητος και τῆς θρησκευτικῆς μεγαλοπρεπειας τῶν ἐν λόγῳ Τελετῶν, περὶ τῆς προνοία και ὁδηγίας ὑμῶν ὁργανώσεως αὐτῶν ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς λεπτομερείαις, και ἰδία περὶ τῆς ὡς ἐκ τούτων προκληθείσης παρὰ πῶ πιστῶ λαῷ τῆς Χίου θρησκευτικῆς ἐξάρσεως και Χριστιανικῆς κατανύξεως, ἐν τηρήσει μετὰ πάσης ἐπιμελείας τῆς ἱερᾶς ἡμῶν παρακαταθήκης και παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ὁθεν συγκαίρουσα ὑμῖν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπὶ ταῖς διαληφθείσαις Τελεταῖς, φροντίσει και ἐπιμελεῖα ὑμῶν ὁργανωθείσαις και τελεσθείσαις ἐν πάσῃ θρησκευτικῇ ἐξάρσει και ὀρθοδόξῳ χριστιανικῇ κατανύξει, ἐκφράζει ὑμῖν τὴν εὐαρέσκεια ν Ἀδτῆς, και εἰχεται τῷ Δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας Σωτήρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ὅπως, πρεσβείαις τοῦ πιστοῦ δούλου Αὐτοῦ ἐνδόξου Μάρτυρος Ἀγίου Ἰσιδώρου, διαφυλάττη ὑμᾶς ἐν ἀστεμφεῖ ὑγιεία μετὰ πάσης ἀγαθωσύνης, σκέπη και κρατῶνῃ ὑμᾶς ἐν ἔργοις τοιοῦτοις ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ἀγίου Αὐτοῦ Ὄνόματος και καταξιοῖ ὑμᾶς παντὶ πρὸς εὐκλειαν τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Σεβ. Ἀσπιώτης

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΥΤΙΑΗΝΗΣ κ. Ι Α Κ Ω Β Ο Υ ΩΣ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ

«Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα και εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ».

Τοὺς ὠραίους και ἐμπνευσμένους αὐτοὺς στίχους τοῦ Προφητᾶνακτος, τοὺς ὁποίους χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐκκλησία μας διὰ νὰ ὑμνήσῃ τὸ μέγα και κοσμοσωτήριον γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, τοὺς ἰδίους στίχους θεωρῶ και ἐγὼ ἀπαραίτητον νὰ χρησιμοποιήσω ἐπικαιρῶς κατὰ τὰς μεγάλας και ἱστορικὰς αὐτὰς στιγμάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Χίος ἡ ὠραία και μυροβόλος Νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ἐν θρησκευτικῷ συναγερωῷ και με καρδίαν πάλλουσαν ἀπὸ ἱερὰ συναισθήματα, παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τῆς Α.Μ. τοῦ λαοφιλοῦς Βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἱεραρχίας τῆς ἐν Ἑλλάδι Καθολικῆς Ἐκκλησίας και τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὑποδέχεται και παραλαμβάνει δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀρχιερέως τῆς Μυτιλήνης και Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου παρὰ τῶν τιμίων χειρῶν σας, Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Φροζιῶνε κ. Μαραφίνι και ἄντιπρόσωπε τοῦ Σεβασμιωτάτου Καρδινάλιου και Πατριάρχου Βενετίας κ. Ἰωάννου Οὐρμπάνι, τὰ σεπτὰ Λείψανα τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου, προστάτου και πολιούχου τῆς Νήσου.

Στῶμεν καλῶς! Στῶμεν εὐλαβῶς! Ἄνω σχῶμεν

τὸν νοῦν και τὰς καρδίας! Ἀτενίσσατε ὅλοι σας πρὸς τὰ ἄνω, διότι κατὰ τὴν ἱερὰν αὐτὴν στιγμὴν προβάλλει ἐνώπιόν μας ὀλοζώντανη ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰῶνων ἡ μαρτυρικὴ φυσιογνωμία τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου. Ἰδατέ τον. Κατέρχεται ἀπὸ τὰ Οὐράνια σκηνώματα διὰ νὰ ὑποδεχθῇ και αὐτὸς μαζί με ἡμᾶς τὰ τίμια Λείψανά του, τὰ ὁποία ἀφῆκεν εἰς τὴν Νῆσον ταύτην, ὡς εὐλογία διὰ τοὺς χριστιανούς, ὅταν μετὰ τὸ φρικτὸν μαρτύριόν του, μετέστη εἰς τοὺς Οὐρανούς, διὰ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν μεταξὺ τῶν μεγάλων Μαρτύρων τῆς Πίσσεως. Ἰδατέ τον και πάλιν με τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς σας. Εἶναι ὑψηλός, ὠραῖος, γαλήνιος. Φέρει τὴν λευκὴν στολὴν τοῦ μαρτυρίου. Ἐπὶ κεφαλῆς φορεῖ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Εἰς τὰς χεῖρας του κρατεῖ κλάδους ἀπὸ τοὺς αἱματοβαμμένους σχολίους τῆς Νήσου, εἰς ἐνδειξὴν τῆς μεγάλης νίκης, ποὺ κατήγαγε εἰς τὸν κόσμον. Δὲν εἶναι μόνος του. Προεξάρχει μίᾶς μεγάλης και ἱερᾶς λιτανείας, ποὺ τὴν ἀποτελοῦν και ἄλλοι ἥρωες, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ἡ ἡρωοτόκος Νῆσος. Σταθῆτε ὅλοι σας εὐλαβικὰ ἐμπρὸς εἰς αὐτὴν τὴν λιτανείαν, ποὺ παρελαίνει νοερῶς ἐνώπιόν μας. Προηγούνται οἱ χοροὶ τῶν ἀγγέλων. Ἀκολουθεῖ χαίρων και ἀγαλλόμενος ὁ Ἅγιός μας. Τὸν συνοδεοῦν και ἄλλοι Μάρτυρες τῆς Χίου, ὅσοι ἠξιώθησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν διὰ μέσον τῶν αἰῶνων εἰς τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου ἄνδρες και γυναῖκες. Ἡ λιτανεία συνεχίζεται, διότι ἐπονται αἱ χιλιάδες τῶν ἄλλων μαρτύρων και ἡρώων τῆς Νήσου, ἐκεῖνοι ποὺ ἀπετέλεσαν τὰς ἐκατόμβας διὰ τὴν λύτρωσιν τοῦ Γένους ἀπὸ τῆς μακραίωνος δουλείας, ἐκεῖνοι ποὺ ἐσφαγιάσθησαν ὡς ἀρνία ἄκακα ὑπὸ τυράννων εἰς τὰ ἱστορικὰ Μοναστήρια τῆς Νήσου «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγία και γιὰ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν». Ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς Χίου χαίρουν σήμερον. Ὅλοι μετέχουν εἰς τὴν ἱερὰν πομπὴν τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου.

Και ἡ Χίος, σεμνὴ ὡς βασίλισσα περιβεβλημένη ὡς πορφύραν και βύσσον τὰ μαρτυρικὰ αἵματα, ὑποδέχεται τὸν ἅγιον με τὴν ἱερὰν συνοδείαν Του και ζητεῖ τὴν χάριν Του και τὴν εὐλογίαν Του.

Και τώρα ὁ Ἅγιος εἶναι ἔτοιμος νὰ συνοδεύσῃ ἀοράτως τὴν ἰδικὴν μας, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἱερὰν πομπὴν, ποὺ θὰ μεταφέρει τὰ Λείψανά Του εἰς τὸν Ναόν, πρὸς πνευματικὴν εὐωχίαν και ἀπὸ ἐκεῖ θὰ πορευθῇ διὰ νὰ διαδράμῃ τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου Του, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν πόλιν μας και τελειώνει εἰς τὸ Νεοχώριον, ἐκεῖ ὅπου ὑπέστη τὸν δι' ἀποκεφαλισμοῦ θάνατον. Ἐκεῖ θὰ ἴδῃ τοὺς σχολίους νὰ κλαίουν ἀκόμη και νὰ χύνοον τὰ λευκὰ δάκρυά των.

Ἄγιε Ἰσίδωρε! Σκέπε, φρούρει, φύλαττε τὴν πόλιν και Νῆσον ταύτην. Χάριζε εἰς τοὺς κατοίκους της πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα και ἐνότητα πρὸς ἀλλήλους. Προστάτευε τοὺς ἀπανταχοῦ Χίους και τοὺς ἐν ταῖς θαλάσσαις ἐργαζομένους ἀδελφούς μας, και δίδε εἰς τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς Ἑλλάδος ὁμόνοιαν και εἰρήνην, φώτισιν ἀπὸ Θεοῦ, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς κακοῦ και «πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα».

Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΛΑΜΩΠΙΑΣ ΚΑΙ ΕΟΡΡΑΙΑΣ

Σεπτοὶ ἱεράρχαι, τίμιον πρεσβυτέριον, ἀξιότιμοι ἐκπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, πιστὲ καὶ μαρτυρικῆ λαὲ τῆς Μακεδονίας, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως.

Ὁμοφώνῳ ἀποφάσει τῆς ἀριστίνδην Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπινεύσει τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἀνακτος, ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἱεροκήρυκος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπὲρ τριακονταετίαν ὑπηρετήσα Ἐκκλησίαν καὶ Γένος, ἐκλήθην εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα καὶ ἰδοὺ σήμερον ἐγκαθίσταμαι ἐπισήμως ὡς ποιμενάρχης τῆς ἀκριτικῆς καὶ ἱστορικῆς ταύτης Μητροπόλεως τῆς προσφιλεστάτης μοι Μακεδονίας. Κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμήν ἐκ βάθους καρδίας εὐχαριστῶ τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, τὸν οὕτω πως τὰ κατ' ἐμὲ οἰκονομήσαντα, ὥστε ὁ μέχρι χθὲς ἀποδοκιμαζόμενος καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῆς Ἐπισήμου Ἐκκλησίας νὰ τιμᾶται σήμερον τόσο ἐπισήμως καὶ νὰ ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας ἐπιφθόνου ἀρχιερατικοῦ θρόνου, προκαλῶν τὴν ἀπορίαν καὶ τὴν κατάπληξιν διὰ τὴν τόσο ἀπτόμοτον μεταβολήν. Δόξα τῷ Θεῷ τῷ μετὰ στρέφοντι βουλάς ἀρχόντων· «τῷ ἐγείροντι ἀπὸ γῆς πτωχὸν καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψοῦντι πένητα τοῦ κα-

θίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων, μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ» (Ψαλμ. 112, 7-8)

Εὐχαριστῶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμον διὰ τὴν ἐπιμονὴν ἣν ἐπεδείξατο ὑπὲρ ἐμοῦ, κατανικῶν πᾶν ἐμπόδιον καὶ διαλύων πᾶσαν κατ' ἐμοῦ προκατάληψιν. Εὐχαριστῶ τὸν Συνοδικὸν ἐκπρόσωπον Σεβ. Μητροπ. Ἐάνθης κ. Ἀντώνιον, ὅστις κατ' ἐπανάληψιν ὑψωσε τὴν φωνήν του ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἐλαχιστότητος· τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Καστορίας κ. Δωρόθεον, Τοποτηρητὴν τῆς Μητροπόλεως κατὰ τὸ διάστημα τῆς χηρείας τῆς, εὐλικρινῆ ἐπιδείξαντα ἀπέναντί μου ἀγάπην καὶ χαρὰν ἀνυπόκριτον ἐκδηλώσαντα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς ταπεινότητός μου· τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβρόσιον, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἰδιαίτερος μὲ συγκινεῖ, διότι μοῦ ὑπενθυμίζει κοινούς ἀγῶνας ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὡς καὶ τὴν ἀτρόμητον φωνήν του ὑπὲρ ἐμοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν μου ὡς ἱεροκήρυκος. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Δράμας κ. Διονύσιον καὶ Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννην, εὐλικρινεῖς φίλους, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς παρουσίας των λαμπρύνουν τὴν τελετὴν ταύτην. Εὐχαριστῶ δὲ καὶ τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς Ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι μὲ ὑποδέχονται ὡς σύμβολον ἀρρήκτων σχέσεων Ἐκ-

* Ἐξεφωνήθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Φλωρίνης τὴν 16 Ἰουλίου 1967.

Τὰ Ἱερά Σου Λείψανα, ποὺ κατέλιπες εἰς τὴν Νῆσον, ὡς εὐλογίαν διὰ τοὺς χριστιανούς, ἐκπατρισθέντα ἀπὸ αἰῶνων εἰς ξένην χώραν, ἐπανέρχονται θεῖα χάριτι, σήμερον ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ, ἔστω καὶ μερικῶς, ἵνα μὴ ὁ Τάφος Σου παραμένῃ πάντοτε καὶ ἐξ ὀλοκλήρου κενός καὶ ἵνα μὴ οἱ χριστιανοὶ ζοῦν μὲ τὸ διαρκὲς παράπονον, ὅτι σὺ ὁ Ἅγιός των ἐδίσκεσαι μακρὰν ἀπ' αὐτῶν. Δὸς ἄγιε, ἵνα τὰ σεπτὰ Σου Λείψανα ἀποτελέσουν καὶ πάλιν «πηγὴν ἰαμάτων, ἁγιασμοῦ δῶρα, νοσημάτων ἀλεξιτήρια, δαίμοσιν ὀλέθρια, ταῖς ἐναντιλαϊσθύνάμεσιν ἀπρόσιτα, ἀγγελικῆς ἰσχύος πεπληρωμένα».

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἐκπρόσωπε τοῦ Καρδιναλλοῦ καὶ Πατριάρχου τῆς Βενετίας Κύριε Μακαρίνι!

Διερχομένους τὰ αἰσθήματα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Χίου, παρακαλοῦμεν νὰ διαβιβάσητε εἰς τὸν Σεβασμιώτατον κ. Ἰωάννην Οὐρμπάνι τὴν ἐγνωμοσύνην τοῦ Χιακοῦ λαοῦ, διὰ τὴν μεγάλην καὶ εὐγενῆ χειρονομίαν του, νὰ ἀποδώσῃ ἔστω καὶ μέρος τῶν ἁγίων Λειψάνων. Γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι οἱ πιστοὶ τῆς Βενετίας ἀγαποῦν καὶ τιμοῦν τὸν ἅγιον ὡς προστάτην των καὶ τὰ ἅγια Λείψανά του ἐπὶ ὀκτῶ καὶ πλέον αἰῶνας τὰ διετήρησαν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας εἰς εἰδικὸν Παρεκκλήσιον μέσα εἰς τὸν ἱστορικὸν Ναὸν τοῦ

Ἁγίου Μάρκου, κατὰ τὰς δυσκόλους ἐκεῖνας ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Χίος καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐδοκιμάζοντο σκληρῶς ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν καὶ λοιπῶν πειρατῶν καὶ ἀργότερον ὑπὸ λαοῦ ἀλλοθρήσκου, ὁ ὁποῖος ἐκράτησεν τὸ Ἔθνος μας ὑπὸ σκληρὰν δουλείαν 400 ἐτῶν. Τίς οἶδεν, ἐὰν θὰ διεσώζοντο τὰ ἅγια Λείψανα μέσα εἰς ἐκεῖνην τὴν ἀγρίαν λαίλαπα καὶ συμφορὰν τῶν χρόνων τῆς δουλείας.

Ἡ Χίος καὶ ἡ Βενετία τοῦ λοιποῦ θὰ συνδέωνται ὡς δύο ἀδελφαὶ πόλεις, διότι τὰ Λείψανα τοῦ ἁγίου εὐρισκόμενα ἤδη εἰς ἀμφοτέρας τὰς πόλεις θὰ ἀποτελοῦν τὸν χρυσοῦν κρίκον τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ἱεροῦ δεσμοῦ.

Χαίρομεν ἰδιαίτερος, διότι ἡ χειρονομία αὕτη ἐγένετο μέσα εἰς τὰ πλαῖσια τῶν καλῶν σχέσεων ποὺ ἤρχισαν νὰ δημιουργοῦνται μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ὄλου τοῦ κόσμου καὶ εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ νέου πνεύματος φιλίας, ἀγάπης καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπ' ἀγαθῷ ὀλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος.

ἘΓένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός Σου, ἐφ' ἡμᾶς» διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου, τοῦ ἐν Χίῳ.

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

κλησίας και Ἔθνοῦς, Ἔθνοῦς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων θρησκευόντος, ὡς και τὸν εὐσεβῆ λαόν, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον ἐκ τῆς περιοχῆς ταύτης, ἀλλὰ και ἐκ διαφόρων πόλεων και χωρίων τῆς Μακεδονίας συνέρρευσε ἐδῶ κατὰ τρόπον συγκινητικόν διὰ τὰ ἐκδηλώσει τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης του πρὸς ἐμέ. Ἰδιαίτερώς δὲ εὐχαριστῶ τοὺς ἐκ μακρῆς ἀποστάσεως ἐλθόντας, τὰς ἐκατοντάδας τῶν Ἀθηναίων ἀκροατῶν, ἐκ τῶν ὁποίων μετὰ πολλῆς ὀδύνης και δακρύων ἀπεσπάσθη, μετὰ ἀδιάλειπτον πνευματικὴν ἐργασίαν και ἀγῶνας 15 ἑτῶν. Πάντων τούτων μνησθεῖν Κύριος του κόπου τῆς ἀγάπης των.

★

Ἡ συγκίνησις, τὴν ὁποίαν δοιμάζω, εἶναι μεγίστη. Εἶναι ἐκ τῶν συγκινήσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφραστοῦν διὰ τῆς γλώσσης. Συγκινοῦμαι, διότι περὶ τὰς δυσμᾶς του βίου μου ἔρχομαι νὰ ὑπηρετήσω ἐκ νέου τὸν ἀκριτικὸν τούτον λαόν, τὸν ὁποῖον πρὸ 25ετίας εἶχον ὑπηρετήσει ὡς ἱεροκήρυξ, ἐν ἡμέραις ἐθνικοῦ μαρτυρίου. Συγκινοῦμαι, διότι πατῶ τὰ ἅγια χώματα τῆς Μακεδονικῆς γῆς, τὰ ποτισμένα μετὰ τὰ αἵματα μυριάδων ἡρώων και μαρτύρων. Συγκινοῦμαι, διότι ἐδῶ, εἰς τὴν εὐγενῆ χώραν τῶν Μακεδόνων, φαίνονται ἀκόμη τὰ ἴχνη τῆς πορείας του κορυφαίου ἀποστόλου Παύλου, του ὁποίου ἡ καρδιά ἰδιαίτερον ἔτρεφεν ἀγάπην πρὸς τοὺς Μακεδόνας χριστιανούς, ὡς δεκνύουν αἱ τρεῖς ἐπιστολαὶ του πρὸς πόλεις τῆς Μακεδονίας. Συγκινοῦμαι, διότι ἐδῶ διακρίνονται και τὰ ἴχνη τῆς πορείας νεωτέρου ἀποστόλου τῆς Ἐκκλησίας, μιμητοῦ του ἀποστόλου Παύλου, του ἁγίου Κοσμά του Αἰτωλοῦ, ὅστις κατ' ἐπανάληψιν περιώδευσε τὴν περιοχὴν ταύτην και ἔφθασε μέχρι Σκοπίων, Δυρραχίου και Κρόιας, κηρύττων τὰ μεγάλα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τοὺς ὑποδούλους λαοὺς τῶν Βαλκανίων. Συγκινοῦμαι, τέλος, διότι πρόκειται νὰ ἐπισκοπεύσω εἰς ἐπισκοπὴν ὅπου διέλαμψαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας ἱεράρχαι ἀκτινοβολούντες ἀπὸ σοφίαν και ἀρετὴν, τῶν ὁποίων τελευταῖος ἦτο ὁ ἀπὸ Πελαγονείας ἀειμνηστος σοφὸς Ἱεράρχης Χρυσόστομος Καβουρίδης, ὁ πνευματικὸς πατήρ του νῦν οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Κωμόπολις δὲ τῆς περιοχῆς σεμνύεται διὰ τὴν μνήμην μεγάλου ὁμολογητοῦ τῆς Πίστεώς μας, του πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ. Πῶς νὰ μὴ συγκινοῦμαι πατῶν τὴν ἱεράν αὐτὴν γῆν, πλήρη ἀναμνήσεων παλαιότερας και νεωτέρας ἱστορίας; Πῶς νὰ μὴ συγκινοῦμαι γενόμενος ἐπίσκοπος Φλωρίνης, ἡ ὁποία φυλάσσει τὰς πύλας τῆς Πατρίδος; Πᾶς λίθος εἰς αὐτὸν τὸν τόπον κράζει φωνῆ μεγάλη. Κωφὸς ὅστις δὲν ἀκούει τὴν κραυγὴν και ἀναίσθητος ὅστις δὲν αἰσθάνεται τὸ ἱερόν ρῆγος.

★

Ἄλλ' ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ βαθὺ αἶσθημα τῆς συγκινήσεως, ἡ ψυχὴ μου δοκιμάζει και τὸ αἶσθημα του φόβου. Διότι καλοῦμαι νὰ ἐκτελέσω τὸ καθήκον του ἐπισκόπου εἰς ἐποχὴν ἄκρως τεταραγμένην και ἀνησυχον. Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης διέρχε-

ται κρίσιν συνειδήσεως, και κοινωνικοὶ μετασχηματισμοὶ συντελοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἔχει ἐφαρμογὴν ἡ προφητεία του ἀποστόλου Παύλου «Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένου» (Β' Τιμ. 3, 1-5).

Ἡ ἡμετέρα ἐποχὴ — παρατηρεῖ βαθυστόχαστα σύγχρονος συγγραφεὺς — εὐρίσκειται ὑπὸ τὰ σημεῖα μιᾶς φρικώδους ἀξέσεως του κακοῦ συνοδευμένης ὑπὸ τῆς ἀρνήσεως τῆς υπάρξεώς του». Κατακλυσμοὶ πλάνης, ἀπιστίας, ἀθείας, ἠθικῆς διαφθορᾶς και πνευματικῆς συγχύσεως. Κατακλυσμοὶ χειρότεροι του κατακλυσμοῦ του Νῶε. Κατακλυσμός, ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νὰ καλύψῃ και τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς του καλοῦ. «Ὡσπερ αἱ ἡμέραι Νῶε!..». Τὸ κατακλυσμιῶν δὲ κύμα τῆς πλάνης και τῆς κακίας ἐκ τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων του δῆθεν πολιτισμένου κόσμου ἔφθασε και μέχρις ἡμῶν και προσβάλλει ἐπικινδύνως τὸν μέχρι χθὲς ἀδιάφθορον Ἑλληνικὸν ἔθνος. Καὶ ἐδῶ κύματα ἐπάλληλα παρατηροῦνται ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνas. Ἡ οἰκογένεια, τὸ βασικόν τουτο κύτταρον του Ἔθνοῦς, κλονίζεται ἐκ θεμελίων. Ὁ γάμος μᾶλλον ὡς ἐμπορικὴ πράξις παρά ὡς μυστήριον θεωρεῖται. Ἡ προικοθηρία ὀργιάζει. Πτωχὰ και τίμια κορίτσια του λαοῦ, ἄξια νὰ γίνουν μητέρες, περιφρονοῦνται. Τὰ διαζύγια ἀυξάνονται καταπληκτικῶς. Τὸ 1/4 τῶν γάμων ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ τῆς Ἑλλάδος διαλύονται. Φρίττει τις ἀναλογιζόμενος, ὅτι τὰ πλεῖστα διαζύγια ἐκδίδονται ἐπὶ παραβίασει θεμελιώδους νόμου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁλίγον ἀκόμη και θὰ ἐθεσπίζετο ὑπὸ τῆς διαλυθείσης Βουλῆς τὸ αὐτόματον διαζύγιον, ἀν κατ' αὐτοῦ δὲν ἐξηγεῖτο ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαός. Δεκάδες χιλιάδες παράνομα ζεύγη συζοῦν ἀναισχύντως ὑπὸ τὸν Ἑλληνικὸν ἥλιον. Ἡ ἀποφυγὴ γεννήσεως τέκνων λαμβάνει πλέον ἀνησυχητικὰς διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς φυλῆς μας διαστάσεις. Ἡ Ἑλλάς, χώρα ἄλλοτε πολυτέκνων και πατριαρχικῶν οἰκογενειῶν, ἔχει κατ' ἀναλογίαν τὰ ὀλιγώτερα τέκνα ἐν συγκρίσει πρὸς ὅλας τὰς χώρας τῶν Βαλκανίων. Γενοκτονία συντελεῖται, ὄχι πλέον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του Γένους, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν και ἐν τοῖς ἰατροεῖσι. Δι' ὀλιγοπαίδιαν — παρατηρεῖ ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος — ὑπετάγη εἰς τοὺς Ρωμαίους κατακτητὰς ἡ ἀρχαία Ἑλλάς. Τὸ ἴδιον κινδυνεύει νὰ πάθῃ και ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, ἐὰν δὲν ληφθοῦν ριζικὰ μέτρα προστασίας τῶν πολυτέκνων. Ἡ νεότης μας σῆπεται ἐν τῇ φιληδονίᾳ και τῷ πανσεξουαλισμῷ, ἐκπαιδευομένη εἰς τὰ σύγχρονα σχολεῖα τῆς διαφθορᾶς, ὁποῖα κατήνησαν οἱ κινηματογράφοι. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς μεγαλύτερους ἐξέλιπεν. Ἡ πρασίνη τράπεζα ἔχει μυ-

ριάδας ὀπαδῶν, ἔχι μόνον εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ χωρία. Τὸ ἀλκοὸλ δηλητηριάζει τὰς ρίζας τῆς νέας γενεᾶς. Ἡ ψευδοκρία ἐν τοῖς Δικαστηρίοις ἀνατρέπει τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης. Ἡ βλασφημία τῶν θείων στιγματίζει τὴν Πατρίδα. Μίαν Πατρίδα εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλοτε οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ βλασφημήσῃ. Ἐὰν δὲ καὶ ἐτόλμα τις, κατεδικάζετο εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν. Ἡ πρὸς τὸ Θεῖον εὐλάβεια ὁσημέραι ἐκλείπει. Ἱερὰ θέσμια καὶ ἱερὰ παραδόσεις περιφρονῶνται καὶ καταπατοῦνται. Ἡ Κυριακὴ ἡμέρα βεβηλώνεται. Τὸ ποσοστὸν τῶν τακτικῶς ἐκκλησιαζομένων κατῆλθεν εἰς τὸ 2%. Ἐκατοντάδες Ναῶν τῶν παραμεθορίων ἐπαρχιῶν, ἰδίως δὲ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας, παραμένουν χωρὶς ἱερεῖς. Ἐχορτάρισαν τὰ προαύλια τῶν Ναῶν. Ἐπὶ τούτοις δὲ 30 περίπου αἰρέσεις ξενικῆς προελεύσεως ὡς ἀγάλαι λύκων ἔχουν εἰσβάλλει καὶ κάμνουν θραύσιν εἰς τὸ Ὀρθόδοξον ποίμνιον. Ἰδίως δὲ ἡ αἵρεσις τῶν Χιλιαστῶν ἢ Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά ὡς ἐπιδημία τοῦ Σατανᾶ ἔχει διαδοθῆ εἰς ἕλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

★

Ἴδου ἐν ἀδραῖς γραμμαῖς ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ κατάστασις τῆς ἐποχῆς μας. Εὐκαιρον εἰπεῖν τὸ τοῦ προφήτου: Ἄρα καὶ ψεῦδος καὶ φόβος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεῖα κέχυται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ' αἵμασιν μίσγουςι. Διὰ τοῦτο πενθήσει ἡ γῆ καὶ σμικρυνθήσεται σὺν πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν» (Ἔσ. 4, 2-3). Ἡ κατάστασις αὐτὴ πρέπει νὰ μεταβληθῇ. Καὶ ἀλλοίμονον ἐὰν δὲν μεταβληθῇ. Ἀλλὰ πῶς θὰ μεταβληθῇ; Πῶς ἡ οἰκογένεια θὰ ἐπανεύρῃ τὸν προορισμὸν τῆς; Πῶς ὁ γάμος θὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἐμπορικὴ συναλλαγὴ; Πῶς θὰ σταματήσῃ τὸ ρεῦμα τῶν διαζυγίων; Πῶς ἡ νεολαία μας θὰ ἠλεκτρισθῇ καὶ πάλιν ἀπὸ τὰ ἰδεώδη τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος; Πῶς τὰ παγόβουνα τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας θὰ διαλυθοῦν; Πῶς θὰ σιγήσουν τὰ πολυβόλια τοῦ Ἄδου, τὰ στόματα, λέγω, τῶν ἀπίστων καὶ τῶν βλασφημῶν, τὰ βάλλοντα κατὰ τῆς Θεότητος; Πῶς οἱ λύκοι, οἱ λυμαινόμενοι τὸ ποίμνιον τοῦ Ἰησοῦ, θὰ διωχθοῦν; Πῶς τὰ κενὰ τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων θὰ συμπληρωθοῦν; Πῶς τὸ 2% τῶν τακτικῶς ἐκκλησιαζομένων θὰ γίνῃ 10%, 20%, 50%, 80%; Πῶς θὰ ἐπανεέλθῃ ὁ κόσμος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Πῶς θὰ τακτοποιηθῇ τὸ ἐκκλησιαστικὸν χάος, καὶ ἡλιος θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναγεννήσεως θὰ ἀνατελεῖ εἰς τὸν τόπον μας καὶ θὰ φαιδρύνῃ τὰ πρόσωπά μας, διὰ νὰ εἴπωμεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ «Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς»; Φόβος καὶ ἀγωνία μὲ συνέχει ἀναλογιζόμενον τὰς εὐθύναις μου ἀπέναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ὁ κόσμος ἀναμένει θαύματα ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον. Ἀλλὰ τίς εἰμι ἐγώ; Αἱ προσωπικαὶ μου δυνάμεις εἶναι ὀλίγαι καὶ ἀσθενεῖς. Τί θὰ δυνηθῶ νὰ πράξω; Ὡ Κύριε! Ποῖον σταυρὸν ἐπιμύζονται ὁ δοῦλός Σου εἰς τὴν πρεσβυτικὴν του ἡλικίαν! Πόσον φοβοῦμαι καὶ δειλιῶ! Ἡ ψυχὴ μου νοσταλγεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν ἔρημον διὰ νὰ κλαύσω ἐκεῖ τὰ ἁμαρτήματά μου καὶ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ τὴν ταραχὴν, τὴν ἀγωνίαν καὶ τοὺς φόβους, τὰ ὁποῖα δοκιμάζω ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξελέγην ἐπίσκοπος, ἔρχεται νὰ ἀποβάλλῃ ἐκ τῆς ψυχῆς μου ἢ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ φωνὴ τοῦ Θεοῦ: «Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς, μὴ δὲ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, οὐ ἐάν πορεύῃ» (Ἰησ. Ναυῆ 1,9). Ἡ φωνὴ αὕτη ἀκούεται καὶ σήμερον καὶ παρηγορεῖ καὶ ἐμψυχώνει πάντα μαχητὴν τῆς στρατιᾶς τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος καλεῖται νὰ συνάψῃ μάχας κατὰ τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πολυειδοῦς κακοῦ, κατὰ τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, καὶ νὰ κρημνίσῃ τὰ Ἱερικούντεια τείχη τῆς ἁμαρτίας, νὰ καθαιρέσῃ τὰ ὄχυράματα τοῦ Σατανᾶ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τοῦ στρατηγοῦ τῶν πνευματικῶν μαχῶν, καὶ νὰ ὑψώσῃ ἐν θριάμβῳ τὴν σημαίαν τοῦ Ἐσταυρωμένου, συντελῶν οὕτω εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὰ ὄπλα μας εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον διεξάγει ἡ Ἐκκλησία διὰ μέσου τῶν αἰώνων, δὲν εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον, «σαρκικά» (Β' Κορ. 10,4). Δὲν εἶναι ὑλικά. Δὲν εἶναι χάλυψ καὶ σίδηρος. Δὲν εἶναι πυρῆτις καὶ πυρηνικὴ ἐνέργεια. Εἶναι ὄπλα πνευματικά. Ὅπλον πνευματικόν, δεδοκιμασμένον εἰς μυρίας μάχας τοῦ Χριστιανισμοῦ, κατὰ ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, ὄπλον ἀήττητον, ὄπλον ὑπεράνω ὄλων τῶν ἄλλων ὄπλων, ὄπλον ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, διὰ τοῦ ὁποῖου τελοῦνται τὰ μεγάλα ἐν τῇ Ἱστορίᾳ θαύματα, εἶναι ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν. «Ἀύτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικῆσα σατάν τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡ μῶν» (Α' Ἰωάν. 5,4). Ὡ πόσον παρηγόρος καὶ ἐνισχυτικὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ: «Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία: πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε!» (Ἰω. 14,1). Μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν οἱ 12 Ἀπόστολοι ἐνίκησαν ρήτορας, φιλοσόφους καὶ αὐτοκράτορας, καὶ ὑψώσαν τὴν σημαίαν τοῦ Σταυροῦ εἰς τὴν Ἀχρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸ Καπιτώλιον τῆς Ρώμης. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν οἱ μάρτυρες τῶν πρώτων αἰώνων ἐθριάμβευσαν κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν οἱ μεγάλοι πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἀντεμετώπισαν τὰς αἰρέσεις καὶ διεξήγαγον ὑπερόχους ἀγῶνας ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ λαοῦ. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν οἱ ἀείμνηστοι πατέρες τοῦ 21 ἀνέστησαν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐκ τῆς δουλείας 4 αἰώνων. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν ἡ μικρὰ στρατιὰ τοῦ 12 ἐξώρμησεν ἐκ τῆς Μελοῦνας καὶ ἐδιπλασίασε τὴν Πατρίδα. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν ἐγράφη ἡ ἐποποιία τοῦ 40 εἰς τὰ ὑψηλά βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν καὶ ἡ γενεὰ τοῦ 1945 ἠγωνίσθη εἰς τὰς ὑψηλά βουνὰ τῆς Μακεδονίας καὶ ἔσωσε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὴν ἐλευθερίαν. Γενναῖοι πρόμαχοι τῆς Πατρίδος, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, δὲν ἐφείσθησαν θυσῶν. «Ἐδωκαν τὸ αἷμα τῶν ἀντι ὕδατος, καὶ τὰς σάρκας τῶν ἀντι χύματος, καὶ τὰ ὅσα τῶν ἀντι λίθων» διὰ νὰ κτισθῇ ἡ ἐλευθερία Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἀν' ἡ Ἑλλάς ἐκτίσθη διὰ τοιούτων θυσῶν, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐκτίσθη διὰ θυσίας ὑπερβαινούσης πᾶσαν ἄλλην θυσίαν, διὰ τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ συνεχίσωμεν τὴν πορείαν ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου. Τίποτε δὲν πρέπει νὰ μᾶς πτοήσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐκτρέψῃ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν πορείαν, τὴν ὁποίαν ἐχάραξαν αἱ θυσίαι τῶν προηγούμενων γενεῶν. Ὅσον πυκνὸν καὶ ἄν εἶναι σήμερον τὸ σκότος, τὸ φῶς θὰ νικήσῃ τελικῶς. Πίστις κατὰ τὸν ποιητὴν εἶναι: «νὰ περιμένῃς τὸν ἥλιον τὰ μεσάνυχτα». Θὰ ἔλθῃ ὁ ἥλιος, ἀδελφοί! Μὴ ἀπογοητευώμεθα! Ἄρκει ἕκαστος ἐξ ἡμῶν νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον του ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας. Ἄρκει ἕκαστος νὰ γίνῃ φῶς διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ διὰ τὸν κύκλον τῶν συνανθρώπων του. Φῶς οἱ γονεῖς διὰ τὰ τέκνα τῶν· φῶς ὁ διδάσκαλος διὰ τοὺς μαθητάς του· φῶς ὁ ἀξιωματικὸς διὰ τοὺς στρατιώτας του· φῶς ὁ ἐπιστῆμων διὰ τοὺς ἀπλοικοὺς καὶ ἀγραμμάτους ἀνθρώπους· φῶς οἱ ἐν ἐξουσίαις καὶ ἀρχαῖς διὰ τὸν λαόν· φῶς, πρὸ παντός, οἱ κληρικοί. Φῶς ἀρετῆς καὶ πίστεως ὅσοι φοροῦν τὸ ράσον τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνος κληρικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐλάμπρυνε διὰ μαρτυρικῶν αἱμάτων ἀτελεύτητος σειρά ἱερομαρτύρων καὶ ἔθνομαρτύρων, ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' μέχρι τοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν τελευταίων κληρικῶν τῆς ἐθνικῆς μας τραγωδίας, οἱ ὁποῖοι προσέφεραν ἑαυτοὺς ἐρᾶ σφάγια εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὑπερτάτου καθήκοντος.

Ἡ Ἱ. Μητρόπολις τῆς Φλωρίνης, τῷ παραδείγματι τῶν ἀγίων καὶ τῶν ἡρώων στοιχοῦσα, πρέπει καὶ πάλιν νὰ γίνῃ φάρος, ἀκτινοβολῶν τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακράν. Εἰ ἡμᾶς τοὺς κληρικοὺς πρέπει νὰ εὐρίσκῃ ἐντονωτέραν ἀπήχησιν ἢ φωνὴ τοῦ Κυρίου: «Ὁ ὕψω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5,16). Σκοπὸς τῆς ποιμαντικῆς εἶναι, κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, «πτερῶσαι ψυχὴν, ἀρπάσαι κόσμου καὶ δοῦναι Θεῷ, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἢ μένον τηρῆσαι, ἢ κινδυνεῦον χειραγωγῆσαι, ἢ διαρρῦέν ἀνασώσασθαι, εἰσοικίσαι τε τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις διὰ τοῦ Πνεύματος, καὶ τὸ κεφάλαιον, Θεὸν ποιῆσαι, καὶ τῆς ἄνω μακαριότητος, τὸν τῆς ἄνω συντάξεως».

Ἄς ἐπιτραπῇ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου καὶ νὰ σᾶς εἶπω: Δὲν ἤλθον ἐδῶ, ἀδελφοί μου, διὰ σκοποὺς ἰδιοτελεῖς. Δὲν ἤλθον διὰ θησαυρισμὸν καὶ διὰ δόξαν. Ἦλθον μὲ τὴν ἐν Κυρίῳ ἀπόφασιν διὰ νὰ ὑπηρετήσω τὸν μαρτυρικὸν τοῦτον λαόν, τοῦ ὁποῖου, διὰ νὰ ὀμιλήσω μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀγίου Κοσμά, δὲν εἶμαι ἀξίος νὰ φιλήσω τὰ πόδια. Ἦλθον νὰ κηρύξω τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ν' ἀναφλέξω τὸν σπινθῆρα τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει ἀκόμη εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων. Ὅπως ἔζησα ὡς ἱεροκῆρυξ ἐπὶ 30 ἔτη, οὕτω θὰ ζήσω καὶ ὡς ἐπίσκοπος. Ἀπλότης καὶ λιτότης ἦτο καὶ θὰ εἶναι ὁ τρόπος τῆς ζωῆς

μου. Συγγενεῖς κατὰ σάρκα δὲν θὰ ἔχουν θέσιν εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἄν ποτε ἔλθῃ συγγενῆς μου πρὸς ἐπίσκεψιν, θὰ κοιμηθῇ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Συγγενεῖς δι' ἐμὲ θὰ εἶναι οἱ ἀκούοντες καὶ φυλάσσοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν Μητρόπολιν θὰ ὑπάρχῃ μικρὸν ἐπιτελεῖον ἐκ θεολόγων καὶ ἄλλων ἱεραποστολικῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐργάζωνται πρὸς δόξαν Θεοῦ. Κατὰ τὰ ἀρχαῖα πρότυπα, ἡ Μητρόπολις θὰ μεταβληθῇ εἰς κοινόβιον. Κατὰ τὸ Παύλειον ρῆμα, «Ἐχόντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τοῦτο εἰς ἀρκεσθῆσόμεθα» (Α' Τιμ. 6,8). Δῶρα δὲν θὰ δέχωμαι παρ' οὐδενὸς τῶν ὑφισταμένων μου. Ὅ,τι θὰ μοῦ ὑπολείπεται ἐκ τοῦ μισθοῦ, τὸν ὁποῖον μοῦ δίδει ἡ Πατρίς, θὰ διατίθεται ὑπὲρ ἱεραποστολικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν. Εὐαγγῆ ἰδρύματα θὰ ὑποστηρίξω ἢ καὶ νέα θὰ ἰδρῶσω. Φίλοι μου θὰ εἶναι ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν. Οἱ κατὰ κόσμον πτωχοὶ καὶ ταπεινοὶ θὰ προσελκύουν ἰδιαίτερον τὸ ἐνδιαφέρον μου. Διότι πίστις μου εἶναι, ὅτι ἕκαστος πτωχὸς καὶ ταπεινὸς κρύπτει εἰς τὰ στήθη του μίαν μεγαλειότητα, πρὸ τῆς ὁποίας ὑποκλίνονται οἱ ἄγγελοι. Εἰς γάμους καὶ κηδεῖας καὶ μνημόσυνα δὲν θὰ λαμβάνω μέρος. Ἄρκει διὰ τὴν ἱεροτελεστίαν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ὑψίστου. Οὐδὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ ὁ ἀρχιερεὺς. Μόνον εἰς γάμους ὄρφανῶν, θυμάτων πολέμου, ὅς καὶ εἰς γάμους ἢ κηδεῖας προσώπων ζώσης θρησκευτικότητος καὶ διὰ λόγου καὶ ἔργου εὐεργετησάντων τὴν κοινωνίαν θὰ λαμβάνω μέρος, διὰ νὰ τιμᾶται ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ εὐσέβεια. Ὅχι ὁ ἄδικος πλοῦτος ἢ ἡ ματαία δόξα θὰ ἔχουν τὸ προβάδισμα εἰς τὰς ἀρχιερατικὰς μου προτιμήσεις, ἀλλὰ ἡ χριστιανικὴ ἀξία, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ κατοικῇ εἰς καλύβην ἢ καλύπτεται ἀπὸ τὰ ράκη ἐνὸς ἐπαίτου. Παράνομα ζεύγη δὲν θὰ ἀνεχθῶ εἰς τὴν περιφέρειάν μου. Θὰ φθάσω μέχρις ἀφρισμοῦ. Οὕτω μόνον θ' ἀσφαλισθῇ ὁ τίμιος γάμος. Τοὺς δημοσίως ἀμαρτάνοντας δημοσίως καὶ θὰ ἐλέγχω, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν (Α' Τιμ. 5,20). Μέτρον δέ, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ κρίνωνται οἱ λόγοι καὶ αἱ πράξεις, θὰ εἶναι ὁ αἰώνιος Νόμος τοῦ Θεοῦ, τὸ Εὐαγγέλιον. Ὅ,τι συμφωνεῖ μὲ τὸ Εὐαγγέλιον, θὰ ἐπαινῆται. Ὅ,τι δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸ Εὐαγγέλιον, θὰ ἐλέγχεται καὶ θὰ ἀποδοκιμάζεται. Συμβιβασμοὶ εἰς ζητήματα πίστεως δὲν θὰ εἶναι ἀνεκτοί. Διότι εἰς τὰ ὧτά μου ἤχει πάντοτε ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «Καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω» (Γαλ. 1,8).

Καὶ ἐπειδὴ εἶμαι ἐπίσκοπος ὄχι μόνον τῆς πόλεως Φλωρίνης καὶ δύο ἢ τριῶν ἄλλων ἀστικῶν κέντρων τῆς περιφέρειας, ἀλλ' εἶμαι ἐπίσκοπος καὶ 100 καὶ πλέον χωριῶν, τὰς περισσοτέρας Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς θὰ εὐρίσκωμαι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῆς υπαίθρου χώρας, ὁ ὁποῖος καὶ αἰσθάνεται περισσότερο τὴν ἀνάγκη τῆς παρουσίας τοῦ ἱεράρχου. Νεώτερος περιώδευσα τὰ χωρία τῆς Φλωρίνης περὶ ἀπὸ Πρέσπας μέχρι Σκορᾶ, ἀλλὰ τώρα ταπεινὸν ὄχημα θ' ἀντικαταστήσῃ τὸ ὄναριον τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ μηχανοκινήτῳ ἐποχῇ. Κατὰ τὰς περιόδους οὐδὲν θὰ λαμβάνω ἐκ τῶν ναῶν.

ΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΒΑΤΙΚΑΝΕΙΟΥ ΣΥΝΟΔΟΥ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΑΣ

5. Τὸ περὶ ἱεραποστολῆς τῶν λαϊκῶν Διάταγμα.

Ὁρθῶς παρατηρήθη, ὅτι ἀποτελεῖ γεγονός ση-
μαντικὸν τὸ ὅτι ἐκ τῶν ἐννέα διαταγμάτων, ἅτινα ἐξέ-
δωκεν ἡ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, ἐν ἀφιερῶσθι ἐξ
ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἱεραποστολὴν τῶν λαϊκῶν²².
Εἶναι δὲ τοῦτο τοσοῦτω μᾶλλον ἀξιοσημείωτον, ὅσῳ
καὶ εἰς ἄλλα ψηφίσματα αὐτῆς ἢ ἐν λόγῳ συνόδου

22. René Rémond. Εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ Διατάγματος
ἐν Documents Conciliaires 3. Editions du Centurion σελ.
249.

Ἄδαπανον θὰ κηρύξω τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐν τῇ διοική-
σει θὰ εἶμαι ὄχι δεσπότης, ἀλλὰ πατὴρ φιλόστοργος
καὶ ἀδελφὸς τῶν ἐκτελούντων πιστῶς καὶ εὐσυνειδή-
τως τὰ ἱερατικά των καθήκοντα. Διὰ τοὺς παρεκκλι-
νοντας ἡμῶς ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ σκανδαλιζοντας
τὸν λαὸν θὰ εἶμαι αὐστηρὸς τιμωρὸς. Μεσάζοντας δὲν
θὰ δέχωμαι. Ὁ ἔχων δίκαιον θὰ τὸ λαμβάνῃ ἀπ' εὐ-
θείας. Τὰ ἡνία τῆς διοικήσεως θὰ τὰ κρατῶ ὁ ἴδιος.
Ἡ μᾶλλον πρέπει νὰ τὰ κρατῇ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρι-
στός. Ὡ Χριστέ ! Σὺ γενοῦ ὁ καλὸς ἡνίοχος τῆς ἐπι-
σκοπῆς. Σὺ ὀδήγῃ ποιμανομένους καὶ ποιμαίνοντας
εἰς νομάς σωτηρίου. Σὺ ἀσφάλιζε τὴν ποιμνὴν σου
ἐκ λύκων λυμαινόμενων αὐτήν.

★

Οὕτω πως σκέπτομαι νὰ βιώσω καὶ νὰ πολιτευ-
θῶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἀδελφοί μου. Δὲν εἶμαι προφήτης
διὰ νὰ γνωρίζω ὁποίας θυέλλας θὰ ἐγείρῃ κατ' ἐμοῦ
ὁ Σατανᾶς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ προγράμματός μου,
τὸ ὁποῖον εἶναι πρόγραμμα ὄχι ἰδικῆς μου ἐφευρέ-
σεως, ἀλλὰ πρόγραμμα ἀπορρέον ἐκ τῆς διδασκαλίας
τοῦ Εὐαγγελίου, πρόγραμμα τὸ ὁποῖον τόσον ἐπιτυ-
χῶς ἐφήρμοσαν οἱ ἀείμνηστοι Πατέρες καὶ διδάσκαλοι
τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι
τὸ Εὐαγγέλιον δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐν τῇ παρού-
σῃ γενεᾷ, εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς. Θέλομεν
νὰ αἰσθανθοῦν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον «δὲ
ὕναμις Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παν-
τὶ τῷ πιστεύοντι» (Ρωμ. 1,16), καὶ ὅτι
ὑπὸ τὰ ἄστρα δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα ἰκανὸν νὰ σώσῃ
τὸν κόσμον, εἰμὴ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Θέ-
λομεν νὰ ἀποδειχθῇ δι' ἔργων χριστιανικῆς ζωῆς, ὅτι
ὁ Χριστὸς δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ ζῆ καὶ βασιλεύει εἰς
τοὺς αἰῶνας.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ πόθοι μου, οἱ ὁποῖοι κατα-
καίουν τὴν καρδίαν μου. Θὰ ἐπιτύχωμεν ; Ἡ ἀγωνία
ἐπανέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλ' ὁ Χριστός, ὁ
ὁποῖος κατὰ τὴν τριακονταετῆ μέχρι τώρα περιπε-
τειώδη διακονίαν μου δὲν με ἄφησε νὰ καταισχυθῶ,
ἐλπίζω ὅτι καὶ εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς διακονίας μου
θὰ με βοηθήσῃ νὰ μὴ καταισχυθῶ. Σκοπὸς μου δὲν

ἐνησχολήθη σοβαρῶς με τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπο-
στολὴν τῶν λαϊκῶν τονίσασα τὴν σπουδαιότητα τῆς
συμμετοχῆς τῶν λαϊκῶν ὡς κεντριζόμενων ὑπὸ τοῦ
ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν σωτηριώδη δρασίν τῆς Ἐκ-
κλησίας²³.

Καὶ θεωρεῖται τοσοῦτω μᾶλλον ἀναγκαία ἡ συμ-
μετοχὴ αὕτη τῶν λαϊκῶν, ὅσῳ εἰς πολλὰς χώρας ὁ
ἀριθμὸς τῶν ἱερέων εἶναι ἀνεπαρκῆς καὶ εἰς ἄλλας

23. Πρβλ. Διάταξιν δογματικὴν περὶ Ἐκκλησίας § § 33—
37· ὡσαύτως καὶ τὸ Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ ἐλόκληρον
τὸ κεφ. δ' Οἱ λαϊκοί, ἐνθα ἐξαιρεται ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν
εἰς τὴν κοινὴν ἱερωσύνην καὶ εἰς τὴν λατρείαν καὶ εἰς τὸ προφη-

εἶναι ὁ θρόνος, ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος γινώ-
σκει. Ἄν παραστῇ ἀνάγκη, ὡς ἐδήλωσα καὶ εἰς τὸ μι-
κρόν μου μήνυμα ἐνώπιον τῆς ἀριστίνδην Συνόδου, θὰ
θυσιάσω τὸν θρόνον χάριν τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας διε-
κλήρῃ ἐπὶ τριακονταετίαν ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ
λαοῦ, καὶ δὲν θὰ θυσιάσω τὰς ἀρχὰς χάριν τοῦ θρό-
νου. Ζητῶ τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν καὶ τὰς προσ-
ευχὰς ὅλων σας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου.

Τελευτῶν δὲ ὑψῶνω ἱκετίδας χεῖρας πρὸς τὸν Οὐ-
ρανόν, καὶ παρακαλῶ καὶ δέομαι, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς
φυλάσῃ ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ἀύλου δόξης Του τὴν
προσφιλῆ πόλιν τῆς Φλωρίνης καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ
κώμην τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐκ πάσης βαρβαρικῆς
ἐπιδρομῆς, προστατεύῃ τὰς οἰκογενεῖάς σας, εὐλογῇ
τὰ τίμια ἔργα τῶν χειρῶν σας, παρηγορῇ τοὺς τεθλιμ-
μένους καὶ εἰς πάντας χαρίζῃ τὰ ἐγκόσμια καὶ ὑπερ-
κόσμια ἀγαθὰ Του. «Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ
Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων
ὑμῶν. Ἀμήν».

★

Καὶ τώρα, ἀγαπητοί, παρακαλῶ μὴ διαλυθῆτε.
Ἄλλ' ὅπως εἴμεθα ὅλοι ἐδῶ συγκεντρωμένοι, νὰ με-
ταβῶμεν εἰς τὴν ἄλλην Φλώριναν, τὴν Φλώριναν ἢ
ὁποία κοιμᾶται εἰς τοὺς τάφους ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς ἐξ ἀνα-
στάσεως. Μᾶς φωνάζουν οἱ τάφοι. Ἐκεῖ, εἰς σιγγλοὺς
κευθμῶνας ἀναπαύονται τὸν μακάριον ὕπνον οἱ ἀεί-
μνηστοὶ ἥρωες, οἱ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶ-
νισθέντες καὶ πεσόντες. Στρατιωτικὸς ἐγὼ ἱερεὺς κατὰ
τὰς τραγικὰς ἡμέρας τοῦ Ἔθνους, ἐγνώρισα ἀρκε-
τοὺς στρατιώτας καὶ ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι ἀναπαύ-
ονται τώρα εἰς τὰ μνήματα. Μετ' ἐμοῦ παρίσταται
αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὁ τέως στρατιωτικὸς ἱερεὺς Ἀρχιμ.
Γερμανὸς Δημητρόπουλος. Ἄς πορευθῶμεν λοιπὸν ἐκεῖ
καὶ ἄς ψάλωμεν Τρισάγιον. Διότι οἱ νεκροὶ μᾶς κυ-
βερνοῦν. Καὶ τὰ πνεύματά των ὑπερίπτανται αὐτὴν τὴν
ὥραν ὑπεράνω ἡμῶν καὶ περιχαρῆ μᾶς ὑποδέχονται,
διότι βλέπουν, ὅτι μετὰ τὴν θυσίαν των μᾶς ἄφησαν Πα-
τρίδα ἐλευθέραν.

† Ὁ Φλωρίνης ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπαραίτητος ἐλευθερία, ὅπως οἱ ἱερεῖς διεξάγουν τὴν διακονίαν των ἀνεμποδίστως ²⁴.

Εἰς τοὺς λαϊκοὺς παρουσιάζονται πλείσται εὐκαιρία πρὸς ἀσκήσιν τῆς ἱεραποστολῆς. Αὐτὴ ἡ μαρτυρία τῆς χριστιανικῆς τῶν ζωῆς εἶναι ἰσχυρά, ὅπως ἐλκύνῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν πίστιν κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου εἰπόντος: «Ὁὕτω λαμπρῶν τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε', 16). Ἡ ἱεραποστολὴ ὁμοῦς αὕτη δὲν συνίσταται εἰς μόνην τὴν μαρτυρίαν τῆς ζωῆς. Ὁ ἀληθὴς ἱεραπόστολος ἀναζητεῖ εὐκαιρίας, ὅπως καταγγεῖλῃ τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τοῦ λόγου εἴτε εἰς τοὺς ἀπίστους, ἵνα ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως εἴτε εἰς τοὺς πιστοὺς, ἵνα διδάξῃ, ἐνισχύσῃ καὶ οἰκοδομήσῃ αὐτούς ²⁵. Ἐξ ἑτέρου τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἀσκήσις τῆς ἀγαθοεργίας σήμερον εἶναι περισσότερο ἐπιείγοντα καὶ πρέπει νὰ προσλαμβάνουν τὰς ἐκτάσεις τῆς οἰκουμένης ²⁶.

Ἐφ' ὅσον δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν μας καὶ αἱ γυναῖκες λαμβάνουν ὀλονὲν ἐνεργότερον μέρος ἐν πάσῃ τῇ κοινωνικῇ ζωῇ, ἐπιβάλλεται σοβαρῶς, ὅπως ἀξάνῃ καὶ ἡ συμμετοχὴ των εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ²⁷.

τικὸν καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὴν ἱεραρχίαν καθὼς καὶ τὸ Διάταγμα ἐπὶ τῶν μέσων τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐπικοινωνίας § 10, 11, 12, 13 κ.λ.π., ὡσαύτως καὶ τὸ Διάταγμα ἐπὶ τοῦ ποιμαντικοῦ καθήκοντος τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ § 16, 17, 18 καὶ τὴν Διακήρυξιν ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς παιδείας § 3, 5, 7, τὸ Διάταγμα τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας § 15, 21, 41 καὶ τὸ Διάταγμα ἐπὶ τῆς λειτουργικῆς διακονίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἱερέων § 9.

24. § 1. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 266. Ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ ζῶντι ὁργανισμῷ κανὲν μέλος δὲν διατελεῖ εἰς κατάστασιν ὅλως παθητικῆν, ἀλλὰ συμμετέχει ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ ἐν γένει δράσει τοῦ σώματος. Οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ (πᾶν τὸ σῶμα ἐν μέτρῳ ἐκάστου μέρους τὴν αὐξήσιν αὐτοῦ ποιεῖται) (Ἐφεσ. δ', 16), ἐὰν δὲ μέλος τι δὲν ἐργάζεται κατὰ τὰς δυνατότητας αὐτοῦ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος, δέον νὰ λογίζηται ὡς ἀνωφελὲς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς ἑαυτὸ (§ 2 Ἐνθ' ἄν. σελ. 268). Ἀλλὰ καὶ δυνάμει τῆς ἐνώσεως των μετὰ τοῦ Χριστοῦ οἱ λαϊκοὶ ἀποκοτῶν τὸ καθήκον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἀπόστολοι. Ἐνσωματωμένοι διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸ μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐνισχυόμενοι χάρις εἰς τὸ χρίσμα διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πῆμπονται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἔργον. Εἶναι καθιερωμένοι, βασιλεῖον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον (Ἀ' Πέτρ. β', 4—10) διὰ νὰ προσφέρουν δι' ὅλων τῶν ἐνεργειῶν πνευματικῆς θυσίας καὶ διὰ νὰ παρέχουν μαρτυρίαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν (§ 3 Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 269).

25. § 6. Ἐνθ' ἄν. σελ. 275.

26. Τοῦτο δὲ διότι τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶναι σήμερον εὐκολώτερα καὶ περισσότερον ταχέα, αἱ ἀποστάσεις ἐξεμηδενίσθησαν, οἱ κάτοικοι τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου καθίστανται ὡς τὰ μέλη μιᾶς μόνης οἰκουμένης. Ἡ ἀσκήσις τῆς ἀγαθοεργίας σήμερον δύναται νὰ ἐπεκταθῇ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς πᾶν εἶδος δυστυχίας. Ἴνα δὲ ἡ ἀσκήσις τῆς ἀγαθοεργίας εἶναι πάντοτε ὑπεράνω πάσης ἐπικρίσεως καὶ ἐμφανίζεται πράγματι ὡς ταιαυτή, δέον ὁ ἀγαθοεργῶν νὰ βλέπῃ ἐν τῷ πλησίον τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδημιουργήθη, καὶ τὸν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον πράγματι προσφέρεται ὅ,τι δίδεται εἰς τὸν πτωχόν (§ 8 Ἐνθ' ἄν. σελ. 279).

27. § 9 Ἐνθ' ἄν. σελ. 281. Καθ' ὁμοίωσιν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, οἵτινες ἐβόηθον τὸν Παῦλον εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου (Πράξ. ιη', 18—26. Ρωμ. στ', 3) οἱ λαϊκοί,

Μετέχοντες εἰς τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἀρχιερέως, προφήτου καὶ βασιλέως οἱ λαϊκοὶ ἔχουν τὸ ἐνεργὸν αὐτῶν ἔργον καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς κοινότητας ἡ δρᾶσις των εἶναι τόσον ἀναγκαία, ὥστε ἀνευ αὐτῆς ἡ ἱεραποστολὴ τῶν ποιμμένων δὲν δύναται κατὰ τὸ πλεῖστον νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πλῆρες ἀποτέλεσμα τῆς.

Οἱ χριστιανοὶ σύζυγοι εἶναι δι' ἀλλήλους, διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ διὰ τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας των οἱ συνεργοὶ τῆς χάριτος καὶ οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως. Εἶναι οἱ πρῶτοι, οἵτινες θὰ διαβιβάσουν εἰς τὰ τέκνα των τὴν πίστιν καὶ θὰ παιδεύουν ταῦτα κατ' αὐτὴν. Ὁφείλουν δὲ νὰ συνεργάζωνται αὐτοὶ καὶ πάντες οἱ πιστοὶ μετὰ τῶν καλῆς διαθέσεως ἀνθρώπων, ἵνα ἀναγκάξηται καὶ ἡ πολιτεία, ὅπως ἐν τῇ νομοθεσίᾳ αὐτῆς λαμβάνῃ μέτρα καλῆς διαπαιδαγωγώσεως τῆς νεολαίας καὶ ἡ κυβερνήσις τῆς χώρας σέβεται τελείως τὰ δικαιώματα τῆς οἰκογενείας. Τὸ ἱεραποστολικὸν τῆς καθήκον θὰ ἐκπληρώσῃ ἡ οἰκογένεια, ἐὰν διὰ τῆς εὐσεβείας τῶν μελῶν τῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν κοινῆς προσευχῆς τῆς παρουσιάζεται ὡς θυσιαστήριον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ οἴκῳ ²⁸. Οἱ νέοι θὰ φροντίζουν νὰ συνάπτουν φιλικὸς διαλόγους μετὰ τῶν νέων, οἵτινες ἐπιτρέπουν πρὸς ἀλλήλους παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας των νὰ γνωρίζονται ἀμοιβαίως καὶ νὰ μεταδίδουν τοὺς ἰδίους των θησαυροὺς οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ ²⁹. Ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἐργασίας οἱ λαϊκοὶ δύναται νὰ μεταφέρουν τὸ ἀποστολικὸν ἔργον ὁ ὁμοῖος πρὸς τὸν ὁμοῖον. Ἐκεῖ εἶναι οἱ καταλληλότεροι, ἵνα βοηθήσουν τοὺς ἀδελφούς των, εἰς τὸ περιβάλλον τῆς ἐργασίας, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς σπουδῆς, τῆς κατοικίας, τῆς ἀναπαύσεως, τῶν κοινῶν συναντήσεων ³⁰.

οἵτινες ἔχουν ἀληθῶς τὸ ἀποστολικὸν πνεῦμα, ἔρχονται εἰς βοήθειαν τῶν ἀδελφῶν των καὶ ἀνακουφίζουν τόσον τοὺς ποιμένας των ὅσον καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ πιστοῦ λαοῦ (Ἀ' Κοριν. στ', 17—18). Ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνθρώπους λίαν μεμακρυσμένους ἀπ' αὐτῆς· συνεργάζονται μετὰ ζήλου εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἰδίᾳ διὰ τῆς κατηχήσεως. Ἐπι πλεόν διὰ νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν δὲν περιορίζουν τὴν συνεργασίαν των εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐνορίας ἢ τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ θὰ προσπαθήσουν νὰ τὴν διεγυρῶν εἰς πεδῖον ὑπερνοσηρῶν, ὑπερεπισκοπικῶν, ἐθνικῶν καὶ διεθνῶν (§ 10. Ἐνθ' ἄν. σελ. 282—283).

28. § 11 Ἐνθ' ἄν. σελ. 284—285.

29. § 12 Ἐνθ' ἄν. σελ. 287.

30. § 13 Ἐνθ' ἄν. σελ. 288. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς ξένα ἔθνη ὀφείλουν νὰ ἐνθυμῶνται, ὅτι αἱ μετὰ τῶν λαῶν σχέσεις πρέπει νὰ εἶναι μία ἀληθῆς ἀδελφικὴ συναλλαγὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀμφότερα τὰ μέρη δίδουν καὶ λαμβάνουν συγχρόνως. Ἐκεῖνοι οἵτινες ταξιδεύουν εἰς ξένα χώρας δι' ὑποθέσεις των ἢ πρὸς ἀνάγκαι, ὀφείλουν νὰ ἐνθυμῶνται, ὅτι εἶναι ἐξ Ἰσοῦ πανταχοῦ οἱ ὀδοιποροῦντες ἀγγελιαφόροι τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅσοι τοιοῦτοι νὰ συμπεριφέρωνται (§ 14 Ἐνθ' ἄν. σελ. 290). Ἡ ἱεραποστολὴ τὴν ὁποίαν ἐκάστος ὀφείλει προσωπικῶς νὰ ἀσκήσῃ καὶ ἣτις ἀπορρεῖ πάντοτε ἐκ ζωῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς (Ἰωάν. δ', 14), εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ ὅρος πάσης ἱεραποστολῆς τῶν λαϊκῶν καὶ αὐτῆς τῆς συλλογικῆς καὶ τίποτε δὲν δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτήν. Αὐτὴ ἡ ἀτομικὴ ἱεραποστολὴ εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ γόνιμος καὶ εἰς τινὰς περιστάσεις εἶναι ἡ μόνη κατ' ἀλλήλους καὶ ἡ μόνη δυνατὴ (§ 16. Ἐνθ' ἄν. σελ. 291). Ἡ ἀτομικὴ αὕτη ἱεραποστολὴ εἶναι πρὸ παντὸς ἀναγκαία καὶ ἐπιείγουσα εἰς τὰς χώρας, ὅπου ἡ ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας

Δὲν πρέπει ὁμως νὰ λησμονῆται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσει κοινωνικός καὶ ὅτι ἠδὸκῆσεν ὁ Θεὸς νὰ συναγάγῃ τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν Χριστόν, ἵνα ποιήσῃ ἐξ αὐτῶν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ (Α' Πέτρον β', 5—10) καὶ ἐνώση τοῦτον εἰς ἓν μόνον σῶμα (Α' Κορ. ιβ', 12). Ἡ ὀργανωμένη λοιπὸν ἱεραποστολή ἀνταποκρίνεται καλῶς πρὸς τὰς συνθήκας τὰς ἀνθρωπίνους καὶ πρὸς τοὺς πιστοὺς τῆς Χριστιανισμοῦ. Αἱ ὀργανώσεις, αἱ δημιουργούμεναι διὰ συλλογικὴν ἱεραποστολήν, ὑποστηρίζουν τὰ μέλη των, μορφώνουν ταῦτα πρὸς ἱεραποστολήν, κανονίζουν καὶ διευθύνουν τὴν ἱεραποστολικὴν των δρασὶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἐπιζῆ ἐξ αὐτῶν σπουδαιότερα ἀποτελέσματα παρὰ ἐὰν ἕκαστος ἐνῆργει μεμονωμένος³¹. Οἱ λαϊκοὶ συνεργαζόμενοι κατὰ τὸν ἴδιον αὐτοῖς τρόπον μετὰ τῆς ἱεραρχίας εἰσφέρουν τὴν πεῖραν των καὶ ἀναλαμβάνουν τὴν εὐθύνην ἐν τῇ διευθύνσει τῶν ὀργανώσεων τούτων καὶ ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ καὶ ἐπιδιώξει τοῦ προγράμματος τῆς δράσεώς των³². Πᾶσαι αἱ ἱεραποστολικαὶ ὀργανώσεις δέον νὰ τιμῶνται ὡς ἀρμόζει. Πρὸ παντὸς ὁμως ἐκείναι τὰς ὁποίας ἡ ἱεραρχία κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν χρόνων καὶ τῶν τόπων θὰ συστήσῃ καὶ θὰ ἀποφασίσῃ ὅπως ἰδρῶσῃ ὡς ἐπιγερούσας, δέον νὰ τίθενται εἰς πρώτην γραμμὴν³³. Ἐδρῖσκειται ἐν τούτοις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀριθμὸς τις ἱεραποστολικῶν πρωτοβουλιῶν, αἵτινες ὀφείλονται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν ὁποίων ἡ διαχείρισις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συνετοῦ κρίσεώς των. Τοιαῦτα πρωτοβουλία ἐπιτρέπουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τινὰς περιστάσεις καλλίτερον νὰ πληροῖ τὴν ἀποστολήν της. Δὲν εἶναι δὲ καὶ σπάνιον ἡ ἱεραρχία νὰ ἐπαινῆ καὶ νὰ συνιστᾷ ταῦτα. Οὐδεμία ὁμως πρωτοβουλία δύναται νὰ ἀξιοῖ τὸ ὄνομα τῆς καθολικῆς, ἀνευ τῆς νομίμου συγκαταθέσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας. Ἡ ἱεραρχία ὀργανώνουσα τὴν ἱεραποστολήν κατὰ δια-

ἀντιμετωπίζει βαρεῖς κινδύνους. Ὡσαύτως ἔχει εὐρεῖαν θέσιν ἐκεῖ, ὅπου οἱ καθολικοὶ εἶναι ὀλίγοι καὶ διεσκορπισμένοι. (§ 17. "Ἐνθ' ἄν. σελ. 292).

31. § 18. "Ἐνθ' ἄν. σελ. 293—294. Ὑπάρχει μεγάλη ποικιλία εἰς τὰς ἱεραποστολικὰς ὀργανώσεις κατὰ τοὺς διαφόρους σκοποὺς οὓς μίᾳ ἐκάστη ἐπιδιώκουν. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ὁ ἀναγκαῖος δεσμὸς μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, οἱ λαϊκοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἰδρῶσιν ὀργανώσεις, νὰ τὰς διευθύνουν καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτὰς ὀνόματα. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἀποφεύγουν τὸν διασκορπισμὸν τῶν δυνάμεων διὰ τῆς ἰδρύσεως ἀνευ λόγου νέων σωματείων (§ 19 σελ. 294—295). Ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων οἱ λαϊκοὶ οἱ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς δράσεως καὶ συνεταιρισμῶν ἐπιδοθέντες εἰς ἱεραποστολικὴν δράσιν συνηγάθησαν στενῶς μετὰ ἱεραρχίας καὶ προσέλαβον τὸ ὄνομα «Καθολικῆ Δράσις». Αὐτὰ αἱ μορφὰι τῆς ἱεραποστολῆς, αἵτινες φέρουν ἢ δὲν φέρουν τὸ ὄνομα τῆς Καθολικῆς Δράσεως, ἀσκοῦν σήμερον ἱεραποστολήν πολὺτιμον.

32. § 20. "Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 296—297.

33. § 21. "Ἐνθ' ἄν. σελ. 298. "Ἄξιοι σεβασμοῦ καὶ ἰδιαιτέρας τιμῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι οἱ ἄγαμοι ἢ ἑγγαμοὶ λαϊκοὶ, οἵτινες ὀριστικῶς ἢ δι' ὀρισμένον χρόνον τίθενται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἰδρυμάτων της καὶ τῆς δράσεώς της. Οἱ ποιμένες δέον νὰ δέχονται τοὺς λαϊκοὺς τούτους μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἐξασφαλίζοντες καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς συντήρησιν αὐτῶν καὶ τῶν οικογενειῶν των (§ 22. "Ἐνθ' ἄν. σελ. 298).

φόρους τρόπους συμφώνως πρὸς τὰς περιστάσεις θὰ φροντίζῃ, ὥστε νὰ ἐνώσῃ στενῶς πρὸς τὸ ἴδιον ἀποστολικὸν ἀξίωμα καὶ τὸ ἔργον τῶν λαϊκῶν, χωρὶς νὰ ἀφαιρῆ ἀπ' αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον δικαίωμα δράσεως ἐξ ἰδίας αὐτῶν πρωτοβουλίας³⁴.

Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ ἄλλοι ἱερεῖς τοῦ κοσμικοῦ κλήρου καὶ τοῦ κλήρου τοῦ κανονικοῦ θὰ ἐνθουσιῶνται, ὅτι τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον τοῦ ἀσκῆν τὴν ἱεραποστολήν εἶναι κοινὰ εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς, κληρικὸς ἢ λαϊκὸς καὶ ὅτι ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς Ἐκκλησίας οἱ λαϊκοὶ ἔχουσιν ἴδιον ρόλον νὰ διεξαγάγουν³⁵.

Τὸ ἕκτον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον, τὸ περιλαμβάνον τὰς παραγράφους 28, 29, 30, 31, 32 εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ κατάρτισιν τῶν λαϊκῶν διὰ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον.

Τοιοῦτο κατὰ τὰς κυρίας αὐτοῦ γραμμὰς εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ περὶ τῆς ἱεραποστολῆς καὶ τῆς διακονίας τῶν λαϊκῶν διατάγματος τῆς δευτέρας Βατικανέου συνόδου. Ἀναμφιβόλως διὰ τοῦ διατάγματος τούτου ἀνασύρεται τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον ἀπὸ τῆς παθητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε παραμεληθῆ κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῶ θέσιν καθιστάμενον ἐνεργὸς παράγων ἐν τῇ ἱεραποστολικῇ καὶ τῇ ἐν γένει δράσει τῆς Ἐκκλησίας³⁶.

Ἄξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι αὐτὸς ὁ πάπας ἐνεχείρισεν αὐτοπροσώπως εἰς τοὺς ἀκροατὰς καὶ ἀκροατριάς τῆς συνόδου τὸ κείμενον τοῦ Διατάγματος τούτου, θέλων διὰ τῆς χειρονομίας ταύτης νὰ σημάγῃ, ὡς ἐξήγησε παρρηθὺς ὁ γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Συνόδου,

34. § 24. "Ἐνθ' ἄν. σελ. 300—301.

35. Διὰ τοῦτο θὰ ἐργάζονται ἀδελφικῶς μετὰ τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ θὰ συγκινοῦνται εἰδικῶς ἐκ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν λαϊκῶν εἰς τὰ ἱεραποστολικά ἔργα (§ 25 σελ. 302). Πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἱεραποστολῆς ἐν ταῖς ἐνορίας δέον νὰ ἰδρυθῶν συμβούλια, ἅτινα θὰ ὑποστηρίζουν τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον καὶ ὅπου οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ θὰ συνεργάζονται κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον μετὰ τῶν λαϊκῶν. Τὰ συμβούλια ταῦτα θὰ δύνανται νὰ βοηθοῦν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν συναρμογὴν τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ἢ πρωτοβουλιῶν τῶν λαϊκῶν ἐν σεβασμῶ τῆς ἰδίας φύσεως καὶ αὐτονομίας ἐκάστης.

Τοιαῦτα συμβούλια δέον νὰ συσταθῶν ἐνοριακὰ, ὑπερενοριακὰ, ἐπισκοπικὰ, ὑπερεπισκοπικὰ, ἐθνικὰ, διεθνή καὶ παρὰ τῇ ἀγίᾳ Ἐδρᾷ εἰδικῇ Γραμματεία πρὸς ὑπηρεσίαν καὶ προώθησιν τῆς ἱεραποστολῆς τῶν λαϊκῶν. Ἡ Γραμματεία αὕτη θὰ εἶναι ὡς κέντρον ἀποσκοποῦν εἰς τὸ νὰ παρέχῃ ὁδηγίαν εἰς τὰς διαφόρους ἱεραποστολικὰς πρωτοβουλίας τῶν λαϊκῶν (§ 26 "Ἐνθ' ἄν. σελ. 303).

36. Ὁ ἀναλύων τὸ Διάταγμα τοῦτο εἰς τὰς Pages Documentaires (Février 1967) διαμαρτυρούμενος Πάστορ Α. Vermeil παρατηρεῖ μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «τὸ Διάταγμα τοῦτο μοῦ προὔκλεσεν ὀλίγον τι ζηλοτυπίαν τινά. Διότι ἐν τῷ Προτεσταντισμῶ ἡμῶν δὲν κατέχομεν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν κείμενόν τι ἀπλοῦν καὶ πλήρες ἐπιτρέπον μίαν τοποθέτησιν εἰς τὸ ἔργον τῶν λαϊκῶν μας καὶ ἓνα προσανατολισμὸν εἰς τὰς ἐνεργείας των. Ἐχομεν βεβαίως ὀλόκληρον γραμματεῖαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Δὲν ἔχομεν ὁμως κείμενον τόσον βραχὺ καὶ πυκνόν, ὡς τὸ Συνοδικὸν διάταγμα, κείμενον μεμελετημένον καὶ συντεταγμένον ἀπὸ κοινοῦ συλλογικῶς, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ διεγείρῃ τὴν σκέψιν τῶν πιστῶν μας καὶ νὰ κεντρίσῃ τὴν δρασίαν των» (σελ. 36).

ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

1. Ἐνώπιον Διλημάτων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κέλσου, τὸν β' αἰῶνα ἤδη, ὁ Χριστιανισμὸς ἐτίθετο ἐν ἀμφιβόλῳ διὰ τὴν χρησιμότητά του. Ἐκατηγορεῖτο ὑπὸ τινῶν διὰ τὴν ἀκίνησιάν του καὶ τὴν ἀνικαιότητα νὰ ἐκτιμῆσθαι τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς καὶ νὰ δώσῃ ταχεῖας λύσεις. Καὶ ὁ Τερτυλλιανὸς ἀμφιταλαντευόμενος ἀκόμη ἠρώτα τοὺς πιστοὺς τῆς Β. Ἀφρικῆς: «Ποία σχέσις δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ Ἱερουσαλήμ καὶ Ἀθηνῶν;». Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἀδίκως μερικοί θορυβηθέντες ἀνησυχοῦν διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν ἔργων τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς τὴν Δύσιν. Φοβοῦνται ὅτι θὰ κλονισθοῦν αἱ πεποιθήσεις πολλῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὴν πηρεστέραν ἐπιστημονικὴν ἐνημέρωσιν. Καὶ σήμερον ἐν μέσῳ 20ῶν αἰῶνι εὐρίσκονται ἀνθρώποι ὑποφέροντες ἀπὸ ἓνα εἶδος ἠττοπαθείας, ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς ἐπιστήμης ἢ καθε σημειουμένης προόδου, οὐδὲν τὸ θετικὸν βλέποντες. Εὐρισκόμεθα ἐπομένως μεταξὺ δύο ἀκροτήτων: ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἱκανοτήτων τοῦ ἀνθρώπου,

ὅτι «ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν ἐννοεῖ νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς πάντας τοὺς λαϊκοὺς τὰ ἔγγραφα τοῦτο, τὸ καταστατικὸν τοῦτο τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τῇ μετασυνωδικῇ Ἐκκλησίᾳ»³⁷.

Κατὰ ταῦτα δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ στροφή, ἣτις καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἔνδον καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἔξω ἐπραγματοποιήθη ἐν τῇ Β' Βατικανείᾳ συνόδῳ, τῇ κατὰ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς οἰκουμηνικῇ, ἐνταί σοβαρὰ καὶ πολλοῦ λόγου ἀξία. Γεννᾶται ἤδη τὸ ἐρώτημα: Ἄρα γε ἡ στροφή αὕτη εἶναι τόσο σοβαρὰ ὥστε νὰ προσιωνίζεταί ἐγγύτατα καὶ ἐπὶ θύραις οὖσαν τὴν ποθητὴν ἡμέραν τῆς ἐνώσεως;³⁸. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ δεῦτερον μέρος τῆς διαπραγματεύσεως ἡμῶν.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΝ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

37. Ἰ. Καρμίρη, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμὸς III ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐκκλησίας) σελ. 67.

38. Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἔδωκεν ἤδη ἀπάντησιν εἰς ὑπεραισιδόξον συνέντευξιν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος δημοσιευθεῖσαν τῇ 22 Νοεμβρίου 1966 εἰς τοὺς Τάμις τῆς Ν. Ὑόρκης ὁ ραδιοαναλυτὴς τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Βατικανοῦ Φάουστο Βάλλεγρη προβάς τέσσαρας μόλις ἡμέρας μετὰ τὴν ὡς ἄνω συνέντευξιν, ἣτις τὴν 26 Νοεμβρίου εἰς τὴν ἐπομένην ἀνακοίνωσιν: «Ἡ ἔνωσις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ τόσο γρήγορα, ὅσον προβλέπει ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης Ἀθιναγόρας». Ἡ ἔνωσις ἀπέχει ἀκόμη πολύ, διότι ὁ Καθολικισμὸς καὶ ἡ Ὁρθοδοξία ἔχουν διαφόρους ἐρμηνείας τοῦ ὄρου «Ἐνωσις. Δι' ἡμᾶς σημαίνει τὴν τελείαν καὶ ὀριστικὴν ἔνωσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑπὸ ἓνα Πάπῳ. Διὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἀντιπροσωπεύει κάτι, πὸν θὰ ἠμποροῦσαμεν νὰ τὸ ἀποκαλέσωμεν «ἔμμεσον ἐπαφήν», καὶ τὸ ὅποιον ἔχει ἤδη πραγματοποιηθῆ μερικῶς, πὸν ἀπέχει ὅμως ἀπὸ συγκεκριμένην ἔνωσιν ὑπὸ ἓνα ἀνάγκαστον ἡγέτην, (Ἰδε Περιοδικὸν «Σωτήρ» 7—12—1966 καὶ «Πάντατινος Φεβρουαρίου» 1967 σελ. 86.

ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς περιφρονήσεως οἰασδήποτε σημειουμένης προόδου.

Μακρὰν ἐννοεῖται αἱ γενικότητες. Διότι ἡ Χριστιανικὴ παράταξις οὐδέποτε ἠρνήθη διάλογον μὲ τὸν κόσμον. Ὑπῆρξεν ὅμως πολὺ βραδυκίνητος εἰς τὰ βήματά της πρὸς τὸν κόσμον. Ἐδῶ ἔχουν οἱ κατήγοροί μας κάποιον δίκαιον. Ὑπῆρξαμεν ὑπερσυντηρητικοί. Ἐν γνώσει τοῦ κυφορουμένου κακοῦ, δὲν ἐκωφεύσαμεν. Ἐπροσέξαμεν καὶ ἠκούσαμεν τὰ συνθήματα τῶν ἀρνητῶν, τῶν ὑπαρξιστῶν, τῶν ὑλιστῶν. Ἡ προσοχή μας δὲν ἐξεδηλώθη εἰς ἀντίδρασιν. Ὡμοιάσαμεν τὸν βασιλέα ἐκεῖνον Ἰωακείμ, δίδοντες τὴν ἐντύπωσιν ὅτι προσέχομεν μίαν προειδοποίησιν σοβαράν, μίαν ἐπερχομένην καταγίδα, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ προσοχή μας εἶναι ἄλλοῦ. Ἴδου τὸ διδακτικώτατον αὐτὸ περιστατικὸν τῆς Π. Διαθήκης:

Κατὰ τὸ 605 π.χ. ὁ προφήτης Ἱερεμίας ὑπαγορεύει εἰς τὸν μαθητὴν τοῦ Βαροῦχ ὁράσεις καὶ προφητείας περὶ τῶν ἐπερχομένων κινδύνων κατὰ τῆς χώρας Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. Μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πολυτίμου κειμένου καὶ τὴν ἀνάγνωσίν του εἰς τὸν ναόν, οἱ συνεργάται τοῦ βασιλέως Ἰωακείμ προσκαλοῦν τὸν Βαροῦχ ν' ἀναγνώσῃ τοῦτο καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρχοντος λόγῳ τῆς σπουδαιότητός του, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Λόγῳ τοῦ χειμῶνος ἔκαιε πυρὰ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου. Ἐνῶ ὁ γραμματεὺς τὸ ἐδιάβαζε, τελείως ἀφηρημένος ὁ βασιλεὺς, ἄλλα σκεπτόμενος καὶ ρεμβάζων, μὲ μίαν λεπίδα ἔκοπτε τὰ ἀναγνωσθέντα τμήματα τοῦ κυλινδρικοῦ παπύρου καὶ τὰ ἔριπτε μὲ ἀφέλειαν εἰς τὰς φλόγας, μέχρις ὅτου ὀλόκληρος κατεστράφη. Ἀδιαφορία τελεία καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀκόμη τῶν παρευρισκομένων γραμματέων καὶ αὐλικῶν (Ἱερ. 43, 22-27).

Εἰς τὴν συμπεριφορὰν αὐτὴν τοῦ Ἰωακείμ ἀντικατοπτρίζεται ἡ ἀδράνεια ἢ ἡ ἄλλειψις τῆς σταθμίσεως ἐπαρκῶς τῶν ἐπερχομένων κακῶν εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Ἐπαναπαυόμενοι συχνὰ εἰς παραδοσιαρικὴν εὐλάβειαν τοῦ λαοῦ δὲν τείνομεν τὰ ὦτά μας εἰς τοὺς κώδωνας τοῦ κινδύνου. Δὲν αἰσθανόμεθα τὴν παρουσίαν τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον δι' ἓνα στρατὸν εἰς μίαν ἐμπόλεμον κατάστασιν. Ὑπερβολικὴν ἐμπιστοσύνην τρέφομεν εἰς τὰ μέτρα ἀσφαλείας, εἰς ἀπατηλὰς στατιστικὰς καὶ εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐγαλούχησαν ἄλλοτε καὶ τὸν ἔσωσαν εἰς τόσας ἱστορικὰς δοκιμασίας.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι σποραδικαὶ ὑγιεῖς ἀντιδράσεις σημειώνονται παρ' ἡμῖν. Ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς Ἐκκλησίας ἐκπηδοῦν κινήσεις καὶ φυσιογνωμίαι διὰ ν' ἀντικρύσουν τὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς. Συμβαίνει ὅμως τοῦτο τὸ περίεργον. Μόλις ἀρχίζει ἡ δράσις, νέαι δίναι καὶ πνευματικαὶ κινήσεις προβάλλουν, διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι τὰ μόλις τιθέμενα

εἰς ἐφαρμογὴν κατασταλτικὰ συστήματά μας εἶναι ἀσυγχρόνιστα καὶ πεπαλαιωμένα. Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γενεάν συναντῶνται, ἀπὸ ἀπόψεως ρυθμοῦ καὶ νοοτροπίας, δύο κόσμοι ἀντίθετοι. Ὅτι μέχρι πρό τινος ἔθεωρεῖτο εὐρύτης καὶ προσγειωμένος, ἰδοὺ τώρα χαρακτηρίζεται ὡς κεκλεισμένον καὶ ἄκαιρον.

Καὶ ἐν τούτοις οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἦσαν ξένοι πρὸς τὰ φιλοσοφικὰ καὶ διανοητικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς των. Δὲν ἦσαν πάντοτε ἀρνητικοὶ καὶ ἀκαμπτοὶ ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν σκέψιν. Πρόχειρον παράδειγμα ὁ ἱ. Αὐγουστίνος, ὁ ὁποῖος καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀκόμη δὲν ἐγκαταλείπει τὸν προσφιλῆ του Νεοπλατωνισμόν ὡς μηδὲν ἀσυμβίβαστον καὶ ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον. Εἰς τὸ ἔργον του *Contra Academicos* γράφει: «Ἐχὼ τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθείας χωρὶς νὰ παραθεωρήσω τοὺς Πλατωνικοὺς καὶ ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλυφθῇ διάστασις οἰαδήποτε αὐτῶν μετὰ τὰ ἱερὰ μυστήρια». Χριστιανικῶς σκεπτόμενος διαβλέπει σταδιακὴν τὴν λύτρωσιν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν. Καὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον τοῦ πνεύματος ἀνακαλύπτει ὑγιῆ στοιχεῖα καὶ ἐξηγήσεις περὶ τῶν ὄντων καὶ γινομένων.

Σὺν τούτοις εὐρύτατα κυκλοφορεῖ μία ἀπαράδεκτος περὶ Θεοῦ ἀντίληψις μεταξὺ τῶν λεγομένων «θεϊστῶν». Χωρὶς νὰ ἔχουν ἐγκαταλείψει τὰς τάξεις τῶν πιστευόντων, θεωροῦν τὸν Θεὸν πολὺ ἀπομακρυσμένον, ἀπρόσωπον, μὴ ἐνδιαφερόμενον καὶ ἀναμιγνυόμενον εἰς τὰ προβλήματα τοῦ ἀγωνιζομένου ἀνθρώπου. Καταλήγουν εἰς τὴν τοιαύτην ἐκδοχὴν καὶ ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας τοῦ κραοῦ καὶ ἐκ τοῦ μυστηρίου, ὅπερ καλύπτει τὸ πρόβλημα τοῦ πόνου. Ἐν προκειμένῳ οὐδὲν νέον ἔχομεν παρὰ μίαν ἀνακύκλησιν ἀρχαίων σκέψεων τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. Ἡδὴ ὁ Πλατωνισμὸς ἐδίδασκεν ὅτι «ὁ Θεὸς ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται» (Πλάτ. Συμπόσιον, 203, λόγος Διοτίμας πρὸς Σωκράτην).

★

Μετὰ μεγαλυτέραν ἔμφασιν ἐπιβάλλεται σήμερον ἡ Σύνοδος νὰ διακηρύξῃ, ὅτι συνεχῆς εἶναι ἡ ἐπέμβασις καὶ ἀνάμιξις τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ τοῦ κόσμου. Ὁ ἄνθρωπος, παρὰ τὴν φαινομένην ἀπουσίαν τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ προσκηνίου τῆς ζωῆς, ζῆ ἐν συνεχεῖ ἐξαρτήσῃ καὶ ἀγάπῃ τοῦ Πατρὸς του. Εὐρίσκειται εἰς διαρκῆ σχέσιν μετὰ τὸν Οὐρανόν. Τὴν παρουσίαν του μᾶλλον παρὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θεοῦ βλέπει συνεχῶς ὁ Πιστός, διότι ἐξηγεῖ τὰ φαινόμενα καὶ τὰς ἀκαταστασίας μετὰ ἄλλον κριτήριον καὶ ὀπτικὴν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς δὲν χρησιμοποιοῖ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὰ ὠφελιμιστικὰ δεδομένα καὶ δὲν ἀναμένει ἄμεσον καὶ κατὰ τὰς ὁρέξεις τοῦ τυχόντος ἐκβασιν τῶν ποθουμένων. Ἄλλαι αἱ βουλαι τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἀπαντᾷ ἄμεσως καὶ δὲν συμορφώνεται πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις μας, διότι συχνὰ αὐταὶ εὐρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ αἰώνιον συμφέρον. Ἐπειδὴ συχνὰ ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῆ οὐσιώδη ζωὴν, σύμμε-

τρον πρὸς τὴν ἀνωτάτην φύσιν του, καὶ αἱ μέθοδοι τοῦ Θεοῦ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ διαφέρουν, καὶ νὰ ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰς προσδοκίας μας. Δέον νὰ μὴ συγχέεται τὸ πρόσκαιρον μετὰ τὸ αἰώνιον. Ἀφιέμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς ἐπιθυμίας του, κινδυνεύει νὰ γίνῃ δοῦλος τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ νὰ καταντήσῃ ἀπλοῦν ἐξάρτημα τῆς ὑλικῆς φύσεως.

2. Ὑλιστικαὶ ἰδεολογίαι.

Οἱ περισσότεροι τῶν Ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας σήμερον ζοῦν ὑπὸ διάφορα ἰδεολογικὰ καθεστῶτα. Μόνον εἰς μίαν χώραν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρον, Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία συνεργάζονται ἀρμονικῶς βάσει μακραιώους παραδόσεως μετὰ τὴν πολιτικὴν ἐν ἰσχύϊ ἐξουσίαν.

Αἱ ἀρξάμεναι ὁμως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Κ' αἰῶνος ἐπαναστατικαὶ ἀντιλήψεις περὶ Κράτους καὶ σοσιαλιστικῆς Κοινωνίας, συνετέλεσαν εἰς τὴν ριζικὴν ἀλλαγὴν τῆς στάσεως ὑλιστικῶν καθεστῶτων ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας. Ὅχι μόνον διέκοψαν κάθε σεβασμὸν ἐκ παραδόσεως καὶ ἀπὸ αἰώνων καὶ συμπαραστάσιν πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ προέβησαν καὶ εἰς ὄρησιν τῆς θέσεως αὐτῆς ὡς θείου Ἰδρύματος. Τὴν ἔχαρακτήρισαν ὡς ἀντιδραστικὸν στοιχεῖον, ἰσχυρίζόμενοι μάλιστα ὅτι ἀποτελεῖ ἐμπόδιον ἢ περαιτέρω ὑπαρξίς της εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἐν τῇ Δύσει, ὅπου ὁ Σοσιαλισμὸς ἐφηρμόσθη ὑπὸ ἡπιωτέραν μορφήν, δὲν ἀναγνωρίζεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἡγετικὴ της θέσις. Ἡ Ἐκκλησία τίθεται εἰς τὸ περιθώριον. Τὸ προέχον εἶναι δι' αὐτοὺς ἡ ἐλευθέρᾳ ἐκπαίδευσις, ἀπτόκοκ ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀνευ θρησκευτικῆς ἀναμίξεως. Ἀντὶ τῆς Κατηχίσεως προτιμᾶται ἡ ἀχρωμάτιστος Ἠθικὴ, ἡ οὐδετερότης, οὐδεμία ἐμφάνισις τῆς θρησκευτικοῦ στοιχείου. Ὁ πολίτης ὑφίσταται διὰ τὸ Κράτος. Τὸ ἰδεώδες εἶναι ἡ ἀνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ἡ ἐξίσωσις τῶν τάξεων, ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐργαζομένου κόσμου, ἡ πλήρης χειραφέτησις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ δημιουργία οἰκογενειακῶν ἐστιῶν, συμφώνως πρὸς τὰ εὐδαιμονιστικὰ κριτήρια.

Διμέτωπος λοιπὸν ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ντεῦθεν. Ἀγὼν ὁμως ἀκόμη περισσώτερον δύσκολος, διότι γίνεται χωρὶς ὄπλα καὶ ὑλικὴν δύναμιν. Τὸ πνεῦμα δυσκολώτερον κατακτᾶται παρὰ τὸ σῶμα. Τί δέον γενέσθαι ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας; Χωρὶς κλαυθμηρισμοὺς καὶ ἀσκόπους ἀπειλὰς καλεῖται νὰ διακηρύξῃ, ὅτι τὸ ἅπαν τῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἡ πλήρωσις τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐπιγείου ζωῆς. Ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄλλοι νομίζουν ὅτι αἱ ἀνάγκαι ἔληξαν, ἐκεῖ ἀκριβῶς δι' ἡμᾶς ἄλλαι ἀνάγκαι ἀρχίζουσιν καὶ ἐρωτηματικὰ ἀδυσώπητα προβάλλουσιν. Καλεῖται ἀκόμη νὰ ὑπενθυμίσῃ τὸ τόσον σύννηθες παράδοξον φαινόμενον: ὅτι ὁ ἄνθρωπος καταντᾷ πτωχὸς ἐν τῇ ἀφθονίᾳ του, δυστυχῆς ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του. Ὅτι

όπου παρατηρείται εὐμάρεια καὶ χλιδὴ ἐκεῖ συνήθως καὶ τὰ ἠθικὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς Νεολαίας εἶναι δξύτατα καὶ ἀπείρως ἀνησυχητικά.

Ἄφ' ἐτέρου, δικαίως ἢ ἀδίκως, ἐμείναμεν ὡς Χριστιανοὶ εἰς τὸ περιθώριον, ἀργοί, βραδυνίκτητοι, διστακτικοί. Ἐθεωρήσαμεν ὡς ἐπουσιώδη ἢ ξένα πρὸς ἡμᾶς θέματα ζωτικά, τὰ ὁποῖα γύρω μας συνταράσσουν ἔθνη καὶ ἀνατρέπουν τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας. Κατὰ συνέπειαν ἢ πρωτοβουλία ἔφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας μας. Ἄλλοι τότε ἐπωφελήθησαν καὶ ἐπωφελούνται διὰ νὰ προσφέρουν ὡς αὐτόκλητοι ἀνθρωποσῶσται ἀμφιβόλου ἀποτελεσματικότητος πανακειάς. Ἡ ἐντύπωσις περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ὅτι ζῆ εἰς ἄλλον κόσμον, εἰς τὰ σύννεφα. Ὅτι παραμελεῖ ἢ δὲν ἐνδιαφέρεται ὅσον πρέπει διὰ τὸν παρόντα κόσμον. Ἐπομένως πρέπει ἢ πίστις εἰς τὴν Κρίσιν καὶ τὴν αἰωνιότητα νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ὀρθὴν θέσιν των. Τοῦτο προσπαθεῖ ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς νὰ κάμη. Δὲν ἠμπορεῖ ἢ μία ἀρετὴ νὰ γίνεταί εἰς βᾶρος τῆς ἄλλης. Ἡ κρίσις θὰ ἔχη θέσιν, ἀλλ' οὐχὶ τὴν πρώτην καὶ δὲν θὰ ἀπορροφηθῆ τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ ἀπώτερον μέλλον.

★

Αὐτὸς ὁ κόσμος, δὲν χωρεῖ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ, εἶναι ἢ πρώτη καὶ κατωτέρα τάξις, ἀλλ' εἶναι καὶ ἢ σπουδαιότερα. Ἄν μείνη στάσιμος εἰς αὐτὴν θὰ χάσῃ ὅλην τὴν συνέχειαν τῶν διαδοχικῶν τάξεων καὶ θὰ διακινδυνεύσῃ ὁ μαθητὴς νὰ ἀποβληθῆ ὀριστικῶς τοῦ σχολείου. Ἄπὸ τὴν παρούσαν βιοτὴν μας ἐξαρτᾶται ἢ μέλλουσα. Τὴν ἀνατροπὴν τῆς τάξεως τῶν ἀξιών ἐγνώριζεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του καὶ ὁ Μέγας Βασιλεὺς. Ποιῶν διάκρισιν μεταξὺ τῶν ὑλιστικῶν συστημάτων τῆς ἐποχῆς του, τὰ ὁποῖα ὅλην τὴν βαρῦτητα ἔθετον ἐπὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ σώματος, προβάλλει τὰ ἀνώτερα ἰδεώδη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μεταφέρομεν τὴν διαγνωστικὴν του, διότι ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τὴν πνευματικὴν σύγχυσιν καὶ τὸ ἠθικὸν χάος τῆς ἐποχῆς μας:

«Ἐφαντάσθησαν μὲν τινες καὶ τῶν ἔξω περὶ τοῦ ἀνθρωπείου τέλους, καὶ διαφόρως ἠνέχθησαν εἰς τὴν περὶ τοῦ τέλους ἔννοιαν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπεφήναντο τέλος εἶναι τὴν ἐπιστήμην, οἱ δὲ τὴν πρακτικὴν ἐνέργειαν. Ἄλλοι τὸ διαφόρως χρῆσθαι τῷ βίῳ καὶ τῷ σώματι. Οἱ δὲ βοσκηματώδεις ἠδονὴν ἀπεφήναντο εἶναι τὸ τέλος. Ἡμῖν δὲ τέλος, οὐ ἔνεκεν πάντα πράττομεν, καὶ πρὸς ὃ ἐπειγόμεθα ἢ μακαρία διαγωγὴ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι. Αὕτη δὲ συμπληροῦσθαι τὰ ἐν τῷ βασιλεύεσθαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τούτου γὰρ οὐδὲ μέχρις ἐπινοίας βέλτιόν τι ἐξευρεθῆ τῇ λογικῇ φύσει»¹.

Ὅσοι Χριστιανοὶ ζοῦν εἰς χώρας ὅπου ἐπικρατοῦν δυσμενεῖς κοινωνικαὶ συνθήκαι καὶ ὅπου, ἂν δὲν καταδιώκουν τὴν θρησκείαν, τοῦλάχιστον τὴν

1. Μ. Βασιλείου ὁμιλία εἰς ψαλμὸν 48,1 (Ρ.Γ. 29,432 Α).

περιφρονοῦν πάντως ὡς τι τὸ ἀναχρονιστικόν, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐνισχυθοῦν ἀπὸ τὰς ἀναμενομένας κατευθύνσεις καὶ σκέψεις τῆς Συνόδου, διὰ νὰ ἀντλήσουν ἐξ αὐτῶν θάρρος καὶ πίστιν.

Δὲν ὑπάρχει γνήσιος Χριστιανὸς ἐκεῖ ὅπου οἱ πιστοὶ χωρὶς ἀστόχους καὶ προκλητικὰς ἐπιδεικτιάζσεις δὲν ὁμολογοῦν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα καὶ ὡς Κύριον καὶ ὡς Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι φιλοσοφία ἢ σύνολον ἠθικῶν κανόνων, ἢ ἰδεολογία. Εἶναι τὸ βίωμα τῆς Πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Πολλοὶ δυστυχῶς σήμερον δὲν συμμερίζονται τὴν Πίστιν αὐτὴν, ἐξ ἀγνοίας, λάθους ἢ ἐσκεμμένης τοποθετήσεως τοῦ ὅλου θέματος. Ὅστις ὅμως θέλει νὰ ὁμιλήσῃ ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν καὶ νὰ ἐκφέρῃ ἀντικειμενικὴν δικαίαν κρίσιν περὶ τῆς Πίστεως, ὀφείλει νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς βασικὸν τὸ ἀνωτέρω κριτήριον τῆς μαρτυρίας.

Δὲν ὁμιλεῖ δὲ διὰ τὸν ἀληθῆ Χριστιανισμὸν ὅστις παραποιῶν τὰ ἀνωτέρω θεωρεῖ τὸν Χριστόν ἀπλοῦστατα ὡς κοινωνικὸν ἀναμορφωτὴν καὶ ἀνθρωπιστὴν, ὡς ἀπόστολον τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, ὡς ἠθικὸν διδάσκαλον κ.λ.π.

Σφάλλουν ἐξ ἴσου οἱ εἰσηγούμενοι τὴν ἀπαράδεκτον ἀπλοποίησιν, ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν τὰ δόγματα καὶ τὴν «ἀνήκουσαν πλέον εἰς τὸ παρελθὸν μεταφυσικὴν» τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ὅταν ἀκούωμεν τοιαῦτα καὶ παρόμοια ἀπαράδεκτα τολμηρὰ κηρύγματα ὀφείλομεν νὰ ἐξετάζωμεν ποία ἰδεολογία κρύπτεται ὀπισθεν αὐτῶν. Ὅταν μᾶς ζητοῦν νὰ εἴμεθα ἀνθρωπισταί, με συμπάθειαν ὑπὲρ τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀδίκουμένου, κοινωνισταί συγχρονισμένοι, ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται νὰ ἀνταποκρίνεταί εἰς ὅ,τι μᾶς διδάσκει ἢ Ἁγία Γραφή. Διότι πράγματι διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐξεδηλώθη ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ποῖαν ὅμως ἀντίληψιν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν οἱ προτρέποντες ἡμᾶς πρὸς ἕνα τοιοῦτον ἀκρωτηριασμένον ἀνθρωπισμόν;

Ὅταν δὲ πάλιν μᾶς ζητοῦν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν δῆθεν «ἐπιστημονικὴν» ἐρμηνείαν, ὅτι ἀγόμεθα καὶ φερόμεθα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τοῦ ἐνστικτοῦ καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πράγματι ἄνθρωπος παρὰ ὅταν ἀπαλλαγῆ τελείως τῆς ἐξαρτήσεως καὶ τῆς συσχετίσεώς του μετὰ τὸν Θεόν, τότε ὀφείλομεν σαφῶς νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν ὀρθὴν Χριστιανικὴν ἀνθρωπολογίαν καὶ κοινωνιολογίαν.

Ὁ μόνος ὠλοκληρωμένος ἄνθρωπος εἶναι ὁ Χριστιανός, ὁ πραγματικὸς ἄνθρωπος, ὁ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου ἢ εἰκὼν ἀναπαράγεται ἐν ἡμῖν διὰ τῶν Μυστηρίων.

★

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας γελοιοποιοῦν συχνὰ τὸν Χριστιανὸν παρουσιάζοντες αὐτὸν ὡς ἀνεδαφικὸν καὶ ἀσυγχρόνιστον καὶ μειωμένον ἄνθρωπον. Πλου-

σία ἀντιθρησκευτική φιλολογία γενικεύουσα προσπαθεῖ νὰ παρουσιάσῃ ἄνευ διακρίσεως ὅλους τοὺς Χριστιανούς ὡς ἀνθρώπους ἀτελεῖς, παραμορφωμένους, κωμικούς, ἀντὶ νὰ κἀνῃ διάκρισιν μεταξύ τῶν πλαστῶν καὶ τῶν ἀποτυχημένων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ σήμερα δὲν ἔλειψαν καὶ πάντοτε μοιραίως θὰ ὑπάρχουν. Θέτουν τὸν Χριστιανὸν εἰς τὸ περιθώριον ὡς μειωμένον. Τὸν παραγκωνίζουσι ὡς ἀνίκανον νὰ ἀντιληφθῇ ὅ,τι καλὸν καὶ ὠραῖον καὶ δημιουργικόν, καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τὰς κατακτήσεις τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸν θεωροῦν διανοητικῶς ὑποανάπτυκτον, ξένον πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ξένον πρὸς τὴν ζωὴν, τὰ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀναμένοντα μὲ ἑσταυρωμένας τὰς χεῖρας. Δὲν διστάζουσι νὰ διακηρύττουν μὲ φανατισμὸν ὅ,τι πιστεύουσι: ὅτι δηλαδή ὅσον περισσότερον θρησκεύει τις, τόσοσιν γίνεται ὀλιγώτερον ἄνθρωπος. Καὶ ἀντιστρόφως, ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀπορρίψεως παντὸς μεταφυσικοῦ «πιστεύω», τοῦ «ἐμποδίου» τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, ὁ ἄνθρωπος θὰ δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ πραγματικὴν πρόδοον καὶ νὰ ἐγγίσῃ τὸν ἀληθῆ οὐμανισμὸν, νὰ σφρηλατήσῃ τὴν εὐτυχίαν του καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα νέον κόσμον.

Εἰς τὸν αἰῶνα αὐτὸν τοῦ χάλυβος καὶ τῆς κατακτήσεως τοῦ διαστήματος, μὲ ὀξυδέρκειαν καὶ ἀποφασιστικότητα, ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι προητοιμασμένος διὰ νὰ διακρίνῃ καὶ ἀντιτάσσεται εἰς σκέψεις ὡς αἱ ἀνωτέρω, αἱ ὁποῖαι εὐρύτατα κυκλοφοροῦν τόσοσιν εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὡσον καὶ εἰς τὴν Δύσιν. Κάθε πιστὸς καλεῖται νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν κρισιμότητα τῶν καιρῶν καὶ νὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι ἡ Πίστις δὲν ἀποτελεῖ ἀπλὴν προσωπικὴν ὑπόθεσιν. Ἔχει ἀντίκτυπον εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις. Δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ πάντα καὶ νὰ ζήσῃ ὑπὸ οἰονδήποτε κοινωνικὸν καθεστῶς.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἰδιαιτέρα ἀτομικὴ ὑπόθεσις ἐκάστου. Εἶναι ἀποστολὴ καὶ εὐθύνῃ δεσμευτικὴ ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπότητος. Κύριος τοῦ σύμπαντος καὶ ὁ ρυθμιστὴς τῶν πάντων εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ ἐντολὴ του, ἡ ὁποία ἰσχύουσα τότε καὶ τώρα, παραμένει καὶ θὰ εἶναι: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ Ἔθνη».

Ὅταν ἡ οἰαδήποτε ἡμιχριστιανικὴ ἀκόμη πολιτεία εὐρίσκειται εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἐννοήσῃ τὸ καθῆκον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, νὰ συλλάβῃ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀνθρωπιστικῶν εὐθυνῶν τῆς καὶ νὰ ὀργανώσῃ φιλανθρωπίαν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐμφανίζεται πᾶσα εὐκαιρία πρὸς δρᾶσιν εὐποιίας καὶ πᾶσα πρωτοβουλία. Καὶ ὄχι μόνον κινεῖται εἰς τὴν συμπάραστασιν τοῦ ἐνδεοῦς ἐφ' ὅσον εὐρίσκειται ἐντὸς ὠρισμένων ἐπισκοπικῶν ὁρίων. Ἐνδιαφέρεται καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται νὰ ταξιδεύσῃ καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ ἄλλου ὡς Μετανάστης. Τὸν ἐφοδιάζει μὲ θερμὰ συστατήρια, ὥστε καὶ εἰς τὴν ξένην νὰ εὕρῃ ἀγάπην καὶ προστασίαν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του. Ἡ κοινωνικὴ αὐτῆ καὶ καλῶς διωργανωμένη διακονία καὶ ἀλληλεγγύη μαρτυρεῖ πόσον ἡ Ἐκκλησία δὲν ἦτο ἀνεδαφικὴ, ὅπως συ-

χνὰ τὴν κατηγοροῦν. Δὲν ἦτο ἀπορροφημένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰ πνευματικά, ἀλλὰ τὴν ἀπησχόλουν καὶ τὰ λεγόμενα κοινωνικὰ ζωτικὰ προβλήματα τοῦ στομάχου καὶ τῆς ἐργασίας. Ὁ ἸΑ' κανὼν τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν συντομίᾳ μᾶς ὀμιλεῖ διὰ τὴν μέριμναν τῶν Ἐπισκόπων ὑπὲρ τῶν ἀπόρων: «Πάντας τοὺς πένητας καὶ δεομένους ἐπικουρίας μετὰ δοκιμασίας ἐπιστολίαις εἴ γουν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνοις ὀδεύειν ὠρίσαμεν καὶ μὴ συστατικοῖς».

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ συστατήριος ἐπιστολὴ θὰ δίδεται κατόπιν λεπτομεροῦς ἐξετάσεως τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν, ἵνα προληφθοῦν καταχρήσεις. Οἱ ἐπιτήδειοι καὶ ἀνάξιοι θ' ἀπομακρύνωνται. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ σύστασις «μετὰ δοκιμασίας».

Ἀναμφιβόλως ὑπήρξαν καὶ μελαναὶ σελίδες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπραξία καὶ ἀδιαφορία Ποιμαντικῆς. Ἐπανελαμβάνετο ἡ διαγωγὴ τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ Λευίτου τῆς παραβολῆς τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου.

Συχνὰ καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐμφανίζεται εἰς τὸν λεγόμενον ριζοσπαστικὸν προοδευτικὸν διεθνή Τύπον, μία ἐκ τῶν λανθασμένων περὶ Χριστιανισμοῦ κατηγοριῶν, καθ' ἣν ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀνεκτὸς ἐφ' ὅσον θὰ παραμένῃ ἰδιωτικὴ ἐκάστου ὑπόθεσις. Ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὸν ναὸν καὶ μόνον. Εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τομεῖς τὴν Τέχνην, τὴν παιδείαν, τὴν οἰκονομίαν, τὰς ἐπιστήμας, τὴν διανοητικὴν σφαῖραν, ἡ Ἐκκλησία δὲν δικαιούται νὰ ἀναμιγνύεται. Προχωροῦσα εἰς τοῦτο θὰ ἐπέδεικνε διαθέσεις προβολῆς καὶ κυριαρχήσεως, ἀναποφεύκτως διακηρύττουσα ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Κύριος τοῦ κόσμου.

Μία τοιαύτη ὁμως ἐκδοχὴ δύναται νὰ ὀδηγήσῃ πολλοὺς εἰς τὴν ἠττοπαθῆ σκέψιν, ὅτι εἶναι προτιμότερον τὸ «λάθε βιώσας». Ἰσως σκεφθοῦν μάλιστα ὅτι εἶναι ὀρθότερον νὰ μένη τις Χριστιανὸς ἀφανῆς, Χριστιανὸς κατ' ἰδίαν, ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ψυχῆς, ἐγκαταλείπων τοὺς ἄλλους εἰς τὸν Θεόν, ἀλλοίμονον ὁμως, καὶ εἰς τὴν ἀπειλητικὴν ἐπιρροὴν τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους.

Ἡ πίστις δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀπομόνωσιν, τὴν φυγὴν καὶ τὴν ἠττοπάθειαν. Θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ὅπως ἐκφέρωμεν τὴν ἀνάλογον κρίσιν δι' ὅλα τὰ ἀγωνιώδη προβλήματα, ἀνεξαρτήτως εἶδους καὶ μορφῆς, καλύπτοντα ὅλους τοὺς τομεῖς τῆ ζωῆς. Ἐνα εἶναι τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Δὲν ὑπάρχει εἰδικὸν μέτρον ἀξιολογήσεως διὰ τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας, ἄλλο διὰ τὰ τῆς Παιδείας καὶ τρίτον διὰ τὰ τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεων. Δὲν ὑπάρχει διπλῆ ρευστὴ ἀλήθεια, ὑφισταμένη τὴν ἐπιρροὴν ἰδεολογικῶν ρευμάτων καὶ ἀλλάζουσα γνώμονα καὶ βάσιν. Ἡ ἀλήθεια παραμένει ἀναλλοίωτος, διότι «ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀλήθεια».

Ἐὰν δὲν στραφῶμεν πρὸς βοήθειαν τοῦ κινδυνεύοντος κόσμου, ταχέως οὗτος θ' ἀποσυντεθῇ κα-

Ο ΠΟΘΟΣ ΤΟΥ*

«Τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρώτον καὶ Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγέλλω μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ Θεόν, ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας» (Πράξ. κς', 20).

Οἱ βαθυστόχαστοι οὗτοι λόγοι τοῦ πρωτοκορυφαίου τῶν ὑπερλίαν Ἀποστόλων Ἀγίου Παύλου, τοῦ τρισενδόξου Χριστοκλήρικου, ἐλέχθησαν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Καισαρείας, ἐνθα ἐπὶ διετίαν διετέλει δέσμιος ὑπὲρ Χριστοῦ.

Ἐκλήθη, τότε, εἰς ἀπολογία, ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ρωμαίου ἡγεμόνος Φήστου. Καὶ ἀπεκάλυψε, κατ' αὐτήν, τρανῶς, τὸν ἐσώτατον καὶ πυρίκαυστον αὐτοῦ π ὅ θ ο ν, ὅπως ἀναγεννήσῃ ἐν Χριστῷ ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, ἐξ οὗ καὶ ἐκήρυττε πανταχοῦ, «ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ»,¹ ἀπὸ τῆς Ρώμης καὶ «μέχρι τοῦ τέρματος τῆς δύσεως»², τ.ἔ. τῆς Ἰσπανίας,³ ἐβροντοφώνει—λέγω—τὸ «μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας»⁴.

* Λόγος πανηγυρικός ρηθεις κατὰ τὸν ἐπίσημον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Νικοπόλει - Ἡπείρου θ. Ἐσπερινόν, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ καὶ ἐορταίᾳ πανηγύρει τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου, ἐν ἔτει 1967.

1. Ρωμ. ιε', 19.

2. Εἰδῆσις ἱστορικὴ παρεχομένη ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος Α', ἐπισκόπου Ρώμης (88-97), εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολήν αὐτοῦ, ἐν ἣ «διὰ ζῆλον καὶ ἔριν Παῦλος ὑπομονῆς βραβεῖον ἔδειξεν, ἐπτάκις δεσμὰ φορέσας, φυγαδευθείς, λιθασθείς, κήρυξ γενόμενος ἐν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει, τὸ γενναῖον τῆς πίστεως αὐτοῦ κλέος ἔλαβεν, δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς δύσεως ἔλθων καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν ἅγιον τόπον ἐπορεύθη, ὑπομονῆς γενόμενος μέγιστος ὑπογραμμάς» (βλ. Κλήμης ὁ Ρώμης ἐν Β.Ε.Π.Ε.Σ., τόμ. Α', σελ. 15).

3. Αὕτη ἀπέτελει τὴν ζωηροτάτην («ἐπιποθίαν») τοῦ, περὶ ἧς ἔγραψεν εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους: «ἄνυι δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐὰν πορευώμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς...» (βλ. ιε', 23-24).

4. Εἶχεν ἐπίσης τοῦτο πανηγυρικώτατα τονίσει ἀπὸ τοῦ ἐπισημοτέρου βήματος τοῦ κόσμου, τοῦ Ἀρείου Πάγου, διδάξας, ὅτι «ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι παν-

Ἄλλ' ἄξιον θαυμασμοῦ εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ κολοσσὸς οὗτος τοῦ πνεύματος, ὁ γίγας τῶ ὄντι τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὁ θεὸς Παῦλος, ἀνέλαβε τὸ περισπούδαστον καὶ σωτηριώδες τοῦτο ἔργον μετὰ τὴν ἑαυτοῦ μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφήν εἰς τὴν ἀγίαν καὶ ἄμωμον χριστιανικὴν πίστιν καὶ θρησκείαν τοῦ Ἐσταυρωμένου τῆς ἀγάπης Ἰησοῦ.

Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Δαμασκοῦ συνετελέσθη τοῦτο ἐξάισιον θαῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον, «τοῦ Θεοῦ μακροθυμία—κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον—τὸν δῶκτον ἐποίησε κήρυκα... τὸν λύκον μετέβαλεν εἰς ποιμένα»⁵ τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ.

«Ὡ! Ὁ Παῦλος τὴν ἱστορικὴν ταύτην στιγμήν, τὴν στιγμήν τῆς μεγάλης αὐτοῦ μεταστροφῆς, οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ καθ' ἅπασαν τὴν μετέπειτα ἐπίπνον καὶ περιπετειώδη ζωὴν αὐτοῦ. Τὸ σοβαρὸν, ἀλλὰ τόσον ἡρεμον, ὑπέροχον καὶ ἐν ταύτῳ περίλυπον βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ, θὰ διαπερᾷ πάντοτε τὴν καθ' ὅλου ὑπαρξίν αὐτοῦ. Τὴν γενομένην, τότε, εἰς αὐτὸν φοβερὰν ἀποκάλυψιν «Ἐ γ ὡ εἰ μὶ Ἰ η σ ο ὕ ς», συνδεδουασμένη μετὰ τοῦ φορικτοῦ παραπόνου, «ὃ σ ὄ δ ι ὡ κ ε ι ς»⁶ θὰ ἀκούῃ διὰ παντός. Ἐντεῦθεν, ὁ, ἐκ τῆς εὐλογητῆς ἐκείνης στιγμῆς ἐνθρονισθεὶς ἐντὸς αὐτοῦ, βαθύτατος πόθος θὰ κυριαρχῇ ἐπὶ τῶν ἐν γένει σκέψεων, ἐνεργειῶν, ἐκδηλώσεων, ἀποφάσεων αὐτοῦ, παραδεδομένου πλέον, τελεσιδίκως, «εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ»⁷.

Προσιδιάζει ἄρα εἰς τὰς ἐορταίους ταύτας ἐκδηλώσεις ἡμῶν, ἀδελφοί, ἐπὶ τῷ πανιέρῳ ἐορτασμῷ τῆς σεβασμίας μνήμης τοῦ θεοδοξάστου Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ παρουσίας τὰ μάλιστα τιμῆσαντος τὸν ἱερὸν καὶ ἱστορικὸν τοῦτον χώρον τῆς ἐνδόξου Νικοπόλεως, ἐν ᾧ ἱστάμεθα περιχαρεῖς ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ, ὅπως κλίνωμεν εὐλαβῆς γόνυ πρὸ τῆς

ταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε» (Πράξ. ιζ', 31).

5. Migne J., P. G., τόμ. 49,325.

6. Πράξ. κς', 15.

7. Β' Κορινθ. ι', 5.

ταντῶν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καχεκτικὸς καὶ ἀναιμικός. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀκολουθήσωμεν δύο ἀντιθέτους δρόμους, διότι θὰ χάσωμεν τὴν ὀρθὴν γραμμὴν πλεύσεως. Καὶ ἐξ ἄλλου, δὲν δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν τίποτε εἰς τὸν δοκιμαζόμενον ἀδελφόν μας Χριστιανὸν ἐὰν ἡμεῖς, ὡς ἡμιχριστιανοί, ἀμφιρρέπωμεν, καὶ ἐὰν συμπεριζώμεθα χάριν συμφερόντων καὶ καιροσκοπικῶς πᾶσαν ἀρνητικὴν διδασκαλίαν. Ὁ Χριστιανὸς δύναται νὰ συμβάλῃ θετικῶς καὶ ὠφελίμως εἰς ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς ὄραματισμούς καὶ ἐπιδιώξεις τῆς ἀνθρωπότητος, δι' ἓνα καλύτερον κόσμον, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον θὰ παραμείνῃ ἀληθῆς Χριστιανός.

Τίποτε νέον δὲν ἐκφράζουν οἱ σύγχρονοι ἀρνη-

ταί, οἱ θεωροῦντες τὴν θρησκείαν ὡς ἄχρηστον καὶ περιττήν. Ἦδη κατὰ τὸ ἔτος 198 μ.χ. ὁ Τερτυλλιανὸς ἀπήντα εἰς τοὺς οὕτω σκεπτομένους συγχρόνους του ἔθνικους διὰ τῶν ἐξῆς: «Μᾶς κατηγοροῦν κάθε τόσο ὅτι ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀνῆκομεν πλέον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀχρηστων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Καὶ ἐν τούτοις δὲν εἴμεθα κατασκευασμένοι ἀπὸ ξύλου, κομμένοι ἀπὸ τὴν ζωὴν... Ἀκριβῶς διότι ζῶμεν μαζὺ μὲ σᾶς, καὶ ζῶμεν ἀπὸ σᾶς, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν πῶς εἶναι δυνατόν ἡμεῖς νὰ σᾶς φαινώμεθα ἄχρηστοι. Ἐὰν δὲν συμμετέχω εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς σας τελετὰς, δὲν παύω ἐν τούτοις ἀκόμη νὰ παραμείνω καθημερινῶς εἰς ἀνθρώπος».

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

πεφωτισμένης ταύτης φυσιογνωμίας, καὶ ἐμβαθύνω-
μέν πως εἰς τὸν ἱερώτατον αὐτῆς πόθον.

1. Ὁ Παῦλος διαφλέγεται ἐκ τοῦ ἐνθέου πόθου τῆς τῶν πάντων πρὸς τὸν Χριστὸν ἐπιστροφῆς. Ἐξ ἀπαλῶν παίδων διακατείχεται ἀπὸ τὴν φλογερὰν ἐπιθυμίαν, ὅπως πρὸς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, πρὸς τὴν μονοθεϊστικὴν θρησκείαν τοῦ ἀρχαίου Ἰσραήλ, διαμείνη ἀφωσιωμένος καὶ τὰ δίκαια καὶ θέσμιμα αὐτῆς, μέχρι θανάτου, νὰ προσπύξῃται. Ἐντεῦθεν καί, ὡς φανατικὸς φαρισαῖος, δριμύτατα ἐπετέθη κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγίας Ἐκκλησίας, θεωρῶν αὐτὴν αἵρεσιν τρομακτικὴν, ἐγκυμονοῦσαν δῆθεν σοβαρωτάτους κινδύνους δι' αὐτὴν ταύτην τὴν περαιτέρω ὑπαρξίν τῆς πατρῴας θρησκείας.

Ἄλλ' οὗτος ὁ ἀγνός, ὅπως δῆποτε, πόθος ἐξηγιάσθη διὰ τῆς θείας ἐκείνης φωτοχυσίας, διὰ τῆς τοῦ Σωτῆρος ὑπερλάμπρου ἐμφανείας, διὰ τῆς παρ' Αὐτοῦ τιμητικωτάτης κλήσεώς του εἰς τὸ ἅγιον ἀποστολικὸν ἀξίωμα καὶ ἔργον· καὶ μετεβλήθη εἰς φλογερὸν πάθος, εἰς ἀνικανοποίητον ἐπιθυμίαν, διὰ τὴν εἰς τὸν Λυτρωτὴν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν πάντων, Ἰουδαίων τε καὶ ἔθνικῶν.

Ἔνεκα τούτου γράφει· ἀδελφοί, ἡ εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν»⁸. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔντονος ἐπιθυμία τῆς καρδίας αὐτοῦ, διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ὁποίας οὐ παύεται προσευχόμενος. Καὶ ὅσον διαπιστοῖ σκληροκαρδίαν καὶ ἀμετανοήσιαν μεταξὺ τῶν ὁμοειδῶν αὐτοῦ, ὅσον συναντᾷ ἀδιάλλακτον καὶ μακροθυμὴν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πολεμικὴν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν τῇ διασπορᾷ Ἰσραηλιτῶν, τοσοῦτον αἰσθάνεται ὀδύνην βαθυτάτην, τοσοῦτον καὶ συνεχῶς πονεῖ εἰς τὴν καρδίαν, τοσοῦτον λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ. Δι' ὃ καὶ ἀδιστακτικῶς ὁμολογεῖ· «λύπη μοὶ ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου». Καὶ συμπληροῦ, πλήρης αὐτοθυσίας «ἠνυχόμεν γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλιταί»⁹.

Ἄλλ' ὁ Παῦλος δὲν εἶναι προσωπολήπτης. Διότι, ἐνθυμεῖται τοὺς, εἰς αὐτὸν ἀπευθυνθέντας, λόγους τοῦ Κυρίου. Σὲ ἐξέλεξα «ἐκ τοῦ λαοῦ (τῶν Ἰουδαίων) καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ σὲ ἀποστέλλω ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτεινῶν εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πιστεῖ τῇ εἰς ἐμέ»¹⁰. Διὰ τοῦτο καί, καθομολογῶν ὅτι «ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται»¹¹, ὅπως τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν εὐαγγελίζωμαι, κηρύττων «τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν»¹², βε-

βαιοῖ· «Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν» οὐχὶ μόνον τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ γενικῶς ἀπάντων τῶν ἐθνικῶν¹³. Διότι—καθὼς λέγει ἀπολογούμενος—«οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ»¹⁴.

Τοιοτοτρόπως «ἡ οὐρανομήκης ἐκείνη ψυχὴ, ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος, ἡ γλῶττα τῆς οἰκουμένης», κατὰ τὸν Χρυσορρήμονα¹⁵,

2. «Ἐδοῦλευσεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον»¹⁶, νυκθήμερως μοχθῶν πρὸς τὸ «κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη»¹⁷.

Μακρὰν τοῦ Θεοῦ σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία, κακοδαίμονια καὶ κατάθλιψις, πόνος καὶ ὀδύνη, ὁ τῆς ἁμαρτίας «θάνατος»¹⁸ ὑπάρχουν ἐν ἡμερησίᾳ διατάξει, διὰ νὰ καταβυθίζουν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ χάος· διὰ νὰ φέρουν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν!

Δὲν εἶχε, τῷ ὄντι, φθάσει εἰς τὸ χειλὸς τῆς ἀβύσσου; Δὲν ἔχαινε πρὸ αὐτῆς ὁ ἀβυθομέτρητος κρημνὸς τῆς αἰωνίου καταστροφῆς; Δὲν εἶχε γίνεαι παρὰ πάντων τῶν νουνητῶν ἀποδεκτόν, ὅτι «πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρηώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός»;¹⁹ Καὶ τί ἦτο δυνατόν ν' ἀναχαίτιση τὴν ἐπερχομένην ἀφεύκτως συμφορὰν; Τὸ λυτρωτικὸν κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ, ἀναμφιβόλως. Ἡ ὑπεράτη σταυρικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀσφαλῶς. Καὶ ὁ οὐράνιος Παῦλος, ἐπιποθῶν ζωηρῶς τὴν σωτηρίαν πάντων, ἐξαγγέλλει πᾶσι «μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν».

Χάριν τοῦ σωτηριώδους τούτου σκοποῦ πόσον δὲν μοχθεῖ ὁ Ἀπόστολος; Ὁ αὐτὸς παρέχει αὐθεντικὴν μαρτυρίαν τοῦ τοιοῦτου πνευματικοῦ αὐτοῦ μόχθου, τοῦ διακαίοντος τὴν λεπταίσθητον καρδίαν αὐτοῦ ἰσχυροῦ πόθου· Καίτοι ἡμῖν ἐλεύθερος ἐξ ὅλων—γράφει πρὸς τοὺς Κορινθίους—ἐν τούτοις εἰς πάντας ἐκουσίως ὑπεδούλωσα τὸν ἑαυτὸν μου, ἵνα κερδήσω τοὺς περισσοτέρους· καὶ ἐγενόμην εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὡς Ἰουδαῖος, διὰ νὰ κερδήσω τοὺς Ἰουδαίους· εἰς τοὺς εὐρισκομένους ὑπὸ τὸν νόμον, ὡς καὶ γὰρ ὑπὸ νόμον εὐρισκόμενος, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας νόμον ἐθνικούς, ὡς ἄνομος—καίτοι οὐδεμίαν ἐπραξά ποτε ἄνομίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τούναντίον ζῶ συμφώνως πρὸς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ—διὰ νὰ κερδήσω τοὺς ἐθνικούς· ἐγενόμην ὡς οἱ κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν γνῶσιν ἀσθενεῖς χριστιανοί, ἵνα τοὺς τοιοτοτρόπως ἀσθενεῖς κερδήσω· εἰς ὅλους ἔχω γίνεαι τὰ πάντα, ὥστε, ἂν ὄχι ὅλους, τοὐλάχιστον μερικούς νὰ σώσω. Καὶ κάμνω τοῦτο χάριν τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ γίνω συμμετοχὸς μετ' ὅλων τῶν πιστῶν εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ ὑποσχόμενα ἀγαθὰ.

13. Β' Κορινθ. ιβ', 15.

14. Αὐτόθι Πράξ. κς', 19.

15. Migne P. G. τόμ. 53, στ. 37.

16. Φιλιπ. β', 22.

17. Λουκ. κδ', 47.

18. Ρωμ. ε', 23.

19. Αὐτόθι γ', 12.

8. Ρωμ. ι', 1.

9. Αὐτόθι θ', 2-4.

10. Πράξ. κς', 17-18.

11. Α' Κορινθ. θ', 16.

12. Πράξ. ιη', 20.

Ἄξιοσημείωτον δὲ εἶναι, ὅτι ἐνδιαφερόμενος οὕτω πως διὰ τὴν σωτηρίαν πάντων τῶν ἄλλων, οὐδαμῶς ἀδιαφορεῖ ἢ παραμελεῖ τὴν ἰδίαν προσωπικὴν σωτηρίαν. Ἐγὼ λοιπὸν—γράφει—κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τρέχω εἰς τὸ στάδιον τῆς παρουσίας ζωῆς, γνωρίζων ἀκριβῶς διατὶ ἀγωνίζομαι· καὶ οὕτω δὲν παρουσιάζομαι ὡς πυγμαχῶν καὶ ἀέρα δέρων, ἀλλὰ ταλαιπωρῶ τὸ σῶμά μου, καὶ τὸ μεταχειρίζομαι ὡς δοῦλον, διὰ τὸ μὴ ἀποδοκιμασθῶ. Καὶ ἐγὼ, ὁ κηρύξας εἰς ἄλλους τὴν σωτηρίαν, νὰ μὴ ἀποδειχθῶ ἀνάξιος²⁰ «τὸ ὕβρα βείου τῆς ἀνω κλήσεως»²¹.

Πρὸ δὲ τοῦ σφοδροτάτου τούτου πόθου τὰ λοιπὰ «πάντα—καθὼς λέγει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος—ἡγεῖται μικρὰ καὶ τῆς ἐπιθυμίας ἐλάττονα· κἂν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλῳ μέχρι Ἰλλυρικοῦ πληρώσῃ τὸ Εὐαγγέλιον, κἂν ἐπὶ τὸν τρίτον οὐρανὸν φθάσῃ δι' ἀρπαγῆς, κἂν τοῦ παραδείσου γένηται θεατῆς, κἂν τῶν ἀρρήτων ἡμῖν ρημάτων ἀκροατῆς»²².

Καὶ δὲν ἦτο, βεβαίως, ἀπρόσκοπτον τὸ ἱεραποστολικὸν αὐτοῦ ἔργον. Πανταχοῦ κίνδυνον· πανταχοῦθεν λυσσαλέαι ἀντιδράσεις πρὸς κατάπνιξιν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ πόθου, καὶ ἀνάσχεσιν τῆς καρποφόρου αὐτοῦ δράσεως. Ὁ Παῦλος ἀπτόητος προχωρεῖ. Περιτρέχει «τὴν οἰκουμένην, τὰς ἀκάνθας ἀνατέμνων τῆς ἀσεβείας»²³. Καὶ καταπληκτικῶς θαυματουργεῖ. «Τί γὰρ ἂν τις εἴποι—συνεχίζει γράφων καὶ ἐρωτῶν ὁ χρυσοῦς τὴν γλώτταν Ἰωάννης—τὸν ζῆλον, τὴν ἐπιείκειαν, τοὺς συνεχεῖς κινδύνους, τὰς ἐπαλλήλους φροντίδας, τὰς ἀδιαλείπτους ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀθυμίας, τὸ πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς συμπάθος, τὰς πολλὰς θλίψεις, τοὺς καινοτέρους διωγμούς, τοὺς καθημερινούς θανάτους; Τίς γὰρ τόπος τῆς οἰκουμένης, ποῖα ἤπειρος, ποῖα θάλαττα τοῦ δικαίου τούτου τοὺς ἄθλους ἠγνόησε;»²⁴.

3. Ἐπιποθεῖ, πρὸς τούτοις, ὁ μέγας Παῦλος, ὅπως βλέπῃ πάντας τοὺς τὸ σωτήριο κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἀποδεξαμένους, ἀξία τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. «Ἄλλως—γνωρίζει—δὲν θὰ ἔχη ἐν αὐτοῖς τελεσφορήσει τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας. Θὰ ἔχη μείνει ἡμιτελές. Θὰ εἶναι ἄνευ ἀποτελέσματος ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστροφή. Ὡς ἐκ τούτου, ἐπιποθῶν ὁ Παῦλος, ἵνα τὸ ἔργον αὐτοῦ πλήρως τελειοποιηθῇ, καὶ περιπατήσωμεν οἱ πάντες ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ἡμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν»²⁵ οὐ παύεται διδάσκων, γράφων, νουθετῶν, παραγγέλλων, παρακαλῶν.

Καὶ ἰδοὺ. Ποθεῖ, ὅπως ἐπισκέπτηται, καὶ φροντίξῃ προσωπικῶς τὰς παρ' αὐτοῦ κατὰ τόπους ἰδρυθείσας Ἐκκλησίας, διὰ τὰς ὁποίας λέγει· «χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ ἐπίστασις μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν»²⁶ ἐκ τῶν ὁποίων ἔδει,

πάσῃ θυσίᾳ, νὰ ὤσι μακρὰν τὰ σχίσματα καὶ αἱ παντοειδεῖς κακοδοξίαι καὶ αἱρέσεις. Τὰ ὅμματα τῆς καρδίας τῶν πιστῶν δέον νὰ εἶναι ἐστραμμένα διαρκῶς καὶ μετὰ πάσης προσοχῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα. Καὶ «εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἢ τὸ ἄνθεμα»²⁷. Οὐαὶ δὲ καὶ ἀλλοίμονον εἰς οἰονδήποτε ἤθελε παραχαράξῃ τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως, καὶ διασπᾶσει τὴν ἐνότητα τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καταστρέφον οὕτω πως τὴν ἀδαμάντινον καὶ τιμαλφειοστάτην παρακαταθήκην τῆς Ὁρθοδοξίας. Οὕτως θὰ εἶναι ἔσαι ἀπόβλητος, ἀσυγχώρητος, ἀφωρισμένος. Δι' ὃ σαφῶς ἐδήλου· «ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζηται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω»²⁸. Διὰ τοῦτο συνιστᾷ ἐπιμόνως· «καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε»²⁹. «Ὡς παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν Αὐτῷ καὶ βεβαίουμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε»³⁰. «Βλέπετε δὲ μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγαγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν»³¹.

Ἡ τοιαύτη ἐμμονὴ εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν, ἢ περὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν συσπείρωσις, ἢ πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἀφωσιωμένη, μέχρι πλήρους αὐταπαρνήσιας, ἀγάπῃ καὶ ἐν πνεύματι λατρεία, συνιστοῦν προφανῶς καὶ τὴν ἐμπρακτον βεβαίωσιν τῆς πίστεως, ἣτις λαμβάνει σάρκα καὶ ὄσπ' ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, τῆς ἀσκήσεως τῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἐπιδείξεως μακροθυμίας καὶ ἀνεξικακίας, τῆς ἐν γένει ἐναρέτου διαβιώσεως διὰ τῆς ἀποφυγῆς τῶν ψυχοφθόρων καὶ καθ' ὅλα φθοροποιῶν σαρκικῶν ἀμαρτημάτων καὶ πάσης συναναστροφῆς μετὰ πορνῶν καὶ σαρκολατρῶν³², τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ἐν ἡμῖν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

«Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω»³³. «Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας... ἀπόθεσθε τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν»³⁴. Διατηρεῖτε ἀπαρ-

20. Α' Κορινθ. θ' 19-27.

21. Φιλιπ. γ', 14.

22. Migne τόμ. 35, στ. 465.

23. Migne τόμ. 52, στ. 409.

24. Migne τόμ. 48, στ. 668.

25. Α' Θεσσαλ. β', 12.

26. Β' Κορινθ. ια', 9· Α' Θεσσαλ. β', 17.

27. Α' Κορινθ. ις', 22.

28. Γαλ. α', 8-9.

29. Α' Κορινθ. ια', 1.

30. Κολασ. β', 6.

31. Αὐτόθι 8.

32. Α' Κορινθ., κεφ. Ε' καὶ ΣΤ'.

33. Αὐτόθι ις', 13.

34. Κολασ. γ', 5-8.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐξέφρασεν ἐπιγραμματικῶς.

Ἐξήρατα ὁ ἑλληνικὸς καὶ παγκόσμιος τύπος ἐξήρα τὴν ὑπὸ τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ πάπα Παύλου Στ' πραγματοποιηθεῖσαν πρόσφατον μετάβασιν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῆς ἀνευρέσεως «τῆς καλοτέρας ὁδοῦ διὰ τὴν προώθησιν τῆς προσπαθείας διανοξέως τῆς ὁδοῦ ἀποκατάστασιν τῶν ἐπαφῶν» μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς «προαγωγὴν» τῆς Χριστιανικῆς συνδιαλλαγῆς καὶ ἐνόητος» καὶ «ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ».

Τὰ διακατέχοντα τὰς ψυχὰς τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ εἰδικώτερον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συναισθήματα διὰ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο

γεγονὸς ἐξέφρασεν ἐπιγραμματικῶς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἐν τῷ τηλεγραφήματι, ὅπερ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅταν ὁ Παναγιώτατος ἐγνωστοποίησε τηλεγραφικῶς πρὸς τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ τῆς μετάβασεως τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς Κωνσταντινούπολιν: «Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς, — λέγει ὁ Μακαριώτατος —, ἐπληροφορήθημεν τὰ τῆς ἐξ ἐπὶ παλαιῶν καὶ περιδοξον οἰκουμενικῶν θρόνων ἐπισκέψεως τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου τοῦ Στ'. Ἐκτιμῶντες βαθύτατα τὴν ἰλίαν εὐγενῆ καὶ φιλάδελφον ταύτην χειρονομίαν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος καὶ ἐπιθυμοῦντες, ἵνα καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς ὄντως βαρυσημάντου ταύτης παπικῆς πρωτοβου-

μείων τὴν προσοχὴν σας, διότι «τι μῆς ἡ γοργὰ σθητὲ μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων»³⁵. Ἰδιαιτέρως σᾶς «παρακαλῶ διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ παρὰ στήσιν τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ»³⁶.

*

Ἀδελφοί. Ἐναντι τοῦ ἐνθέου τούτου πόθου τοῦ μακαρίου Παύλου διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ἐν παντὶ προκοπὴν καὶ διαφύλαξιν ἡμῶν, ὅποιον ἄρα γε πόθον διατηροῦμεν ἡμεῖς εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν; Ποῖον τὸ ἀντικείμενον τῶν ἡμετέρων βαθυτέρων ἐπιθυμιῶν καὶ ἐπιδιώξεων;

Γνωρίζομεν, ὅτι πολλῶν αἱ καρδίαι σήμερον πληροῦνται ἐξ ἀνιέρων πόθων καὶ ἐφαιμάρτων ἐπιθυμιῶν, διότι «ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία»³⁷. Πολλοί, ἐξ ἄλλου, ἕτεροι «φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν»³⁸. Ἐντεῦθεν συναντῶμεν εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον ἡμῶν πολλοὺς καὶ ἐξ αὐτῶν εἰσέτι τῶν θεωρουμένων σπουδαίων καὶ ἰσχυρῶν «πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοῦς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοσυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετάς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας»³⁹. Καὶ διὰ πάντα ταῦτα τ' ἀπαίσια κακὰ ἢ ἐν τῷ βίῳ γαλήνη καὶ χαρὰ καταστρέφεται, τὸ κακὸν ὀργιάζει, ἡ παντοειδὴς ἁμαρτία διαφθείρει χαρακτήρα καὶ συνειδήσεις, ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ἀσέβεια καταλαμβάνουν διαστάσεις.

Ὡ! Ἀληθῶς, φοβερόν καὶ νὰ τὸ εἴπωμεν. Ἐν μέσῳ 20ῶ αἰῶνι ὁ βίος ἡμῶν κατέστη ὄντως ἀβίωτος, ἡ ζωὴ ἡμῶν τυραννικὴ καὶ μαρτυρικὴ, καὶ ἐξ ἐπόψεως

ἠθικῆς φερόμεθα ὁσημέραι πρὸς τὸν κρημνὸν τῆς ἀπωλείας.

Ἄλλ' ὃ «ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε», συμβουλεύει ὁ θεϊότατος Παῦλος. «Μὴ γίνεσθε ἄφρονες». «Μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε»⁴⁰. Λυπηθεῖτε, καὶ συντριβεῖτε διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τῆς στερρᾶς μετανοίας καὶ διορθώσεως. «Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται». ⁴¹. Σκέφθητι, ἀδελφέ, ὅτι διὰ «τὴν σκληρότητα καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοσύνης Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ»⁴². Πάντες, «ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως»⁴³.

Ὁ Παῦλος, ὁ οὐρανοπολίτης, ὁ στῦλος τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ ἐπίγειος ἄγγελος καὶ ἐπουράνιος ἄνθρωπος, ὁ νυμφαγωγὸς τοῦ Χριστοῦ, ζητεῖ σήμερον παρ' ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, ὅπως διατηρῶμεν ζωηρὸν τὸν πόθον τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, εὐρισκώμεθα ἰσοβίως «μιᾶ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου», καταστῶμεν διὰ τῆς ἐναρέτου καὶ θεοφιλοῦς ζωῆς ἡμῶν «καὶ ὑχημα» Αὐτῷ «εἰς ἡμέραν Χριστοῦ»⁴⁴.

Ναί, ἀδελφοί, — τονίζει — χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἔσται μεθ' ὑμῶν»⁴⁵.

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκήρυξ Νικοπόλεως

35. Α' Κορινθ. ζ', 23.

36. Ρωμ. ιβ', 1.

37. Αὐτόθι α', 21.

38. Ἐνθ' ἄνωτ., στιχ. 22.

39. Αὐτόθι α', 29-31.

40. Α' Κορινθ. ιδ', 20.

41. Ἐφεσ. ε', 11, 17.

42. Β' Κορινθ. γ', 9-10.

43. Ρωμ. β', 5-6.

44. Γαλ. ζ', 10.

45. Φιλιπ. α', 27.

46. Αὐτόθι β', 16.

47. Β' Κορινθ. ιγ', 11.

λιάς ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς μετὰ πάντων εἰρηνεύσεως, διαβεβαιούμεθα τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὅτι συμπαρόντες Ἀδτῇ τῷ πνεύματι συναγωνισθησόμεθα τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, ἵνα ὁ ἐφορῶν Κύριος ἐπιστέψῃ ἐν εὐλογίαις τοὺς πόρους Ἀδτῆς, ἵνα «καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως» πρὸς δόξαν τῆς μιᾶς Ἁγίας Ἀδοῦ Ἐκκλησίας».

Ἐῖθε ἡ πρωτοβουλία τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα νὰ εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς δημιουργίας εὐλιχωρῶν σχέσεων ἀγάπης μεταξὺ τῶν κεχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων Ἐκκλησιῶν.

Μόνον διὰ τῆς ἀγάπης.

Ἐν συνεχείᾳ κρίνομεν ὡς ἐπίκαιρον νὰ σημειώσωμεν τινὰ ἐξ ὧν, κατὰ τὴν εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» περιγραφομένην συνάντησιν κατὰ τὸν Ἰούνιον ἐν Ρώμῃ καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου Στ', ὁ κοσμητὸς τῆς Σχολῆς ταύτης κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ἐν τῇ προσφωνήσει του πρὸς τὸν Προκαθήμενον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶπεν: «Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας αἱ Ἐκκλησίαι μας μένουσιν κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων. Ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες ἐνεκα τοῦ χωρισμοῦ τούτου ἔχουσι δυσχερέστερους ἀναιμνήσεις ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ σήμερον στενοχωροῦνται ἐξ ἄλλων λόγων. Ἡμεῖς δὲ οἱ θεολόγοι, βλέποντες ρεαλιστικῶς τὴν πραγματικότητα, κατανοοῦμεν τὰ ἐπιπροσθοῦντα εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἐμπόδια, ἅτινα δημιουργοῦνται ἐκ δογματικῶν διαφορῶν ἢ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἔχομεν διαφορετικὴν ἀντίληψιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα ἢ τὴν θέσιν τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ. Ὅθεν ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ποθητὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι μακρὰ, δύσβατος καὶ ἐπίπονος. Ἀλλὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἐμποδίζει ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ τοῦ νὰ προσβλέπωμεν ἀλλήλους μετ' ἀγάπης αὐξανόμενης ὁλον ἐν καὶ περισσότερον. Μόνον διὰ τῆς ἀγάπης, ἣτις «οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς» (Α' Κορ. ιγ', 5), θὰ ἀρθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ αἱ χωρίζουσαι τὰς Ἐκκλησίας διαφοραὶ καὶ θὰ ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὴν ποθητὴν ἐνότητα. Εἶναι εὐτόχημα, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης καὶ ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑψώσατε τὴν σημαίαν τῆς ἀγάπης ταύτης».

Εἶναι ἀληθῶς ἀγαθὴ σύμπτωσις, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Πάπας ἐξήγγειλε τὴν ἀπόφασίν του διὰ τὴν μετάβασίν του εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς συνάντησιν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Πηγὴ ἐμπνεύσεως καὶ διδασκαλίας.

Ἀξιοσημειώτον ἐπίσης τυγχάνει, ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς προωθήσεως τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος καρδιάλως Ἀδγουστίνος Μπέα, προσκαλέσας καὶ δεχθεὶς κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον τοὺς ἐν Ρώμῃ ἐδρισκομένους καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-

μίου Θεσσαλονίκης, ἐτόνισε πρὸς αὐτούς, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Θεολογία εἶναι σήμερον διὰ τὴν Δύσιν πηγὴ ἐμπνεύσεως καὶ διδασκαλίας. Ἡ Θεολογία αὕτη ὡς εἶπε, θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων καὶ δύναται νὰ προσφέρει εἰς τοὺς δυτικούς θεολόγους τὸ «πνευματικὸν χρῆσμα», τοῦ ὁποίου στεροῦνται τὰ θεολογικὰ τῶν δημιουργήματα. Ταῦτα διακρίνονται, ὡς προσέθεσε, διὰ τὴν συστηματικὴν τάξιν καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς ἀκριβοῦς διατυπώσεως, ἀλλὰ στεροῦνται τοῦ πνευματικοῦ βάθους, τὸ ὁποῖον κατέχει ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία.

Ἐντόμωθα ὀλοφύχως, ὅπως ἡ προσέγγισις τῆς Δύσεως πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν καταστήσῃ τελεσφορώτερον τὸν μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Θεολογίας γενησόμενον ἐν τῷ μέλλοντι συστηματικὸν Διάλογον.

Τὸ ζήτημα τῆς κυριότητος τῶν Ἁγίων Τόπων.

Μετὰ συγκινήσεως ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς παρακολουθεῖ τὰς εἰς διεθνή κλίμακα γινομένας ζυμώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὸ δημιουργηθησόμενον παροστώδης τῆς κυριαρχίας καὶ ἐπιβλέψεως τῶν ἱερῶν προσκνημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων, καὶ ἰδίως τῶν Ἱεροσολύμων. Ἦδη τὸ Βατικανὸν ἐκινήθη καὶ ἔστειλεν εἰδικὸν ἀπεσταλμένον, ὅστις ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Ἰσραήλ.

Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς ἐτονίσθη ἤδη εἰς τὸν τύπον, «δικαιώματα κυριότητος καὶ κατοχῆς ἔχει, κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον, τὸ ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ὅπερ κατέχει τὰ 65% ἐπὶ τῶν παναγίων προσκνημάτων, τὰ ὁποῖα ἴδρυσαν οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες καὶ τὰ ὁποῖα διεφύλαξε καὶ διετήρησεν ἐπὶ 18 περίπου αἰῶνας, μετὰ τῆς περὶ αὐτὸ Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν θὰ ἔπληρην ἐν Παλαιστίνῃ Ἰσραήλ, οὔτε Χριστιανισμὸς, οὔδ' ἔχρος προσκνημάτων».

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διασφαλίσεως τῶν Ἱερῶν Προσκνημάτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν δικαιωμάτων τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἔχει ἤδη καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐν κοινῇ προσπάθειᾳ, συνενώσει τὰς ἐνεργείας αὐτῆς.

Ἡ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικὴ Παιδεία.

Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς σημειοῦμεν, ὅτι τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰακώβου ἀπεφάσισε τὴν ἐπεξεργασίαν μακροπρόου ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικῆς Παιδείας. Ὅτω, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι ὁ ἔορτασμός τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐπεκταθῆ εἰς εὐνότερας ἐκδηλώσεις καθ' ὅλον τὸ ἔτος διὰ τῆς ὀργανώσεως ἐβδομάδων, ἀφιερωμένων εἰς τὰ Γράμματα, τὸν Τύπον καὶ τὴν ἑλληνορθόδοξον Τέχνην, ὡς καὶ ἐκθέσεων ἔργων τέχνης καὶ βιβλίων. Ὡσαύτως ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς ἐπιτροπῶν, πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν διδασκτικῶν προ-

γραμμάτων τῆς Ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐχεται, ὅπως αἱ προσπάθειαι αὐταὶ στεφθοῦν ὑπὸ ἐπιτυχίας, πρὸς προβολὴν ἐν Ἀμερικῇ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πνεύματος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας.

«Πεπραγμένα» Ἱεράρχου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηρίας κ. Χρυσόστομος ἐξέδωκεν εἰς καλαίσθητον τόμον τὰ «Πεπραγμένα» αὐτοῦ τῆς εἰκοσαετίας 1945-1965, ἥτοι ἀφ' ὅτου ἤρχισεν ἐκ Μεσσηρίας τὴν ἐκκλησιαστικὴν σταδιοδρομίαν αὐτοῦ ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μέχρι τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν Ἱ. Μητροπόλιν ὡς Μητροπολίτου.

Ἐκ τοῦ τόμου τούτου γίνεται φανερά ἡ συμβολὴ τοῦ ἁγίου Μεσσηρίας τόσο εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ τῆς πεφωτισμένης ποιμαντικῆς διακονίας, ὅσον καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφικοῦ ἔργου, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἀκαταπόνητος θεράπων, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἑκατὸν πενήτηντα περίπου δημοσιευμάτων αὐτοῦ.

Ὑπογραμμίζεται καὶ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης ἡ ἐκδοσις τῶν πεπραγμένων τοῦ Σεβ. Μεσσηρίας κ. Χρυσόστομου, ἵνα ἐκφρασθῇ ἡ εὐχή, ὅπως ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ ἐκλεκτὸς ἱεράρχης συνεχίσῃ ἐπὶ ἔτη πολλὰ τὴν γόνιμον δρασίν του καὶ παρουσιάσῃ πολλοὺς τόμους «πεπραγμένων», ἀφ' ἑτέρου δὲ πάντες οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκδίδουν ἐκθέσεις τῶν «πεπραγμένων» των, διὰ νὰ πληροφωρῆται ὁ ἑλληνικὸς λαὸς περὶ τῆς καρποφόρου διακονίας των.

Διὰ τοὺς δημάρχους καὶ κοινοτικούς ἄρχοντας.

Γνωστὴ ἑλληνικὴ θρησκευτικὴ ἐφημερὶς ὀρθῶς προτείνει, ὅπως τὰ μὲν νεκροταφεῖα μετονομασθοῦν εἰς κοιμητήρια, αἱ δὲ ἐντὸς αὐτῶν ὁδοὶ ἔχουν ὀνομασίαν, αἵτινες θὰ τονώρουν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν αἰωνιότητα. Γνωστὴ εἶναι καὶ ἡ φράσις τοῦ Κυρίου διὰ τὴν θνητότητα τοῦ Ἰακώβου: «Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει». Καὶ κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ὁ τόπος τῆς ταφῆς τῶν θνησκόντων «καλεῖται κοιμητήριον, ἵνα μάθῃς ὅτι οἱ τελευτηκότες καὶ ἐνταῦθα κείμενοι οὐ τεθνήκασιν, ἀλλὰ κοιμῶνται καὶ καθεύδουσιν».

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἐὰν οἱ δήμαρχοι καὶ κοινοτικοὶ ἄρχοντες νόθετήσουν τὴν πρότασιν καὶ πραγματοποιήσουν τὴν μετονομασίαν.

Οὐδὲν τὸ καλὸν προοιωνίζεται.

Πρὸ ἐννέα ἐτῶν, μὲ τὴν ἐνθάρρουνσιν καὶ τὴν πρωτοβουλίαν τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν τῶν Σκοπίων καὶ τοῦ Βελιγραδίου, συνετελέσθη τὸ πρῶτον σοβαρὸν σχίσμα εἰς τὴν μαρτυρικὴν ἱστορίαν τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου

Ἐκκλησίας. Τότε, ἄνευ οὐδεμιᾶς πραγματικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνάγκης καὶ κατὰ παράβασιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, ἀπεσπίασθησαν ἀθαιρέτως ἀπὸ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν αἱ εἰς τὴν γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν τρεῖς ἐπισκοπαὶ τῆς, καὶ ἐξ αὐτῶν ἰδρύθη ἡ λεγομένη Μακεδονικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς τιτλοφορηθέντος ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος καὶ Σκοπίων καὶ Μητροπολίτου Μακεδονίας! Ἡ οὕτω ἰδρυθεῖσα «Μακεδονικὴ Ἐκκλησία» ἦτο ἐξ ἀρχῆς τελείως ἀυτόνομος, διότι οὐσιαστικῶς οὐδεμίαν ἐξάρτησιν εἶχεν ἐκ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, πληρῶς τῆς ψιλῆς ἀγνωρίσεως τοῦ Πατριάρχου αὐτῆς καὶ ὡς Πατριάρχου τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας».

Πρὸ ὀλίγων δὲ ἡμερῶν, παρὰ τὴν σφοδρὰν ἀντίθεσιν τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου, ἡ λεγομένη Μακεδονικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνεκηρύχθη ἀυτοκέφαλος καὶ οὕτω ὠλοκληρώθη τὸ πραξικόπημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ βαρὸν πλήγμα κατὰ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι μᾶς ξενίζει ἡ ἐπιβράβευσις τοῦ πραξικοπήματος αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ ἀνωτάτου γιουγκοσλαβικοῦ παρασήμου εἰς τὸν Προκαθημένον τῆς «αὐτοκεφάλου Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας», κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐνθρονίσεώς του!

Οἱ λόγοι τῆς ἰδρύσεως τῆς λεγομένης Μακεδονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐδόλως ὑπῆρξαν ἐκκλησιαστικοί. Οὗτοι πρέπει μᾶλλον νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὴν σφαιρὰν τῶν πολιτικῶν βλέψεων εἰς βάρος τῶν γειτονικῶν κρατῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς πατρίδος μας.

Ἐκ τῆς μέχου τοῦδε δράσεως τῆς λεγομένης Μακεδονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καταφαίνεται σαφῶς, ὅτι ὁ προορισμὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς συνίστανται εἰς τὴν διὰ παντὸς τρόπον, ἀκόμη καὶ διὰ χονδροειδῶν πλαστογραφιῶν, ἔξαρσιν καὶ ἐπιβολῆν τῆς μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατασκευασθείσης ἀνυπάρκτου μακεδονικῆς ἐθνότητος καὶ τὴν διαφύμισιν τῆς δῆθεν γλώσσης καὶ ἱστορίας καὶ πολιτισμοῦ αὐτῆς. Συνεπῶς ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ τοιαύτη δρᾶσις τῆς ἐθολογίας τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν νεοτεύκτου «Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας» οὐδὲν τὸ καλὸν προοιωνίζεται διὰ τὴν γαλήνην εἰς τὴν Βαλκανικὴν καὶ τὰς ἀγαθὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν λαῶν αὐτῆς.

Ἡ Οὐνία.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν πεπνυμένην δδήγησιν τοῦ νῦν προκαθημένου αὐτῆς κ. Ἱερωνύμου τοῦ Α', ἀντιμετωπίζει μὲ ὄλην τὴν φωτισμένην εὐρύτητα σκέψεως καὶ διαθέσεων τὸ ζήτημα τοῦ Διαλόγου πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, τοῦ ὁποῖου τὰς γραμμὰς ἐχάραξεν ἡ Γ' Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Ρόδου καὶ ἐμπνέει καὶ προάγει κατ' ἐξοχὴν ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τὸ σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Πρέπει ὁμως νὰ σημειωθῇ καὶ αὐθις, ὅτι σοβαρὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας ἐν προκειμένῳ ἀποτελεῖ πάντοτε ἡ εἰς τὴν χώραν μας ὑπαρξίς καὶ δρᾶσις τῆς Οὐνίας. Πρόκειται δι' ἄκωθαν εἰς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωσύμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 17 μέχρι τῆς 25 Ἰουλίου ἔ. ἔτους:

Ἱεροῦργησε τὴν 23 Ἰουλίου κατὰ τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν.

Προέστη τὴν 21 Ἰουλίου ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ Ἁγίων Ἀναργύρων Νέας Ἰωνίας τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πατάρων Μελετίου.

Ἐτέλεσε τὴν 24 Ἰουλίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρου Β΄.

Προήδρευσε τὴν 17 Ἰουλίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

Συνειργάσθη τὴν 20 Ἰουλίου μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων. Κόλλια, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης στρατηγοῦ κ. Σπαντιδάκη καὶ τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκευμάτων κ. Καλαμποκιά.

Ἐπεσκέφθη τὴν 22 Ἰουλίου τὸν ἀσθενοῦντα Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρον καὶ τὸν

τὴν πτέρυνά τῶν καλῶν διαθέσεών μας. Οἱ ὄνῃται τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν παρουσίαν των, ὄχι μόνον δυναμικῶς, ἀλλὰ καὶ στατικῶς ἀκόμη, δηλαδή ἀπλῶς διότι ὑπάρχουν, ἀποτελοῦν λόγον αἰμωδιάζοντα καὶ ἀναστέλλοντα τὴν προαγωγὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τὴν πλευρὰν τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ.

Τὸ κήρυγμα.

«Τὸ κήρυγμα, καὶ τὸ γραπτὸν καὶ τὸ προφορικόν, ἔχουν ἀνάγκη βελτιώσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ... Τὸ κήρυγμα πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸν ὁδηγὸν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κήρυγμα ἐν γένει πρέπει νὰ εἶναι σύντομον καὶ μεστόν». Αἱ διαπιστώσεις καὶ τὰ «πρέπει» αὐτὰ ἀκουσθέντα κατὰ τὸν Ἐνθρονιστήριον Λόγον τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπισημαίνουν μίαν ἀνάγκη ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας τῶν ὕσων ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ Ἐκκλησία, ἂν θέλῃ πράγματι νὰ ἐπανευαγγελίσῃ τὸν λαὸν μας. Αἱ πνευματικαὶ καὶ ὄλκιμα συνθήκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῆ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, εἶναι ἐκ τινῶν οὐσιωδῶν ἀπόψεων πολὺ διαφορετικαὶ ἀπὸ ὅ,τι αἱ ἕως χθές. Τὸ κήρυγμα, λοιπόν, πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὴν διαφοροποίησιν, διὰ νὰ εἶναι ἀποδοτικόν. Πρέπει, λόγον χάριν, νὰ εἶναι σύντομον, ἀπηλλαγμένον πομπωδῶν φράσεων, νὰ ἀποκρίνεται εἰς τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου τῆς σήμερον, νὰ ἔχη βαθυτάτην καὶ καθαρὰν εὐαγγελικὴν καὶ ὀρθόδοξον οὐσίαν, νὰ δεικνύῃ, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι «χθές καὶ σήμερον ὁ Αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας».

Μακαριώτατον πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον.

Παρέστη τὴν 24 Ἰουλίου εἰς τὴν δεξίωσιν τῆς ἐν Ἀθῆναις Αἰθιοπικῆς Πρεσβείας.

Ἐδέχθη τὴν 20 Ἰουλίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Κωνσταντίον καὶ τὸν πρεσβευτὴν κ. Καβαλλιεράτον.

—Τὴν 21 Ἰουλίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα, Ἐλασσώνος κ. Ἰάκωβον, Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Νικηφόρον, Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος κ. Ἰάκωβον, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημον καὶ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικόδημον, τὸν πρεσβευτὴν κ. Γεωργιάδην, τὸν καθηγητὴν κ. Σημαντήραν, τὸν κ. Κίγκ, τὸν δημοσιογράφον τοῦ Sunday Times κ. Holden καὶ τὸν κ. Μαυροφρύδην.

—Τὴν 22 Ἰουλίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Ἰσιδωρον, τὸν ἀντισυνταγματάρχην κ. Ψιλοβῆκον, τὸν πρόεδρον τῆς ἐλληνικῆς κοινότητος Φραγκοφύρτης κ. Ρουφογάλην, τὸν ἱατρὸν κ. Τσιρώνην, τοὺς ἱεροκήρυκας τοῦ «Σωτήρος» καὶ τὸν πρόεδρον τῆς ἐλληνικῆς κοινότητος Κήπη Τάουν κ. Εὐάγγελον Ζάννου.

—Τὴν 24 Ἰουλίου τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν Ἐρησκευμάτων Καθηγητὴν κ. Μάρκου Σιώτην, τὸν νομικὸν σύμβουλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Χρυσόστομον Νεαμονιτάκην, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἁγίου Λαοδικείας κ. Κρίτωνα Γεωργιάδην, τὸν Φιλλανδὸν ἱερέα κ. Ρίννε, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀρσακείου Παιδαγ. Ἀκαδημίας Πατρῶν κ. Βέρροιον, τὸν κ. Χρυσουλάκην καὶ τὸν κ. Ἡλιόπουλον.

—Τὴν 25 Ἰουλίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιον μετὰ τοῦ κ. Στεφανίδου, τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Κατάνης κ. Ἰάκωβον, τὸν ὄφηγητὴν τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κ. Ἀντ. Παπαϊωάννου, τὸν γενικὸν διευθυντὴν τῆς Ἐταιρείας EL-AL κ. Pesach, τὸν διευθυντὴν τῆς Σχολῆς Κοινωνικῆς Προνοίας-Διακομισῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Δίδα Σοφίαν Μουρούκα, τὸν κ. Bell τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν μετὰ τοῦ κ. Ζηζιούλα, τὸν δημοσιογράφον τῆς γερμανικῆς τηλεοράσεως Baden-Baden κ. Stockmann καὶ τὸν ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης πανοσ. ἀρχιμ. Ν. Ξένου.

Ἦρκεσε τὴν 24 Ἰουλίου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Περιστερᾶς κ. Ἡλίας, ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ παρουσία τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ὑφυπουργὸν παρὰ τῇ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως τὸν κ. Θεοφύλακτον Παπακωνσταντίνου.

Ἱ. Μητρόπολις Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἀπήλυθε τὴν 14 Ἰουλίου ἔ. ἔτους ἐπιστολὴν εἰς τὸν Σεβ. Μητροπ. Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος, κ. Κωνσταντίνου, εἰς τὴν ὁποίαν τονίζει ὅτι διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κ. Καλλινίκου ὡς Μητροπολίτου Ἐδέσεως «ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος εἰς τὰς Νέας Χώρας πλουτίζεται δι' ἑνὸς ἔτερου ἐκλεκτοῦ κληρικοῦ παραπλησίου πρὸς τὸν προσφιλεῖ ἡμῖν ἀδελφὸν αὐτοῦ κ. Κωνσταντίνου».

—Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν ἐπισκέψεων του εἰς τὰ φυλάκια καὶ τὰ χωρία τῆς μεθορίου περιοχῆς, τῆς διανομῆς δώρων εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς κατοίκους, καὶ τῶν συχνῶν ὁμιλιῶν του πρὸς τὸν ὄψιν τοῦ ἐθνικοθρησκευτικοῦ φρονήματός των δι' ἣν δρᾶσιν τοῦ ἀπενεμήθη τελευταίως Μετάλλιον στρατιωτικῆς ἀξίας Α' τάξεως, ὁ ἐκλεκτὸς Ἱεράρχης τῆς ἀκριτικῆς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος ἀνήγειρεν, ὡς πληροφоруμένα, εἰς τὴν Ὁρεσιτιάδα Ἐκκλησιαστικὸν Μαθητικὸν Οἰκοτροφεῖον Θηλέων. Εἰς τοῦτο στεγάζονται καὶ

συσσιτοῦνται 50 μαθήτριαι τοῦ Γυμνασίου ἐξ ἀκριτικῶν κυριῶς χωρίων προερχόμεναι. Πρὸ μηνὸς δέ, μετὴν φροντίδα τοῦ ἐνθουσιώδους καὶ ἀκουράστου τούτου ἱεράρχου, ἤρχισεν εἰς Διδυμότειχον ἡ ἀνέγερσις Κέντρου Νεότητος, ὅπου ἡ μαθητιώσα καὶ ἡ ἐξωσχολικὴ νεολαία θὰ διέρχεται τὸν ἐλεύθερον χρόνον τῆς ψυχαγωγουμένης χριστιανοπρεπῶς καὶ διαποτιζομένη μετὰ τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδανικά.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν τῆ Πέμπτη, 6ῃ Ἰουλίου 1967, κατὰ τὴν ὅποιαν ἀνεγνωσθῆ τηλεγράφημα τῆς Α. Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Παύλου τοῦ Στ', εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὰς ἑορτάς, ἔχον οὕτως :

«Α. Ἀγιότητα Ἀθναγόραν
Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην

Φανάριον

Ἡ συμμετοχὴ τῆς ἀποσταλείσης παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος ἀντιπροσωπείας εἰς τὰς ἑορτάς τῆς 19ης ἑκτονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου τῶν δύο Κορυφαίων Ἀποστόλων ἀπετέλεσεν ἀφορμὴν χαρᾶς δι' ἅπασαν τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν.

Εἶθε ὁ ἀνταλλαγὴς κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἀσπασμὸς εἰρήνης νὰ ἀποβῆ σημεῖον εὐαγγελιζόμενον τὴν συλλειτουργίαν, ἥτις θὰ ἀποτελέσῃ ἡμέραν τινὰ τὸν καρπὸν τῆς πλήρους ἐνότητος, τὴν ὅποιαν τόσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν ἀποκαθισταμένην ἐν τῇ πλήρει πιστότητι εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Ἐπαναλαμβάνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἀγιότητι τὴν βαθεῖαν ἡμῶν ἀδελφικὴν ἀγάπην ἐν Χριστῷ.

Βατικανόν, 4.7.1967.

Πάπας Παῦλος ὁ Στ'.

— Ἀκολούθως ἀνεγνωσθῆσαν ἐπιστολαί: 1) τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, περὶ τῆς ἐν Βιέννῃ συναντήσεως τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. 2) Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν ἀποστολὴν Αὐτῷ τῆς τύποις ἐκδοθείσης εισηγήσεως τοῦ Καθηγητοῦ κ. Π. Τρεμπέλα ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν. 3) Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ, ἀγγέλλοντος ὅτι κατὰ τὸν προσεχῆ Αὐγουστον συμπληροῦνται 450 ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Κούρτσα καὶ ἐκφράζοντος τὴν παράκλησιν, ὅπως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τιμῆσῃ τὰς ἑορτάς, ἢ ἀποστείλῃ Ἀντιπροσωπείαν. 4) Τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας κ. Στεφάνου, εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν ἀποσταλείσαν Αὐτῷ εισηγήσιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Π. Τρεμπέλα ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Δ.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 807/45, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι μίαν τὴν κάτωθι κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἀγ. Τριάδος Ἀγριδίου, 2) Ἀγ. Γεωργίου Φτεριάς, 3) Ἀγ. Ἀθανασίου Μελισσοπέτρας, 4) Κοιμ. Θεοτόκου Σαρανιῶν, 5) Τιμ. Ζώνης Παραλογγῶν, 9) Ἀγίου Χαράλαμπος Ἀνεμοδουρίου, 7) Ἀγίου Δημητρίου Κοτσιριδίου - Γαυριά, 8) Εἰσοδ. Θεοτόκου Ἀνθοχωρίου, 9) Ἀγίου Γεωργίου Χρούσης, 10) Ἀγίου Γεωργίου Χορεμίου - Ἀπιδίτσης, 11) Ἀγίου Δημητρίου Μακρυσίου, 12) Κοιμ. Θεοτόκου Βρουσουλῶν - Γεφυρας, 13) Κοιμ. Θεοτόκου Βάγκου καὶ 14) Γενν. Θεοτόκου Λυκαίου, ὅπως ὑποβάλλωσι εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν τὰ ἐκ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά, ἐντὸς μηνός, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΣΙΑ», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ἑφημερίων ὑποψηφίων.

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47, 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἑφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Ἀγ. Σπυριδωνος Μπρίντας, 2) Ἀγ. Νικολάου Μικρᾶς Μαντινείας, 3) Ἀγ. Τριάδος Τραχήλας, 4) Ἀγ. Ἀποστόλων Κίττας, 5) Ἀγ. Νικολάου Χειμάρας, 6) Ἀγ. Νικολάου Νεοχωρίου Γυθείου, 7) Ἀγ. Νικολάου Δροσπηγῆς, 8) Εἰσοδίων Θεοτόκου Καρυουπόλεως, 9) Ἀγ. Κυριακῆς Τσικαλιῶν καὶ 10) Ἀγ. Σπυριδωνος Βάθειας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Εκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 12ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μηθύμνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὁργανικὰς ἑφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ζωοδόχου Πηγῆς Καλλονῆς (ἔδρα Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου), 2) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἁγίας Παρασκευῆς, 3) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μανταμάδου (ἔδρα Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου), 4) Ἀγ. Παντελεήμονος Μηθύμνης (ἔδρα Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου), 5) Ἀγίου Γεωργίου Ἀργένου, 6) Ἁγίας Κυριακῆς Πετρίου, 7) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Ἀντίσσης, 8) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Ρεύματος καὶ 9) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Χιδήραν, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», σχετικὰς αἰτήσεις μετὰ τῶν νενομισμένων πιστοποιητικῶν.

Ἐν Καλλονῇ τῇ 18ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Μηθύμνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἑφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Γεωργίου Γιαννουλείκων, 2) Ἀγίου Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας Δρεπάνου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐξοχῆς, 4) Ἀγίου Ἀθανασίου Βρουστίου, 5) Τιμίου Προδρόμου Καρυᾶς καὶ 6) Ἀγίου Δημητρίου Σχίνοχωρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν κειμένων Νόμων (ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων») προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 22ᾷ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου α) ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καισαριανῆς καὶ β) ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἑφημεριακὰς αὐτὰς θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πι-

στοποποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐνοριακῶν ἐφημεριακῶν θέσεων : 1) Ἀγίου Σπυρίδωνος ἐν Ἀγίῳ Σπυρίδωνι, 2) Ἀγίου Στεφάνου ἐν Βρίξῃ, 3) Ἀγίου Νικολάου ἐν Καρυαῖς, 4) Ἀγίου Μηνᾶ ἐν Καταρχᾷ, 5) Ἀγίου Νικολάου ἐν Λεπτοκαρυᾷ, 6) Ἀγίου Γεωργίου ἐν Μοσχοποτάμῳ, 7) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Μοσχοχωρίῳ, 8) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Τόξῳ, 9) Ἀγίου Γεωργίου ἐν Πόροις καὶ 10) Ἁγίας Κυριακῆς ἐν Χράνῃ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πρασσοῦ Κυνουρίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἐν Τριπόλει τῇ 31ῃ Ἰουλίου 1967

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Προκήρυξις διαγωνισμού

Ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ προκηρύσσει διαγωνισμόν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1967/68 εἰς τὴν πρῶτην τάξιν τῆς Σχολῆς δέκα (10) ἐσωτερικῶν μαθητῶν ὡς ὑποτρόφων τῆς Ριζαρείου περιουσίας.

Ὁ διαγωνισμὸς θέλει διενεργηθῆ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ ἀπὸ 15-20 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' τάξεως Γυμνασίου, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν κλπ. νόμιμα προσόντα.

Ἴνα γίνῃ τις δεκτὸς εἰς τὸν διαγωνισμόν δέον ὅπως ὑποβάλλῃ μέχρι τῆς 9ῆς Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. αἴτησιν ἐπὶ τοῦ προσήκουτος χαρτοσήμου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (Γραφεῖον Κλ/μάτων καὶ Ὑποτροφιδῶν) μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ὑποτρόφων παρέχεται δωρεάν ὑπὸ τῆς Σχολῆς.

Πληροφορίαι ὡς πρὸς τὰ ἐξεταστέα μαθήματα καὶ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά παρέχονται εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς (Βασ. Σοφίας 24, Ἀθῆναι Τ 140, Τηλ. 712-194).

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΥἼΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΩΣ ΥΠΟΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

Ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ ἀνακοινῶι, ὅτι κατὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1967/68 θέλει προσλάβῃ 15 ἐσωτερικοὺς ὑποτρόφους μαθητὰς ἀποκλειστικῶς τέκνα Ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' τάξεως Γυμνασίου, μὲ βαθμὸν 14 καὶ ἄνω, ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν κλπ. νόμιμα προσόντα.

Πληροφορίαι παρέχονται καθ' ἐκάστην εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς, Βασ. Σοφίας 24, Ἀθῆναι, Τηλ. 712-194.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ
† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος δ Β'.

Ὁ Πατάρων Μελέτιος.

Ἀπαντήσεις εἰς τὰ Εἰρηνικά Γράμματα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ κατατάξεως ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἁγίων τοῦ αἰοδίμου ἱερομονάχου Ἀρσενίου τοῦ Παρίου.

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ὅπως καὶ ἡ Παρθένος.

Ὁ Πάπας Παῦλος δ ΣΤ' εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καθηγηταὶ καὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης εἰς τὴν Ρώμην.

Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου, Ἡ ἐπιστροφή τῶν σεπτῶν Λειψάνων τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου εἰς τὴν Χίον.

Μητροπολίτου Φλωρίνης Αὐγουστίνου, Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος.

Παν. Τρεμπέλα, Αἱ μετὰ τὸ ἔργον τῆς Βατικανείου συνόδου ὑποχρεώσεις μας.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ἐν ὄψει τῆς Συνόδου.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικολόλεως, Ὁ πόθος του.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Λένορμαν 185 — Ἀθῆναι — Τηλ. 530.318

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι